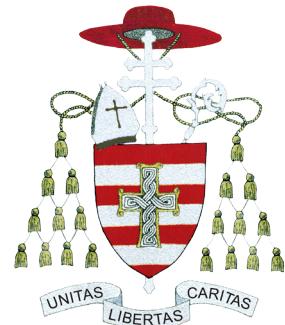

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 3-4/2018. OŽUJAK - TRAVANJ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavastvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Marin Batur, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Četri zadaarske crkve: katedrala sv. Stošije, crkva sv. Krševana, crkva sv. Šime i crkva sv. Marije

**Na susretu „Forum mladih katolika za društvenu uključenost 2018. godine“
Bruxelles, 7. ožujka 2018.**

Nedjelja je vjernicima obiteljsko sidrište i duhovno središte

1. Prije par tjedana održan je u Zagrebu sedmi pastoralni kolokvij s temom „Svećenik i nedjelja“. Kad se ima u vidu da je nedjeljna euharistija svrha i počelo svećeničkoga poslanja, razumljivo je zašto je nedjelja tako važna. Ona je, naime, bila i još je uvijek poseban dan u tjednu koji prožima vjernike i stvara njihov duhovni identitet. Stoga se i govori kako je nedjelja naše „duhovno sidrište i duhovno središte“. Kada se veli da je nedjelja duhovno središte, onda se misli kako je sve prema njoj usmjereno. A sidrište slikovito objašnjava kako taj Dan Gospodnji poput sidra koje daje sigurnost brodu da ga vjetrovi i valovi ne bace na pučinu. Kad je lađa dobro usidrena, a Gospodin u središtu života obitelji i pojedinaca, nedjeljna euharistija tada postaje važnim svetim događajem koji se ne propušta.

Uz nedjelju je, naime, vezana i kultura pamćenja „istina naše svete vjere“ koja se događa upravo u kontekstu nedjeljnih okupljanja i liturgijskih slavlja. A tijekom toga dana ljudi posvećuju vrijeme ne samo druženju, već i molitvi, liturgiji, katehezi. Dan Gospodnji, dakle, postaje duhovnim izvořistem i uporištem u njihovu životu. Ne čudi onda što su vjernici Bitinije davno govorili svojim progonačnjima, koji su im zabranjivali okupljati se po kućama i slaviti euharistiju, kako oni „ne mogu živjeti bez nedjeljnoga sastanka“ (Sine Dominico non possumus).

2. Gdje su razlozi, korijeni i temelji toga nedjeljnoga okupljanja?! Nalazimo ih na stranicama Biblije, u evanđeoskom izvješću koji se čita na Uskrs: „Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka dodoše žene i nađoše otkotrljan kamen s groba“. Događaj koji se zbio „prvog dana u tjednu“ po suboti, vjernicima je bio toliko važan da su se okupljali na taj dan blagovati Euharistiju i slaviti događaj spasenja. O tom blagdanu Crkva već dva milenija propovijeda i radosno ispovijeda: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine!“ A u veličanstvenom hvalospjevu liturgije bđenja poziva: „Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; neka se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom“. Jer, „u prvi dan tjedna“ - u nedjelju, Krist nas je svojim uskrsnućem izveo iz ropstva na slobodu.

To je, dakle, Dan Gospodnji. Ali i blagdan kršćana koji objavljuje duboki smisao našega postoјanja. S pravom se u psalmu veli: „Ovo je dan što ga učini Gospodin. Kličimo i radujmo se u njemu“ (Ps 118, 24). Prvi su kršćani i uz prijetnju progonačva i smrti govorili kako bez nedjelje ne mogu živjeti. Nosila ih je vjera kako je On, Uskrsli Gospodin, nepomućeno svjetlo u povijesti ljudskog mraka i tame. Njihovo središte, raskrije i sidrište, smisao i otkupljenje. Svjesni toga svećenici su na svom ovogodišnjem kolokviju razmišljali što činiti i što ne propustiti da nam nedjelja ne izgubi na svom duhovnom i pastoralnom značenju.

3. U sekulariziranom svijetu, naime, u kojem je nedjelja postala samo „danom opuštanja, rasterećenja, zabave i odmora“, svećenici su pozvani čuvati duhovnost i otajstvenog nedjelje. I pomagati svim raspoloživim sredstvima našim vjernicima da im nedjelja bude i ostane njihovo duhovno sidrište i sidrište, izvořiste i uporište, dan obiteljskoga zajedništva, radosti, molitve i sabranosti. Kada nam je duša ispunjena vjerom i otajstvenim značenjem uskrsnoga događaja, mi smo kadri s onom dvojicom učenika iz Emausa ponavljati da nam je „srce gorjelo dok nam se na Misi tumačilo Pisma“ (usp. Lk 24, 32).

To nije neka „utješna filozofija“ za slabe i nainve. Objekt vjere nije samo povijesno izvješće o događaju koji se zbio „prvoga dana u tjednu“, već njegovo „nadpovijesno značenje“ koje je Pavao opisao u svojoj prvoj poslanici Korinćanima: „Da Krist nije uskrsnuo, uzaludno bi bilo naše propovijedanje“ (1 Kor 15, 14), neosnovano i bezizgledno naše ufanje. On je, naime, Put, Istina i Život, središte i smisao svega. I nema, uistinu, pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12). U to ime svim vjernicima u domovini i inozemstvu želim sretne i blagoslovljene uskrsne blagdane, te čvrstom vjerom i nadom ispunjene naše ovozemaljske dane!

Mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup

SVETA STOLICA

"Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga" (Lk 1, 30)

Poruka Svetoga Oca Franje za Svjetski dan mladih 2018.

Dragi mladi,

Svjetski dan mladih 2018. predstavlja još jedan korak naprijed u pripremi za Svjetski dan mladih koji će se održati u Panami u siječnju 2019. Ova nova etapa našeg hodočašća odvija se u istoj godini kad i redovna skupština Biskupske sinode na temu: Mladi, vjera i razlučivanje zvanja. To je lijepa koincidencija. U središtu pozornosti, molitve i razmišljanja Crkve bit će vi mladi, sa željom da se prihvati i, nadasve, prigrli dragocjeni dar koji ste vi sami za Boga, Crkvu i svijet.

Kao što već znate, odlučili smo da nas na ovome putu prati primjer i zagovor Marije, mlade žene iz Nazareta koju je Bog izabrao da bude Majka njegova Sina. Ona nas prati na našem putu prema Sinodi i prema Svjetskom danu mladih u Panami. Dok su nas prošle godine na tome putu vodile riječi iz njezina hvalospjeva – "Velika mi djela učini Svesilni" (Lk 1, 49) –, učeći nas spominjati se prošlosti, ove godine zajedno s njom želimo slušati Božji glas koji ulijeva hrabrost i daruje milost potrebnu da odgovorimo na njegov poziv: "Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga" (Lk 1, 30). To su riječi koje je uputio Božji glasnik, arkandeo Gabriel, Mariji, jednostavnoj djevojci iz maloga sela u Galileji.

1. Ne boj se!

Kao što je razumljivo, iznenadna pojava anđela i njegov tajanstveni pozdrav: "Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!" (Lk 1, 28), izazvali su veliku smetenost kod Marije, koja je bila izneđena tom prvom objavom njezina identiteta i njezina poziva, koji su njoj još uvijek nepoznati. Marija, kao i drugi u Svetom pismu, drhti pred otajstvom Božjeg poziva, koji je odjednom stavlja pred neizmjernost vlastitog nauma i daje joj osjetiti svu njezinu malenost poniznog stvorenja. Anđeo, koji vidi što se zbiva u dubini njezina srca, kaže: "Ne boj se!" Bog također čita ono što se odigrava duboko u našemu srcu. On dobro poznaje izazove s kojima se moramo suočiti u životu, pogotovo kad se nalazimo pred temeljnim izborima o kojima ovisi što ćemo biti i što ćemo činiti na ovome svijetu. To je ona "ustreptalost" koju osjetimo kada se suočimo s odlukama o našoj budućnosti, našem životu i našem pozivu. U tim trenucima smo zbunjeni i obuzeti mnogim strahovima.

A vi, mladi, koji su vaši strahovi? Koje su vaše najdublje brige? Glavni strah koji postoji kod mnogih od vas jeste taj da nećete biti voljeni, da se nećete svijjeti drugima ili biti prihvaćeni takvi kakvi jeste. Danas mnogi mladi osjećaju potrebu da budu drugačiji no što jesu, u pokušaju da se prilagode često umjetnim i nedostižnim standardima. Neprestano "fotošopiraju" svoje slike, skrivaju se iza maski i lažnih identiteta, idu tako daleko da gotovo sami postaju "lažni" ("fake"). Mnogi su opsjednuti time da dobiju što je veći mogući broj "lajkova". Iz takvog osjećaja nepri-mjerenosti rađaju se mnogi strahovi i nesigurnosti. Drugi se, opet, boje da neće moći pronaći sigurnu luku u ljubavi i da će ostati sami. Zbog neizvjesnosti koja vlada u svijetu rada, kod mnogih postoji strah da neće pronaći zadovoljavajući profesionalni položaj i da im se neće ostvariti sno-vi. Ti su strahovi danas vrlo prisutni kod mnogih mladih, i vjernika i nevjernika. Pa i oni koji su prihvatali dar vjere i ozbiljno traže vlastiti poziv nisu jamačno lišeni strahova. Neki misle: možda Bog traži ili će previše tražiti od mene; ako budem krenuo/la putem koji mi pokazuje možda neću biti sretan/na ili neću moći biti na visini onoga što od mene traži. Drugi se pitaju: ako budem slijedio/la put koji mi Bog pokazuje tko mi jamči da ću uspjeti ići njime do kraja? Hoću li se obe-shrabit? Hoću li izgubiti oduševljenje? Hoću li moći ustrajati cijeli svoj život?

U trenucima kada nam sumnja i strah obuzimaju srce, postaje nužno razlučivanje. Ono nam omogućuje da uvedemo reda u zbrici naših misli i osjećaja, da djelujemo na ispravan i razborit način. U tome procesu, prvi korak u prevladavanju strahova je taj da ih jasno prepoznamo, kako se ne bismo našli u situaciji da gubimo vrijeme i energiju na utvare bez lica i tijela. Zato vas pozivam da zavirite u svoju nutrinu i "imenujete" svoje strahove. Pitajte se: što u meni budi tjeskobu, čega se najviše bojim u ovom konkretnom trenutku svog života danas? Što me blokira i sprječava da krenem naprijed? Zašto nemam hrabrosti da donesem važne odluke koje trebam donijeti? Ne bojte se iskreno suočiti sa svojim strahovima, prepoznati ih i uhvatiti se s njima u koštac. Biblija ne poriče ljudsko iskustvo straha, niti mnoge razloge koji ga mogu izazvati. Abraham se bojao (usp. Post 12, 10 sl.), Jakov se bojao (usp. Post 31, 31; 32, 8), a tako i Mojsije (usp. Izl 2, 14; 17, 4), Petar (usp. Mt 26, 69 sl.) i apostoli (usp. Mk 4, 38-40, Mt 26, 56). Sâm Isus, iako na neusporediv način, doživio je strah i tjeskobu (usp. Mt 26, 37; Lk 22, 44).

"Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?" (Mk 4, 40). Ovom opomenom učenicima Isus nam počaje shvatiti kako zapreka vjeri često nije sumnjičavost, nego strah. U tome smislu, razlučivanje nam treba pomoći da, nakon što ih prepoznamo, pobijedimo vlastite strahove otvarajući se životu i ozbiljno se suočavajući s izazovima koje život stavlja pred nas. Za nas kršćane, na osobit način, strah ne smije nikada imati posljednju riječ, već bi trebao biti prigoda da izvršimo čin vjere u Boga... i u život! To znači vjerovati u temeljnu dobrotu postojanja koje nam je Bog dao i vjerovati da će nas On dovesti do dobrog svršetka, čak i kroz okolnosti i putovima koji su često za nas tajanstveni. Ako, naprotiv, hranimo svoje strahove, težit ćemo tome da se zatvorimo u same sebe kako bismo se obranili od svega i svih, i ostat ćemo kao paralizirani. Moramo djelovati! Nikad se ne smijemo zatvoriti! U Svetome pismu izraz "ne boj se" ponavlja se, u svojim različitim inačicama, 365 puta. Kao da nam se time želi reći da Gospodin želi da svaki dan u godini budemo slobodni od straha.

Razlučivanje je neophodno kada je riječ o traženju vlastitog poziva u životu. Taj poziv, često, nije odmah u početku jasan ili očigledan, već nešto što postupno shvaćamo. Razlučivanje koje treba izvršiti, u ovom slučaju, ne smije se shvaćati kao individualni napor introspekcije, s ciljem boljeg razumijevanja naših unutarnjih mehanizama kako bismo ojačali i postigli određenu ravnotežu. U tome slučaju osoba može postati jača, ali ostaje još uvijek ograničena na uski obzor svojih mogućnosti i pogleda. Poziv je, međutim, poziv odozgo, a razlučivanje se u ovom slučaju prvenstveno sastoji u otvaranju Drugom koji poziva. Zato je potrebna molitvena tišina kako bi se čuo Božji glas koji odjekuje u našoj savjesti. Bog kuca na vrata našega srca, kao što je učinio s Marijom, željan uspostaviti priateljstvo s nama kroz molitvu, razgovarati s nama po Svetome pismu, ponuditi nam svoje milosrđe u sakramantu pomirenja i sjediniti se s nama u euharistiskom zajedništvu.

Ali važni su isto tako dijalog s drugima, susreti s drugima, našom braćom i sestrama u vjeri koji imaju više iskustva, jer nam pomažu bolje vidjeti i mudro izabrati između različitih mogućnosti. Kad mladi Samuel čuje Gospodinov glas, on ga ne prepoznaće odmah. Tri puta ide Eliju, starom svećeniku, koji mu na kraju predlaže pravi odgovor na Gospodinov poziv: "ako te zovne, ti reci: 'Govori, Gospodine, sluga tvoj sluša'" (1 Sam 3, 9). U vašim dvojbama znajte da se možete oslobiti na Crkvu. Znam da ima jako dobrih svećenika, Bogu posvećenih muškaraca i žena i vjernikâ laikâ, od kojih su mnogi mladi kao i vi, koji vam mogu pomoći kao starija braća i sestre u vjeri. Nadahnuti Duhom Svetim, pomoći će vam da odgonetnete svoje sumnje i shvatite plan svog osobnog poziva. "Drugi" nije samo duhovni vođa nego i osoba koja nam pomaže da se otvorimo svim beskonačnim bogatstvima života koje nam je Bog dao. Nužno je stvoriti prostore u našim gradovima i zajednicama koji će nam pomoći rasti, sanjati i proširiti obzore! Nikada nemojte izgubiti radost uživanja u društvu i priateljstvu drugih, kao i radost sanjanja, hoda zajedno s drugima. Pravi kršćani se ne boje otvoriti drugima i dijeliti s njima svoje životne prostore, čineći

ih prostorima bratstva. Dragi mladi, nemojte dopustiti da se iskra mladosti ugasi u mraku zatvorene sobe u kojoj je jedini prozor prema vanjskom svijetu računalo i pametni telefon. Širom otvorite vrata vašeg života! Neka vaše vrijeme i prostor budu ispunjeni dubokim i smislenim odnosima, stvarnim ljudima, s kojima možete dijeliti svoja autentična i konkretna iskustva sva-kodnevnog života.

2. Marija

"Imenom sam te zazvao" (Iz 43, 1). Prvi razlog zašto se ne treba bojati je činjenica da nas je Bog nazvao po imenu. Andeo, Božji glasnik, oslovio je Mariju imenom. Bogu pripada moć davati imena. Prilikom stvaranja On poziva na život svako stvorene po imenu. Iza imena krije se identitet, ono što je jedinstveno u svakoj pojedinoj stvari, u svakoj osobi, ona duboka bît koju jedino Bog do kraja poznaje. Ovu povlasticu Bog je kasnije podijelio s čovjekom kada ga je pozvao da nadjene imena životinja, pticama i svome potomstvu (Post 2, 19-21; 4, 1). Mnoge kulture dijele ovu duboku biblijsku viziju; u imenu su prepoznavali očitovanje najdubljeg otajstva života i smisla postojanja.

Kad Bog neku osobu nazove imenom, otkriva joj također njezin poziv, njezin plan svetosti i dobra, po kojem će ta osoba biti dar drugima i jedinstvena. A kad Bog želi proširiti horizonte nekog života, on daje novo ime osobi koju zove, kao kod Šimuna, kojeg je nazvao "Petar". Otud potječe običaj uzimanja novog imena pri ulasku u redovničku zajednicu, kako bi se ukazalo na novi identitet i poslanje. Božji poziv, kao jedinstven i osoban, traži od nas hrabrost da se oslobođimo pritisaka kojima nas se želi oblikovati prema jednoličnom obrascu, tako da naš život uistinu može postati autentičan i nezamjenjiv dar Bogu, Crkvi i drugima.

Dragi mladi, biti pozvani po imenu je, dakle, znak našeg velikog dostojanstva u Božjim očima i znak njegove ljubavi prema nama. Bog poziva svakoga od vas po imenu. Svi ste vi Božji "ti", dragocjeni u njegovim očima, vrijedni poštovanja i ljubavi (usp. Iz 43, 4). Prihvate s radošću ovaj dijalog koji vam Bog nudi, taj poziv koji vam On upućuje pozivajući vas po imenu.

3. Našla si milost kod Boga

Glavni razlog zašto se Marija ne treba bojati je taj da je našla milost kod Boga. Riječ "milost" govori nam o ljubavi koja se slobodno daje, a ne duguje. Koliko je za nas ohrabrujuće i poticajno znati da ne moramo zaslužiti Božju blizinu i pomoć, da mu ne moramo prethodno podastrijeti "životopis izvrsnosti", pun zasluga i uspjeha! Andeo kaže Mariji da je već pronašla milost kod Boga, a ne da će je dobiti u budućnosti. I sama formulacija kojom se poslužio andeo pomaže nam shvatiti da je Božja milost kontinuirana, ne nešto prolazno ili trenutačno i zato nikada neće minuti. I u budućnosti Božja milost će uvijek biti tu da nas podrži, osobito u trenucima kušnje i tame.

Stalna prisutnost Božje milosti potiče nas da s povjerenjem prigrlimo naš poziv, koji traži trud oko vjernosti koju svakodnevno treba obnavljati. Put poziva nije bez križa: nisu to samo početne sumnje, već i česte napasti koje susrećemo na svom putu. Osjećaj neprimjerenosti prati Kristova učenika sve do kraja, ali on ili ona znaju da im pomaže Božja milost.

Andelove riječi spuštaju se na ljudske strahove raspršujući ih snagom blagovijesti koju donosi: naš život nije puka slučajnost ili puka borba za opstanak, već je svatko od nas povijest koju Bog ljubi. To da smo "pronašli milost u njegovim očima" znači da Stvoritelj vidi jedinstvenu ljepotu u našem biću i da ima veličanstveni plan za naš život. Ta svijest, naravno, ne rješava sve naše probleme i ne otklanja životne nesigurnosti, ali ima moć duboko preobraziti naš život. Ono nepoznato što nam budućnost nosi nije mračna prijetnja koju moramo preživjeti, već milosno vrijeme koje nam je dano da živimo jedincatost našega osobnog poziva i da je dijelimo s našom braćom i sestrama u Crkvi i svijetu.

4. Hrabrost u sadašnjem trenutku

Sigurnost da je Božja milost s nama izvor snage za hrabrost u sadašnjem trenutku: hrabrost da nastavimo provoditi ono što Bog traži od nas ovdje i sada, na svim poljima našega života; hrabrost da prihvatimo poziv koji nam Bog otkriva; hrabrost da živimo svoju vjeru a ne da je skrivamo ili umanjujemo.

Kad se otvorimo Božjoj milosti, nemoguće postaje stvarnost. "Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?" (Rim 8, 31). Božja milost dotiče sadašnji čas vašeg života, silno zahvaća vas takve kakvi jeste, sa svim vašim strahovima i ograničenjima, ali također otkriva Božje čudesne planove! Vi mladi imate potrebu osjetiti da netko zaista vjeruje u vas: znajte da Papa ima povjerenje u vas, da Crkva ima povjerenja u vas! I vi, sa svoje strane, imajte povjerenja u Crkvu!

Mladoj Mariji povjerenja je važna zadaća upravo zato što je bila mlada. Vi mladi imate snagu, prolazite kroz razdoblje svoga života u kojem sigurno ne nedostaje energije. Koristite tu snagu i tu energiju da učinite svijet boljim, počevši od vama najbližih stvarnosti. Želim da vam se u Crkvi povjere važne zadaće, da se ima hrabrosti stvoriti prostor za vas, a vi budite spremni preuzeti te odgovornosti i zadaće.

Ponovno vas pozivam da razmatrate Marijinu ljubav: brižnu, dinamičnu i konkretnu ljubav. Ljubav punu smjelosti i potpuno usredotočenu na sebedarje. Crkva prožeta tim marijanskim osobinama uvijek će biti Crkva u izlasku, koja izlazi izvan vlastitih granica kako bi se milost koju je primila dalje prelijevala. Ako dopustimo da nas "zarazi" Marijin primjer, konkretno ćemo živjeti onu ljubav koja nas potiče da ljubimo Boga iznad svega i više nego sebe same, da ljubimo one s kojima dijelimo svoj svakodnevni život. I ljubit ćemo također one za koje nam se ne čine da ih je teško ljubiti. To je ljubav koja postaje služenje i predanost, prije svega prema najslabijima i najsromotlijima, ljubav koja preobražava lica i ispunjava nas radošću.

Želim završiti lijepim riječima koje je sveti Bernard upotrijebio u glasovitoj propovijedi o otajstvu navještenja, riječi su to koje izražavaju očekivanje Marijina odgovora od strane čitavog čovječanstva: "Čula si, Djevice, da ćeš začeti i roditi sina; čula si da to neće biti po čovjeku nego po Duhu Svetom. Andeo čeka odgovor [...] I mi, Gospodo, čekamo riječ suosjećanja. [...] Po tvojem kratkom odgovoru trebamo biti obnovljeni i ponovno pozvani na život. [...] Čitav svijet čeka klečeći na koljenima. [...] Odgovorite brzo, o Djevice" (Homilija 4, 8; Opera omnia).

Predragi mladi, Gospodin, Crkva i svijet čekaju i vaš odgovor na jedinstveni poziv koji svaki/a od vas prima u ovom životu! Dok se približava Svjetski dan mlađe u Panami, pozivam vas da se pripremite za taj naš skup s radošću i entuzijazmom onih koji žele sudjelovati u tako velikoj avanturi. Svjetski dan mlađih je za hrubre! Ne za mlade koji traže samo lagodnost i koji se povuku čin nadodru teškoće. Prihvaćate li izazov?

Kristovo uskrsnuće je prava nada svijeta

Poruka Urbi et orbi pape Franje, Uskrs 2018.

Draga braćo i sestre, sretan Uskrs!

Isus je uskrsnuo od mrtvih.

Ovaj proglaš odzvanja u Crkvi diljem svijeta, zajedno s pjesmom Aleluja: Isus je Gospodin, Otac ga je uskrsnuo i trajno je Živ među nama.

Sam je Isus najavio svoju smrt i uskrsnuće sa slikom zrna pšenice. Rekao je: „Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod” (Iv 12, 24). Evo, upravo to se dogodilo: Isus, pšenično zrno koje je Bog posijao u brazdi zemlje, umro je ubijen od grijeha svijeta, ostao je dva dana u grobu; ali u toj je njegovoj smrti sadržana sva snaga Božje ljubavi,

koja se objavila i očitovala trećeg dana, onoga koji slavimo danas: Uskrs Krista Gospodina.

Mi, kršćani, vjerujemo i znamo da je Kristovo uskrsnuće prava nada svijeta, ona koja ne razočarava. To je snaga pšeničnog zrna, one ljubavi koja se spušta i daje se do kraja, i koja stvarno obnavlja svijet. Ova sila i danas donosi ploda u brazdama naše povijesti obilježene tolikim nepravdama i nasiljima. Ona donosi plodove nade i dostojanstva gdje su siromaštvo i isključenost, gdje je glad i nezaposlenost, među prognanike i izbjeglice – s kojima današnja kultura odbacivanja nerijetko postupa kao s otpadom –, među žrtve trgovine drogama, trgovine ljudima i ropstava našeg vremena.

I danas molimo plodove mira za cijeli svijet, počevši od ljubljene i izmučene Sirije, čije je stanovništvo iscrpljeno ratom kojem se ne vidi kraj. Neka na ovaj Uskrs svjetlo uskrsloga Krista rasvjetli savjest svih političkih i vojnih vođa, da se istrebljenje koje je u tijeku odmah prekine, da se poštuje humanitarno pravo i olakša pristup pomoći koju ta naša braća i sestre hitno trebaju, osiguravajući istodobno odgovarajuće uvjete za povratak prognanika.

Plodove pomirenja zazivamo za Svetu zemlju, koja je čak i ovih dana ranjavana otvorenim sukobima u kojem se ne štedi bespomoćne, za Jemen i cijeli Bliski istok, da nad podjelama i nasiljem prevladaju dijalog i uzajamno poštovanje. Neka naša braća u Kristu, koji često trpe zlostavljanja i progone, budu svijetli svjedoci Uskrsloga i pobjede dobra nad zlom.

Molimo plodove nade na ovaj dan za one koji žude za dostojanstvenim životom, osobito u onim dijelovima Afričkog kontinenta koje muči glad, sukobi koji su postali nešto uobičajeno i terorizam. Neka mir što ga donosi Uskrsli ozdravi rane u Južnom Sudanu: neka otvorí srca dijalogu i uzajamnom razumijevanju. Nemojmo zaboraviti žrtve tog sukoba, posebno djecu! Neka ne izostane solidarnosti za mnoge osobe koje su prisiljene napustiti svoju zemlju i lišene su i onog najnužnijeg za život.

Plodove dijaloga molimo za Korejski poluotok, da razgovori koji se trenutačno vode potaknu sklad i pomirenje u toj regiji. Neka oni koji u tome imaju izravne odgovornosti postupaju mudro i razborito kako bi se promicalo dobro korejskog naroda i izgrađivalo odnose povjerenja u krilu međunarodne zajednice.

Plodove mira molimo za Ukrajinu, da se osnaže koraci koji se čine u korist sklada i olakšaju humanitarne inicijative koje su potrebne stanovništvu.

Plodove utjehe molimo za venecuelski narod, koji – kako su napisali njihovi pastiri – živi u nekoj vrsti „tuđine” u svojoj vlastitoj zemlji. Neka on, snagom uskrsnuća Gospodina Isusa, nađe pravi, miran i human put da izade što je moguće prije iz političke i humanitarne krize koja ga muči, i neka ne izostane gostoprимstva i pomoći onima od njegove djece koja su prisiljena napustiti svoju domovinu.

Neka plodove novog života uskrsli Krist doneše djeci koja, zbog ratova i gladi, odrastaju bez nade, bez obrazovanja i zdravstvene zaštite; kao i starijim osobama koje su odbačene od egoistične kulture, koja ostavlja po strani one koji nisu „produktivni”. Plodove mudrosti molimo se za sve one u cijelom svijetu u čijim je rukama politička odgovornost, da uvijek poštuju ljudsko dostojanstvo, da predano rade u službi općeg dobra i osiguraju razvoj i sigurnost svojim građanima.

Draga braćo i sestre, i nama, kao i ženama koje su pohrlike na grob, upućene su ove riječi: „Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!” (Lk 24, 5-6). Smrt, samoča i strah više nemaju više posljednju riječ. Postoji riječ koja seže dalje i koju samo Bog može izgovoriti: to je riječ uskrsnuća (usp. Ivan Pavao II., Obraćanje na kraju Križnog puta, 18. travnja 2003.). Snagom Božje ljubavi ona „ništi grijeha, pere krivice, i nevinost vraća palima, a radost tužnima. Dokida mržnju, uspostavlja slogu i svladava nasilje” (Pohvala uskrsnoj svijeći).

Slušati, razlučivati, živjeti Gospodinov poziv

Poruka pape Franje za 55. svjetski dan molitve za duhovna zvanja, 22. travnja 2018.

Draga braćo i sestre, u listopadu iduće godine održat će se 15. opća redovita skupština Biskupske sinode koja će biti posvećena mladima, osobito odnosu između mlađih, vjere i zvanja. Bit će to prilika da dublje razmišljamo o tome kako je, u središtu našega života, poziv na radost koji nam Bog upućuje i kako je to „Božji plan za muškarce i žene svakog doba” (Biskupska sinoda, XV. Opća redovita skupština, Mladi, vjera i razlučivanje zvanja, Uvod).

Ta blagovijest iznova snažno odjekuje na 55. svjetski dan molitve za duhovna zvanja. Nismo plod slučajnosti i ljudski život nije niz nepovezanih događaja; naprotiv, naš život i prisutnost na ovom svijetu plod su Božjeg poziva!

I u ovim našim nemirnim vremenima, otajstvo utjelovljenja podsjeća nas da nam Bog neprestano dolazi ususret. On je Bog s nama, koji kroči često prašnjavim putovima našega života. On poznaje našu tjeskobnu čežnju za ljubavlju i srećom i poziva nas na radost. U različitosti i specifičnosti svakog, osobnog i crkvenog, poziva postoji potreba slušanja, razlučivanja i življenja ove Riječi koja nas poziva odozgori, dok nam omogućava oploditi naše talente, čini nas ujedno oruđima spasenja u svijetu i upravlja naše korake prema punini sreće.

Ta tri aspekta – slušanje, razlučivanje i život – bila su prisutna i na početku samog Isusova poslanja, koji je, nakon dana molitve i borbe u pustinji posjetio svoju sinagogu u Nazaretu i ondje slušao Božju riječ, raspoznao sadržaj misije koju mu je povjerio Otac i proglašio da je došao to ostvariti „danas” (usp. Lk 4, 16-21).

Slušati

Gospodinov poziv – treba to odmah reći – nije tako jasan kao neka od onih stvari koje možemo čuti, vidjeti ili dotaknuti u našem svakodnevnom iskustvu. Bog dolazi tiho i diskretno, ne nameće se našoj slobodi. Tako se može dogoditi da ga uguše mnoge brige i podražaji koji nam ispunjavaju um i srce.

Moramo, stoga, biti ljudi duha pripravna na duboko slušanje njegove Riječi i života, posvetiti pažnju također pojedinostima našega svakodnevnog života, naučiti tumačiti događaje očima vjere i ostati otvoreni iznenađenjima Duha. Nećemo moći otkriti poseban i osobni poziv koji nam je Bog namijenio u svojoj namisli, ako ostanemo zatvoreni u sebe same, u svoje navike i apatiju onih koji uzalud protrate svoj život u uskom krugu vlastitog „ja”, gubeći priliku da sanjaju velike stvari i da postanu protagonisti one jedinstvene i originalne povijesti koju Bog želi ispisati s nama.

Isus je također bio pozvan i poslan. Zato je imao potrebu sabrati se u tišini, slušao je i čitao Božju riječ u sinagogi i, svjetlošću i snagom Duha Svetoga, otkrio je njezino puno značenje, koje se odnosi na samu njegovu osobu i povijest izraelskog naroda.

Danas to slušanje postaje sve teže u društvu punom buke, preplavljenom obiljem podražaja i informacija koji nas svakodnevno obasipaju sa svih strana. Vanjska buka koja ponekad prevladava u našim gradovima i četvrtima često je praćena našom unutarnjom rastresenošću i zbumjenošću koji nam ne dopuštaju da se zaustavimo i uživamo u ljepoti kontemplacije, da u miru razmišljamo o svemu onome što nam se događa u životu i, uzdajući se u brižni Božji plan ljubavi prema nama, izvršimo plodonosno razlučivanje.

No, kao što znamo, Božje kraljevstvo dolazi tiho i nemetljivo (usp. Lk 17, 21). Moguće nam je uočiti njegove klice tek kada, poput proroka Ilike, znamo ući u dubine svoje duše i dopustimo joj da se otvoriti nezamjetljivom šapatu laganog i blagog Božjeg lahora (usp. 1 Kr 19, 11-13).

Razlučivati

Kad Isus, u nazaretskoj sinagogi, čita odlomak iz proroka Izaje, on razaznaje sadržaj misije zbog koje je poslan i predstavlja je onima koji su čekali Mesiju: „Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglašiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglašiti godinu milosti Gospodnje” (Lk 4, 18-19).

Jednako tako, svaki od nas može otkriti svoj vlastiti poziv jedino duhovnim razlučivanjem. To je „proces kojim osoba, u dijaligu s Gospodinom i osluškujući glas Duha, donosi temeljne odluke, počevši od opredjeljenja za pojedini životni stalež” (Biskupska sinoda, XV. Opća redovita skupština, Mladi, vjera i razlučivanje zvanja, II, 2). Tako na poseban način otkrivamo da kršćanski poziv uvijek ima proročku dimenziju. Sveti pismo nam govori da je Bog narodu slao proroke u situacijama velike materijalne neizvjesnosti i duhovne i moralne krize, kako bi u njegovo ime uputili poruku obraćenja, nade i utjehe. Poput vjetra koji uskovitla prašinu, prorok remeti lažni spokoj savjesti onih koji su zaboravili Gospodinovu riječ, promatra događaje u svjetlu Božjeg obećanja i pomaže narodu otkriti znakove svitanja usred tamnih sjena povijesti.

I danas imamo veliku potrebu za razlučivanjem i proroštvom. Moramo se othrvati napastima ideologije i fatalizma i otkriti, u odnosu s Gospodinom, mjestâ, oruđâ i situacije kroz koje nas On poziva. Svaki bi kršćanin trebao znati razviti sposobnost „nutarnjeg čitanja” života i shvatiti gdje i na što ga Gospodin zove kako bi nastavio njegovo poslanje.

Živjeti

Konačno, Isus naviješta novost sadašnjeg časa, koja će ispuniti zanosom srca mnogih i otvrdnuti srca drugih. Došla je punina vremena i on je Mesija čiji je dolazak najavio Izaija, pomazan zato da osloboди zatočene, vrati vid slijepima i naviješta milosrdnu ljubav Boga prema svakom stvorenju. Upravo „danас se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvana u ušima” (Lk 4, 21), kaže Isus.

Radost evanđelja, koja nas otvara susretu s Bogom i braćom, ne trpi naše sporosti i lijenošti. Neće nam dotaknuti srce ako budemo i dalje pogledavali kroz prozor pod izgovorom da čekamo pravo vrijeme i ako upravo danas ne preuzmemmo na sebe rizik donošenja odluke. Pozvani smo danas! Kršćanska misija je za sadašnji čas! Svaki od nas je pozvan – bilo na laički život u braku, bilo na svećenički život u zaređenoj službi ili pak na život posebnog posvećenja – kako bi, ovdje i sada, postao Gospodinovim svjedokom.

Ovo „danас” koje je proglašio Isus jamči nam da Bog nastavlja “silaziti” da spasi našu ljudsku obitelj i da nas učini dionicima svoga poslanja. Gospodin nastavlja pozivati ljude na život s njim i da ga slijede u odnosu posebne blizine, da služe njemu samom. Lijepo je – i velika je to milost – biti potpuno i zauvijek posvećeni Bogu i služenju braći.

Gospodin i dalje poziva da ga slijedimo. Ne smijemo čekati da budemo savršeni kako bismo odgovorili svojim velikodušnim „da”, niti se bojati svojih ograničenja i svojih grijeha. Moramo naprotiv otvoriti svoja srca Gospodinovu glasu. Moramo slušati taj glas, prepoznati naše osobno poslanje u Crkvi i svijetu, i naposljetku živjeti ga u današnjem času koji nam Bog daje.

Neka nas Presveta Marija, mlada djevojka s periferije, koja je slušala, prihvatile i živjela Božju riječ koja je tijelom postala, čuva i trajno prati na našem putu.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Zajedničko euharistijsko slavlje biskupa HBK i BKBIH

Euharistijsko slavlje predvodio je predsjednik Biskupske konferencije BiH kardinal Vinko Puljić, a propovijedao je nadbiskup Želimir Puljić.

Na petu obljetnicu izbora pape Franje, članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i Hrvatske biskupske konferencije slavili su svetu misu u katedrali Srca Isusova u Sarajevu u večernjim satima, 13. ožujka 2018.

Euharistijsko slavlje predvodio je predsjednik Biskupske konferencije BiH kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, koji je na početku zaželio srdačnu dobrodošlicu zagrebačkom nadbiskupu kardinalu Josipu Bozaniću i svim članovima HBK na čelu s njihovim predsjednikom mons. Želimirom Puljićem, nadbiskupom zadarskim. Pozdravio je apostolskog nuncija u BiH mons. Luigija Pezzuta i sve članove BK BiH te sve svećenike, časne sestre i vjernike nazočne u katedrali kao i one koji su se u molitvi ujedinili putem valova Radio Marije. Čestitao je mons. Petru Paliću na imenovanju za hvarskog biskupa što su nazočni popratili pljeskom.

„Ovom večernjom Svetom misom želimo na poseban način u ovom lijepom zajedništvu moliti za Svetoga Oca koji je na današnji dan prije pet godina izabran za Papu. Zato, na svoj način, ovo je naše jedinstvo s Papom, Petrovim nasljednikom... Ovdje smo u zajedništvu kao Crkva iz BiH i Hrvatske, koja moli za Papu, ali i za naš narod da ostane vjeran Bogu i Crkvi u svim iskušenjima koja prolazimo”, kazao je kardinal Puljić.

Prigodnu propovijed uputio je nadbiskup Želimir uz petu obljetnicu izbora pape Franje. „Večeras se sjećamo kako je prije pet godina izabran papa Franjo (13. ožujka 2013.). Iz dimnjaka na krovu Sikstinske kapele izašao je bijeli dim u 19 sati i šest minuta. Odmah su zazvonila zvona na svim crkvama i objavila vijest da su kardinali izabrali novoga papu. Sjećamo se i onog galeba koji se popeo na dimnjak i tu se bezbrižno zadržavao neko vrijeme... Doskora se papa Franjo pojavio na loži bazilike Sv. Petra odakle je blagoslovio okupljeni svijet. No, prije toga zamolio je narod neka njega blagoslove. I sagnuo je glavu prema puku, pa je izgledalo kao da veli: Molim vaš blagoslov i vašu molitvu. A onda ću ja vas blagosloviti. Na trgu Sv. Petra zavladala je tišina. Nazočni su prignuli glavu kako bi u sabranosti udovoljili Papinoj želji”, kazao je nadbiskup Želimir napominjući da je papa Franjo „prvi isusovac koji je postao Papom, a sin je talijanske obitelji koja je doselila iz Piemonta u Buenos Aires”.

„U obitelji željezničara Petra i majke Regine, domaćice koji su imali petero djece, rodio se 1936. sadašnji Papa Franjo. Nama je u Hrvatskoj posebice bilo drago čuti i čitati kako je na biskupskom ređenju jedan od njegovih suposvetitelja bio Hrvat, biskup Ognjenović. Isto tako doznali smo kako se družio s našim svećenicima misionarima, kod kojih se isповijedao (Mihaljević, Ostojić, Longin)... Svojim postupcima i govorima u kratkom vremenu stekao je naklonost ljudi kojima je htio priopćiti da ih Bog voli, oprاشta im i želi da se spase. Pokrenuo je reformu Rimske Kurije, hrabro i s povjerenjem u Duha Svetoga koji vodi Crkvu u vjeri i nadi... Papa Franjo pokazuje kako vjeruje više u snagu susreta, nego u moć pregovora i potpisa. On takvim svojim stilom izvrsno promiče i dijalog i mir”, kazao je nadbiskup Želimir te spomenuo i misao američkoga novinara, Georgea Weigela, kako „liberalni mediji prikazuju da je papa Franjo spremjan odbaciti neke vidi-ke katoličke vjere i prakse koju suvremeniji mediji smatraju neprihvatljivima”. „Klasičan primjer prešućivanja i vađenja Papinih riječi iz konteksta čitamo ovih dana. U svojoj redovitoj katehezi o svetom Misi papa Franjo je između ostalog doslovno rekao: 'Velečasni, koliko treba platiti da se pod misom spomene moje ime? Ništa, jesti li razumjeli? Ništa. Misa se ne plaća, jer ona je

Kristova dragovoljna žrtva, pa je i otkupljenje besplatno'. U dalnjem tumačenju Papa je dodao, a to su svi mediji ispustili: 'Ako želiš pri tomu dati svoj dar, učini to. Samo znaj misa se ne može platiti. I to je važno razumjeti i razlikovati"', podsjetio je nadbiskup Želimir na riječi pape Franje te završio propovijed mislima jednoga vatikaniste (Luigi Accattoli) koji je napisao da je papa Franjo „najveći reformator Crkve u zadnjih stotinu godina“:

„Njegova pobudnica 'Radost evanđelja' pokazuje zapravo reformatora na djelu. Tamo već u broju 25. on najavljuje kako se 'ne mogu ostaviti stvari da teku kako teku', već treba poduzeti 'pastoralnu i misionarsku obnovu i preobrazbu', pa zahtjeva neka oni 'koji Boga traže ne nađu na hladnoću zatvorenih vrata' (br. 27). I dodaje s tonom tuge kako se kršćani često ponašaju kao 'kontrolori milosti. A Crkva nije carinarnica, nego očev dom gdje ima mjesta za svakoga' (br. 47). U tom kontekstu u više navrata je govorio kako mu je draža i 'uprljana Crkva koja je izišla na ulicu, nego kad se bavi samom sobom, i zapliće se u protokolarnim uzlovima'. A njegova je žarka želja neka 'obnovljenim snagama aktivno evangelizira' i zauzima se za obranu ljudskog dostojanstva i izgradnju mirnoga suživota među narodima, kao i brigu za očuvanje stvorenoga svijeta' (br. 257). Zbog toga poziva i potiče kršćane neka budu 'znakovi nade i neka ostvaruju onu revoluciju nježnosti i dobrote' (br. 88) koja nam je potrebna kao zrak i voda".

Liturgijsko pjevanje animirao je Katedralni mješoviti zbor „Josip Stadler“ pod ravnanjem vlč. Marka Stanušića, a u asistenciji kod oltara bili su bogoslovi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa pod vodstvom mons. Tome Kneževića.

U radnom dijelu zasjedanja, koje se održava 14. ožujka 2018. u Nadbiskupskoj rezidenciji u glavnom gradu BiH, biskupi razgovaraju o zajedničkim temama, a to su: Hrvatska inozemna pastva, Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu, Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH i Nedjelja solidarnosti, Komisija HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij i Ured za prikupljanje svjedočanstava, Misija djelatnost Crkve u Hrvata, a bit će riječi i o liturgijskim pitanjima te o dokumentu za odgoj i izobrazbu budućih svećenika.

U srijedu, 14. ožujka 2018. u 12.30 sati u Svećeničkom domu Vrhbosanske nadbiskupije u Sarajevu (Josipa Stadlera 11) bit će održana konferencija za novinstvo u okviru XX. redovitog zajedničkog zasjedanja članova BK BiH i HBK. Na konferenciji će govoriti predsjednici Biskupskih konferencija kardinal Vinko Puljić i nadbiskup Želimir Puljić.

Započelo XX. zajedničko zasjedanje HBK i BKBiH

Zasjedanjem predsjedaju kardinal Vinko Puljić i nadbiskup Želimir Puljić.

Nakon što su u jutarnjim satima 14. ožujka 2018. slavili Svetu misu u crkvi sv. Ćirila i Metoda uz sudjelovanje zajednice Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i profesora Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i Hrvatske biskupske konferencije započeli su u Nadbiskupskoj rezidenciji radni dio XX. redovitog zajedničkog zasjedanja pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH, i nadbiskupa zadarskoga mons. Želimira Puljića, predsjednika HBK.

Riječi srdačne dobrodošlice kardinalu Josipu Bozaniću, nadbiskupima i biskupima u ime članova BK BiH uputio je kardinal Puljić koji je i ovom prigodom čestitao mons. Petru Paliću „na imenovanju za pastira drevne Hvarske biskupije“. „Živeći u ovom konkretnom vremenu i proživljavajući ovo ozračje javnog života suočavamo se s brojnim izazovima. Radi nestabilne politike proživljavamo trajnu napetost i nesigurnost na svim razinama života, što brojne obeshrabruje te mnogi želete pobjeći iz takovog ozračja, jer su se umorili slušati tu klimu nerješavanja pitanja. Budući da nedostaje život jednakih ljudskih i građanskih prava, kao i poštivanje ljudskog dostojanstva, uvlači se nepovjerenje u ljude i nepovjerenje jednih prema drugima. U redovnoj

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

komunikaciji politički interesi su izbili u prvi plan, što posebno pogoduje korupciji i kriminalu. Mnogi gube nadu i pouzdanje u Boga, povjerenje u čovjeka kao i gube hrabrost za život”, kazao je kardinal Puljić ističući da želi „u taj sumrak života unijeti jedno novo svjetlo koje nam daje slavlje Uskrslog Krista”. „Hvala Bogu, ovdje još vjere ima i pouzdanja u Boga”, kazao je kardinal Puljić te izrazio zahvalnost „dobrim ljudima koji imaju srca za nas i naš ostanak i opstanak na našoj grudi” kao i biskupima HBK i cijeloj Crkvi u Hrvatskoj „za svaku potporu i razumijevanje i kršćansku solidarnost”.

Pozdrav je potom uputio nadbiskup Želimir koji je kazao da „uz onu pastoralnu, informativnu i poslovnu dimenziju ovo naše godišnje zborovanje ima nadasve onu pastirsku, ljudsku i duhovnu”. „Jer, kao dvije crkvene institucije istoga naroda nosimo zajedničku odgovornost, pa nam je lakše kad jedni druge čujemo, te o ‘zajedničkim radostima i mukama’ bratski popričamo... Kao članovi HBK na ovom našem redovitom godišnjem susretu želimo izraziti svoju vjerničku i ljudsku solidarnost u svim problemima i poteškoćama s kojima se skupa s povjerenim stadom suočavate nakon strašnih ratnih nevolja i stradanja. Naime, još uvijek opustošena sela i župe, razorene crkve i objekti i katoličkih i drugih vjerskih zajednica duboko potresaju naše srce, pa se skupa s vama obraćamo ljudskim i kršćanskim jezikom nositeljima domaćih struktura vlasti i predstavnicima međunarodne zajednice neka učine sve kako bi se ratne rane čim prije zaliječile, a ljudima i narodima u Bosni i Hercegovini ponudilo konkretne razloge nade u ostanak i opstanak u ovoj patnjom i trpljenjem blagoslovljenoj zemlji”, kazao je nadbiskup Želimir ističući da bi im bilo drago „da se u toj pomoći ljudima i narodima izbjegava bilo kakvo nametanje političkoga voluntarizma, jer to je u suprotnosti s temeljnim interesima građana i naroda koji Bosnu i Hercegovinu smatraju svojom domovinom”.

„A jedino dogovorom i suradnjom njezinih konstitutivnih naroda, utemeljenim na ravnopravnosti na svim razinama političkoga djelovanja, odgojno-obrazovnoga sustava, ekonomskoga napretka i socijalne zaštite moguće je postaviti i ostvariti sigurne temelje budućnosti ove zemlje. Teško nas pogoda i činjenica da je protjerano ili od straha se odselilo toliko žitelja iz BiH; posebice Hrvata kojima kao najmalobrojnijemu konstitutivnom narodu neki već sada namjenjuju status političke manjine. No, veseli nas, dragi pastiri crkava u BiH, što s optimizmom i vjernošću poslanju koje ste primili ne umarate se hrabriti i sokoliti ljude da ostanu na svojim ognjištima, te čuvaju i uljepšavaju svoja rodna mjesta i svoja svetišta”, rekao je nadbiskup Želimir izražavajući blizinu biskupa HBK „u mukotrpnom nastojanju oko njegovanja suradnje i prijateljstva s predstavnicima Srpske pravoslavne Crkve, Islamske vjerske zajednice i svih drugih Crkava i vjerskih zajednica”. „Posebice smo vam blizu kad se obraćate svojim vjernicima da ostaju ovdje i tu grade domovinu ljudskog i vjerničkoga zajedništvo”, kazao je nadbiskup Želimir u svom pozdravu.

Nazočnim biskupima obratio se i nuncij Pezzuto ističući da ovaj susret dviju Biskupske konferencije ima svoju važnosti u produbljivanja zajedništva dviju krajevnih Crkava.

Tijekom dijelu zasjedanja biskupi će razgovarati o zajedničkim temama, a to su: Hrvatska inozemna pastva, Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu, Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH i Nedjelja solidarnosti, Komisija HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij i Ured za prikupljanje svjedočanstava, Misija djelatnost Crkve u Hrvata, a bit će riječi i o liturgijskim pitanjima te o dokumentu za odgoj i izobrazbu budućih svećenika.

Pozdrav nadbiskupa Puljića na početku zajedničkog zasjedanja biskupa HBK i BKBIH

Na početku XX. redovitog godišnjeg zajedničko zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i Hrvatske biskupske konferencije, 14. ožujka 2018. u Nadbiskupskoj rezidenciji u Sarajevu, pozdrav svim nazočnima uputio je predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Pozdrav nadbiskupa Želimira prenosimo u cijelosti.

1. Uzoriti kardinale Vinko Puljiću, Predsjedniče BK BiH, uzoriti kardinale Josipe Bozaniću, preuzvišeni Apostolski Nuncije u BiH, mons. Luigi Pezzuto, braćo nadbiskupi i biskupi, Generalni tajnici! Dobro je što smo umreženi zajedničkim poslovima i institucijama pa se, evo, redovito godišnje i okupljamo. A povezani smo međusobno i preko naših delegata koji nas zastupaju na odvojenim zasjedanjima naših dviju BK. Uz onu pastoralnu, informativnu i poslovnu dimenziju ovo naše godišnje zborovanje ima nadasve onu pastirsku, ljudsku i duhovnu. Jer, kao dvije crkvene institucije istoga naroda nosimo zajedničku odgovornost, pa nam je lakše kad jedni druge čujemo, te o „zajedničkim radostima i mukama” bratski popričamo. Biskupi su, naime, prije pola stoljeća na Saboru upozorili kako se nalazimo „na pozornici svijeta koji je obilježen radinošću, porazima i pobjedama”. Ali, i dodali „kako nema ništa uistinu ljudskoga, a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu” (GS 1).

Kao članovi HBK na ovom našem redovitom godišnjem susretu želimo izraziti svoju vjerničku i ljudsku solidarnost u svim problemima i poteškoćama s kojima se skupa s povjerenim stadom suočavate nakon strašnih ratnih nevolja i stradanja. Naime, još uvijek opustošena sela i župe, razorene crkve i objekti i katoličkih i drugih vjerskih zajednica duboko potresaju naše srce, pa se skupa s vama obraćamo ljudskim i kršćanskim jezikom nositeljima domaćih struktura vlasti i predstavnicima međunarodne zajednice neka učine sve kako bi se ratne rane čim prije zaličeile, a ljudima i narodima u Bosni i Hercegovini ponudilo konkretne razloge nade u ostanak i opstanak u ovoj patnjom i trpljenjem blagoslovljenoj zemlji.

2. Bilo bi nam dragو da se u toj pomoći ljudima i narodima izbjegava bilo kakvo nametanje političkoga voluntarizma, jer to je u suprotnosti s temeljnim interesima građana i naroda koji Bosnu i Hercegovinu smatraju svojom domovinom. A jedino dogовором i suradnjom njezinih konstitutivnih naroda, utemeljenim na ravnopravnosti na svim razinama političkoga djelovanja, odgojno-obrazovnoga sustava, ekonomskoga napretka i socijalne zaštite moguće je postaviti i ostvariti sigurne temelje budućnosti ove zemlje. Teško nas pogarda i činjenica da je protjerano ili od straha se odselilo toliko žitelja iz BiH; posebice Hrvata kojima kao najmalobrojnijemu konstitutivnom narodu neki već sada namjenjuju status političke manjine. No, veseli nas, dragi pastiri crkava u BiH, što s optimizmom i vjernošću poslanju koje ste primili ne umarate se hrabriti i sokoliti ljude da ostanu na svojim ognjištima, te čuvaju i uljepšavaju svoja rodna mjesta i svoja svetišta.

Uz vas smo i s vama smo u mukotrpnom nastojanju oko njegovanja suradnje i prijateljstva s predstavnicima Srpske pravoslavne Crkve, Islamske vjerske zajednice i svih drugih Crkava i vjerskih zajednica. Posebice smo vam blizu kad se obraćate svojim vjernicima da ostaju ovdje i tu grade domovinu ljudskog i vjerničkoga zajedništvo. U duhu stihova vrloga pjesnika Strahimira Kranjčevića, koji počiva na Koševskom groblju u Sarajevu, a napisao je kako će jednom „kad s dušom po svemiru krene, zaoriti ko grom: O, gledajte ju divnu, vi zvijezde udivljene; to moј je, moј je dom!” Domovina, dakle, nije samo zemljopisni prostor, već i onaj svijet naših emocija, druženja i čežnji, poraza, slavlja i uspjeha. Iako ima onih koji misle kako je „domovina ostatak nekog romantičarskog doba”, mi sljednici starozavjetnih obećanja i svjedoci uskrsnih zbivanja vjerujemo da domovina ima svoje teološko mjesto u našem hodočasničkom životu. Na tom putu i hodu pratimo vas, podržavamo i molimo za vas.

3. Netom završeni „Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini”, koji našom odlukom već dvanaest godina provodimo zaredom, pokazuje da dijelimo s vama sve vaše poraze i uspjehe. Tjedan uzajamne povezanosti diljem naših župnih zajednica, kako u molitvi tako i u konkretnim darovima novčanih priloga za potrebe braće u Bosni i Hercegovini nalazi odjeka u srcima naših vjernika. Iako je ova pomoć samo kap u moru velikih vaših potreba, ona je znak naše bratske solidarnosti i blizine u vašim brigama i strepnjama. I ovaj današnji susret, program i rad ogrnut je istim mislima, molitvama i dobrom željama. Neka Svetogospodar povijesti donese mir, stabilnost i prosperitet ovoj napačenoj zemlji. S tom nakanom razgovarat ćemo o temama koje su naznačene u programu, a koje je uzoriti kard. Vinko Puljić već spomenuo.

Sinoć smo u Štadlerovojoj katedrali spomenuli kako je Petar naših dana, papa Franjo, upravo na jučerašnji dan bio izabran za Papu prije pet godina. On se otada ne umara govoriti o „misijskoj preobrazbi Crkve” i upozoravati na „brojne izazove i iskušenja s kojima se susreću pastoralni djelatnici”. Pred izazovima i problemima suvremene kulture, posebice one urbane, Papa Franjo potiče biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, kao i sve Kristove vjernike laike neka svijet promatraju „kontemplativnim očima vjere” i „otkrivaju Boga u kućama, na ulicama i po trgovima” (EG 71). A svima koje obuzima melankolija i umor, on ponavlja: „Ne dopustimo da nam se ukrade misijski zanos (br. 80), radost evangelizacije (br. 83), nada i zajedništvo” (br. 90). A to zajedništvo ostvaruje se i gradi u našim partikularnim crkvama koje su umrežene institucijama naših konferencija u istom narodu kojemu smo poslani služiti u zajedništvu s Papom Franjom, („cum Petro et sub Petro”). I osjećamo odgovornost i obvezu „pružati svojim suvremenicima razloge nade koja je u nama” (1 Pet 3, 15). U tom duhu, dragi Predsjedniče BK BiH, kard. Puljiću, uzoriti kard. Bozaniću, preuzvišeni Apostolski Nuncije u BiH, braćo nadbiskupi i biskupi, Generalni tajnici sve od srca pozdravljam i želim plodno, uspješno i blagoslovljeno zborovanje u Sarajevu, glavnom gradu Bosne i Hercegovine.

Priopćenje s XX. zajedničkog zasjedanja HBK i BKBIH

Zasjedanje je održano u Sarajevu 14. ožujka.

Članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i Hrvatske biskupske konferencije održali su svoje dvadeseto redovito godišnje zajedničko zasjedanje, 14. ožujka 2018. u Nadbiskupskoj rezidenciji u Sarajevu pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH, i nadbiskupa zadarskog mons. Želimira Puljića, predsjednika HBK. U radu zasjedanja sudjelovala su 24 člana dviju Biskupskih konferencija dok su se tri člana ispričala.

Apostolski nuncij u BiH nadbiskup Luigi Pezzuto sudjelovao je u uvodnom dijelu zasjedanja te u svom obraćanju istaknuo važnost susreta dviju Biskupskih konferencija tijekom kojeg promišljaju o življenoj stvarnosti međusobnog zajedništva i načinima sve dublje povezanosti.

Biskupi su saslušali godišnje izvješće o radu Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu i Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu. Upoznati su: s personalnim i aktualnim pitanjima u hrvatskim župama i misijama, s financijskim stanjem Fonda solidarnosti te s događanjima u 2017. i planovima za 2018. godinu kao i s nekim otvornim pitanjima i izazovima. Izrazili su zahvalnost članovima spomenutog Vijeća i djelatnicima dušobrižništva, a posebno svim svećenicima, đakonima, časnim sestrama i pastoralnim suradnicima i suradnicama u hrvatskim župama i misijama širom svijeta. I ovom prigodom potiču sve Hrvate katolike koji su otišli iz Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine i drugih zemalja u kojima su Hrvati autohtoni, da gaje povezanost s Katoličkom Crkvom tamo gdje žive i aktivno se uključuju u hrvatske župe i misije. Također potiču vlasti u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini da stvore uvjete za ostanak posebno mladih ljudi, ali i da pomognu svim onima koji bi se željeli vratiti u Republiku Hrvatsku ili u Bosnu i Hercegovinu.

Iz izvješća o službenom pohodu Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu biskupi su upoznati sa stanjem te novostima i promjenama u spomenutom Zavodu i radu Nadzornog odbora kao i o broju studenata u tekućoj akademskoj godini koji studiraju na deset rimskih crkvenih (sve)učilišta, a dolaze iz 15 biskupija Crkve u hrvatskom narodu. Također su izabrali sadašnjeg vicerektora preč. Marka Đurina na novi mandat te s radošću prihvatili izvješće o pozitivnom ozračju u Zavodu koji je od posebne važnosti za Crkvu u hrvatskom narodu.

U izvješću o provedbi akcije Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH pod geslom „Da se ne ohladi ljubav mnogih”, biskupi su informirani o dobroj suradnji Hrvatskog Caritasa i Caritasa Bosne i Hercegovine. Zahvaljujući spomenutoj akciji, sufincirani su brojni karitativni projekti u biskupijskim zajednicama u Bosni i Hercegovini kroz koje se pomaže starim i iznemoglim osobama, djeci i mladima u potrebi. Biskupi su, također, upoznati da je u isto vrijeme u Bosni i Hercegovini provedena karitativna akcija pod nazivom Nedjelja solidarnosti. Zahvaljuju svima koji svojim molitvama, prilozima i karitativnim pothvatima pokazuju otvoreno srce za ljudе u potrebi. Posebnu su pozornost posvetili teškom stanju u katoličkim župnim zajednicama koje su prognane tijekom rata te u njima sada živi mali broj vjernika. Svjesni potrebe da učine sve što im je moguće kako bi pomogli opstanak, ostanak i povratak posebno u takve župe, biskupi potiču sve ljudе u vlasti da se snažnije zauzmu oko ispravljanja nepravde te da se ponajprije tim ljudima pruži konkretna pomoć u stvaranju uvjeta za život dostoјan čovjeka

Na dnevnom redu zasjedanja bilo je i godišnje izvješće o radu Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij koja želi pomoći u rasvjetljenju bremenite prošlosti s prvotnim ciljem što detaljnijeg prikupljanja podataka o mogućim žrtvama ubijenima iz mržnje „prema vjeri” (*in odium fidei*) za koje postoji mogućnost uzdizanja na čast oltara. Biskupi su izrazili zahvalnost biskupijskim povjerenicima i drugim članovima Komisije za njihov rad.

Svjesni da je svećenička formacija odlučujuća za poslanje Crkve, biskupi su upoznati s potrebom dorade Temeljnih odredbi o svećeničkom odgoju i izobrazbi za dvije Biskupske konferencije u skladu s novim dokumentom *Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis*. Dali su potporu za nastavak izrade programa za trogodišnju trajnu formaciju biskupijskih i redovničkih odgojitelja i odgojiteljica kroz suradnju Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja i Vijeća za bogoslovna i Vijeća za mala sjemeništa BK BiH.

Biskupi su upoznati s tijekom priprema za Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati u Splitu i Solinu, 15. i 16. rujna 2018. pod geslom Obitelj – izvor života i radosti.

Biskupi su razmišljali o najboljim načinima suradnje HBK i BK BiH na liturgijskom planu u duhu Apostolskog pisma u obliku motu propria pape Franje *Magnum principium* gdje se ističe kako „u biskupskim konferencijama u kojima se govori istim jezikom treba jamčiti i vjerno sačuvati smisao izvornog teksta prevedenih bogoslužnih knjiga”, i da to uvjek ima „odražavati jedinstvo rimskog obreda”.

Svi nazočni biskupi, u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Bosni i Hercegovini nadbiskupom Luigijem Pezzutom, 13. ožujka 2018., na petu godišnjicu izbora pape Franje, slavili su Svetu misu u katedrali Srca Isusova u Sarajevu. Svečanom Euharistijskom slavlju predsjedao je kardinal Vinko Puljić, a propovijedao nadbiskup Želimir Puljić. Također su, 14. ožujka 2018. slavili Euharistiju u crkvi sv. Ćirila u Metoda s bogoslovnom zajednicom i svećenicima u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu. Predsjedao je i propovijedao nadbiskup metropolit splitsko-makarski mons. Marin Barišić, predsjednik Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja.

**Mons. Želimir Puljić: Ratifikacija Istanbulske konvencije
bila bi štetna za narod i državu!**

U svezi s razgovorom koji je predsjednik HBK, mons. Želimir Puljić, imao na HKR-u, 4. travnja 2018. g., kao i određenim tumačenjima koje su pojedini mediji objavili u tiskovinama i na portalima da se radi o „zaokretu Crkve”, nadbiskup Puljić danas je uputio javnosti priopćenje.

Mons. Želimir Puljić: Ratifikacija Istanbulske konvencije bila bi štetna za narod i državu!

U svezi s razgovorom koji je predsjednik HBK, mons. Želimir Puljić, imao na HKR-u, 4. travnja 2018. g., kao i određenim tumačenjima koje su pojedini mediji objavili u tiskovinama i na portalima da se radi o „zaokretu Crkve”, nadbiskup Puljić daje sljedeće priopćenje:

Ne radi se ni o kakvom zaokretu, već o prijedlogu da se tako važnoj stvari pristupi hladne glave, znanstveno i kritički.

U pogledu interpretativne izjave Vlade RH, nadbiskup Puljić pozdravio je, u dobroj vjeri, namjenu premijera Plenkovića da uvaži brojne prigovore građana, udruga, HAZU-a, HBK i dr. na ratifikaciju Istanbulske konvencije. Međutim, Nadbiskup je isto tako jasno problematizirao pravnu snagu interpretativne izjave Vlade RH. Naime, u Istanbulskoj konvenciji stoji da država koja je ratificira, ne može mijenjati ili ograničavati obveze koje se u njoj nalaze. Dakle, interpretativna izjava ne mijenja pravni učinak ratifikacije i ne može zaštитiti Hrvatsku, hrvatski pravni poredak, obrazovni sustav i društvo u cjelini od uvođenja rodne ideologije putem Istanbulske konvencije.

O interpretativnoj izjavi, koju je predložila Vlada RH, a o kojoj je također bilo govora, Nadbiskup je rekao kako bi ona mogla biti prikladna, ako ima pravnu vrijednost i zakonsku podlogu. To međutim ne mogu procijeniti ni političari, ni aktivisti, već ljudi od struke; pravnici koji se razumiju u domaće i međunarodno pravo. A prema očitovanju nekih pravnika, ta Izjava ne može mijenjati ili ograničavati obveze koje se nalaze u Istanbulskoj konvenciji. Zbog toga je Nadbiskup u razgovoru predložio neka se organizira neovisni znanstveni skup koji bi to proučio.

Imajući u vidu odgovornost prema točnom informiranju vjernika i svih ljudi dobre volje, koji Katoličku Crkvu vide kao putokaz, Nadbiskup potvrđuje dosadašnja priopćenja i izjave HBK o problematičnosti određenih članaka i stavova u Istanbulskoj konvenciji. U tom vidu, Nadbiskup smatra kako bi ratifikacija Konvencije u sadašnjem trenutku mogla izazvati veliku štetu narodu i državi. Stoga, bilo bi pametno i razborito odgoditi ratifikaciju Konvencije i otvoriti prostor za istinski dijalog u hrvatskom društvu, bez političkih ili medijskih pritisaka. U tom vidu vođen je i razgovor na Hrvatskom katoličkom radiju.

Pozdravni govor predsjednika HBK nadbiskupa Puljića na početku 56. plenarnog zasedanja Sabora HBK

Zasjedanje se održava od 10. do 12. travnja 2018. u Zagrebu

1. Pozdrav nazočnim članovima HBK i gostima

Nalazimo se u drugom tjednu vazmenog vremena pa u ozračju uskrsnog otajstva sve vas srdačno pozdravljam i želim blagoslovjen rad na ovom 56. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije. Pozdravljam gospodina kard. Bozanića, Apostolskoga nuncija mons. Giuseppea Pinta kao i vas ocí nadbiskupi i biskupi, te nuncijevoga suradnika mons. Blachowiaka. Drago mi je pozdraviti i ugledne predstavnike drugih biskupskih konferencija i biskupe goste:

Mons. Tomu Vukšića, vojnoga ordinarija u BiH i podpredsjednika BK BiH.

Mons. Stanislava Zore, nadbiskupa ljubljanskoga i Predsjednika Slovenske BK;

mons. Ivana Penzeša, subotičkoga biskupa u ime Međunarodne BK sv. Ćirila i Metoda.

Pozdravljam Generalnoga tajnika, mons. dr. Petra Palića. Prošle godine u ovo doba pozdravio sam ga kao prepošta kanoničkoga zbora i generalnog vikara Dubrovačke biskupije. Danas ga pozdravljam kao novoimenovanoga hvarskega biskupa. Čestitam, ečelenco, i želim iskrenu dobrodošlicu u društvo apostolskih nasljednika kojima ste kao Generalni Tajnik odano služili. U ovoj godini dana dobro ste ušli u sve poslove ove zahtjevne ustanove, pa se nadam da će i dalje zuzeto kao i dosada vršiti povjerenu službu. Čestitamo kleru i vjernicima hvarske biskupije, a do sadašnjem hvarskom biskupu mons. Slobodanu od srca zahvaljujemo, ne samo na predvođenju Božanskoga časoslova tijekom naših susreta, već posebice na zauzetosti oko misijske aktivnosti. Pozdravljam i glasnogovornika gospodina Ancića, kao i nazočne djelatnike obavijesnih sredstava kojima zahvaljujem što će izvjestiti javnost o ovom zasjedanju HBK.

Od redovitog plenarnog zasjedanja jesen u listopadu (2017.), imali smo 22. siječnja 2018., izvanredno plenarno zasjedanje HBK, te 14. ožujka 2018. dvadeseto zajedničko zasjedanje biskupima Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

2. Što je na programu 56. plenarnog zasjedanja? Bit će najprije riječi o tri dokumenta:

a. Tu je dokument HBK, „Da vaša radost bude potpuna”

(Iv 15,11) -kateheza i rast u vjeri u današnjim okolnostima“ koji je priređen uz pomoć Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju. Katehezu se uvijek smatralo zadaćom cijele Crkve, a župna je zajednica subjekt i mjesto ostvarenja katehetskog djelovanja. Kao što znate radni tekst je bio dostavljen na javnu raspravu. Pozvalo se stručnjake iz teoloških i katehetskih disciplina, kao i vjernike laike neka se svojim promišljanjima, komentarima i prijedlozima uključe u njegovu doradu. Dokument je doraden i dostavljen biskupima na ovom zasjedanju.

b. Tu je i drugi dokument, pismo Kongregacije za nauk vjere biskupima Katoličke Crkve o nekim vidicima kršćanskog spasenja „

Placuit Deo“ (Svidje se Bogu). Pismo je napisano u duhu trajna crkvenog učiteljstva i naučavanja Pape Franje koji je već do sada spominjao neke tendencije među ljudima koje su nalik poznatim drevnim krivovjerjima, pelagianizmu i gnosticizmu. R

Razna krivovjerja su razdirala Crkvu od njezinih samih početaka. Sjetimo se apostola Ivana, koji kao starac iz Efeza piše „dječice, posljednji je čas! Pojavili su se mnogi antikristi, pa po tome znamo da je posljednji čas (1 Iv 2, 18).

U starini su takve antikriste – krivovjerce nazivali „hereticima“ (izbiračima) jer nisu uzimali cjelovit nauk, nego birali ono što im se sviđa. Davali su im naziv i „šizmatici“, a to znači otpadnici koji su se odijelili od crkvenoga zajedništva, pa kao lažni proroci i otpadnici razdirali samu zajednicu.

U ovogodišnjoj svojoj korizmenoj poruci Papa Franjo je upozorio kako su vjernici često u „velikoj nevolji jer ih lažni proroci žele zavesti na krivi put“. A takve zavodnike slikovito je opisao da su nalik „šaptačima zmija“ koji se služe emocijama da porobe ljude i vode ih kamo im se prohtije. Uz te „šaptače“ Papa govori i o lažnim prorocima koje naziva „šarlatanima“ jer „nude brza i jednostavna rješenja, a u svojoj obmani „igraju na kartu ljudske ispravnosti i taštine“, pa prodaju rog za svjeću. Poput „otca laži“ (Iv 8, 44), koji oduvijek prikazuje zlo kao dobro i lažno kao istinito, da bi zbumio čovjekovo srce. Zbog toga Papa poziva kršćane neka budu budni i oprezni, kadri razabirati i preispitati sve kako ne bi podlegli obmanama takvih lažnih proroka.

Ništa, dakle, nova pod kapom nebeskom. Sve novotarije, zastranjenja i hereze već su postojale. Samo se sada na njih stavi novi natpis. Jučer je to bio napr. pozitivizam, liberalizam, individualizam, kapitalizam, marksizam a danas genderizam. O ovom zadnjem antropološkom zastranjenu

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

govorili su i pisali i sveti Ivan Pavao II., Benedikt XVI. i papa Franjo. Zašto? Jer, taj svjetonazor nameće novo tumačenje čovjeka koje nije spojivo ni s općeljudskim, a pogotovo ne s kršćanskim poimanjem čovjeka. Njezini predstavnici tvrde da su prirodne i urođene razlike muško-žensko društveni konstrukt. „Ženskost i muškost međusobno su komplementarni, ne samo s fizičke i psihičke točke gledišta, nego i s ontološke. Jedino zahvaljujući dualitetu ‘muškog’ i ‘ženskog’ potpuno se ostvaruje ljudskost”, piše sveti Ivan Pavao II. (Pismo ženama svijeta, 1995., br. 7).

Njegov nasljednik, papa u miru, Benedikt XVI. napisao je da „gender ideologija vrši atentat na oblike obitelji koju čine otac, majka i djeca“. Jer, „ako nema te dvojnosti po kojoj je Bog stvorio čovjeka kao muško i žensko, onda nema ni obitelji“ (2012.). Zbog toga hrvatski biskupi, vjerni Učiteljstvu Crkve, ne mogu prihvati Istambulsku konvenciju i njezinu interpretaciju. Kako se oduprijeti suvremenim antropološkim zastranjnjima? Gdje tražiti snagu, nadahnuće i pomoć? Budući da smo u uskrsnom vremenu kao orijentir i pomoć može nam poslužiti slikoviti obred paljenja uskrsne svijeće uz riječi „svjetlo slavno uskrsnulog Krista raspršilo tmine pameti i srca“. Samo uz svjetlo Krista Uskrsloga i pomoć odozgora bit ćeemo kadri razabirati i preispitivati. A u druženju s njime osjetiti ono iskustvo učenikâ iz Emausa kako nam srce bolje kuca dok smo u društvu s njime i slušamo njegovo tumačenje Pisama (vidi Lk 24, 32).

c. Treći dokument o kojem će biti govora jest izrada nacionalnoga kurikulao „svećeničkom odgoju i izobrazbi“ (Rationalis). Prošle godine, naime, predstavljene su nove „Odredbe o svećeničkom odgoju i izobrazbi“, koje je objavila

Kongregacija za kler. Temeljem toga općega dokumenta naša će Konferencija izraditi naš nacionalni „uputnik (kurikul)“. Uz osobitu pozornost koju Crkva posvećuje procesu odgoja i izobrazbe budućih svećenika, dokument ističe koliko je važno pomagati mladićima da se njihovo zvanje stabilizira, razvija i ostvari. A od kandidata zahtjevada neka se „suobliče Kristu i postanu prepoznatljivim znakom Božje ljubavi među ljudima“ (br. 40).

d. Ove godine održat će se Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji u Splitu i Solinu, od 15. do 16. rujna 2018. godine. Biskupi će biti upoznati o dosadašnjoj pripravi kao i o programu odvijanja samoga susreta. U studenom ove godine predviđen je pohod hrvatskih biskupa „Ad Limina Apostolorum“, od 12. do 17. studenoga 2018., kada ćemo obići Kongregacije i Uredе Svetе Stolice. Audijencija kod Svetoga Otca predviđena je 12. studenoga 2018. godine, pa će i o tomu biti razgovora.

Predsjednici pojedinih tijela, Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijet će svoje redovito godišnje izvješće. Uz neke izvore i potvrde bit će govora i o mandatima u tijelima HBK. Planira se završiti susret u četvrtak, kada je predviđena i konferencija za tisak u 12 sati.

Izjava HBK o ratifikaciji Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji

Dati svoj glas ZA ratifikaciju Konvencije značilo bi, između ostalog, otvoriti vrata nečemu što je u suprotnosti s ljudskom stvorenosću, s naravnim zakonom i s temeljnim vrijednostima kršćanske vjere i kulture, a što smatramo pogubnim za obitelji, za demografsku obnovu naroda i za odgoj novih naraštaja. Stoga, pozivamo da se narodni zastupnici u Hrvatskom saboru izjasne protiv ratifikacije Konvencije.

Kao dionici života hrvatskoga društva, sa svojom posebnom crkvenom odgovornošću, ali i s odgovornošću hrvatskih građana u nastojanju oko dobra svoje domovine, obraćamo se javnosti, a naročito odgovornima za donošenje političkih odluka koje za sobom neizbjježno povlače ozbiljne posljedice za život naroda i za budućnost hrvatske države.

U službi predstojnika zajednica vjernika suočeni smo s pitanjima, potrebama i brigama ljudi koji nam se obraćaju u zabrinutosti za vrjednote na kojima počiva identitet velike većine hrvatskih

građana. Sa svom ozbiljnošću uzimamo u obzir očitovanje i osjećaj vjernika (*sensus fidelium*), ali i drugih ljudi kojima je stalo do očuvanja temeljnih odrednica judeokršćanske antropologije, utemeljene na ljudskoj naravi.

Ponavljajući već više puta istaknutu, kako u zajedničkim tako i u pojedinačnim istupima, svoju predanost u zaštiti svih ljudi od nasilja, upozoravamo da Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, osim onoga što se pozitivno ističe u njenom naslovu, svojim sadržajem otvara puno nedoumica i nejasnoća.

Protivimo se ratifikaciji Konvencije i smatramo da Republika Hrvatska svojim zakonskim okvirom i provedbom može sama – i učinkovitije od mjera i načina predviđenih Konvencijom – uređiti pitanja suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Dužni smo izravno i jasno napomenuti ponajprije svim članovima Katoličke Crkve, bez obzira kojoj političkoj stranci ili opciji pripadali, koji trebaju dati svoj glas ZA ili PROTIV ratifikacije Konvencije da u njoj postoje ideološki elementi sukladni ‘rodnoj teoriji’ odražavajući rodnu ideologiju na temelju koje se gradi takozvana ‘gender kultura’, strana kršćanskim i općeljudskim vrjednotama te protivna nauku Crkve.

Dati svoj glas ZA ratifikaciju Konvencije značilo bi, između ostalog, otvoriti vrata nečemu što je u suprotnosti s ljudskom stvorenosću, s naravnim zakonom i s temeljnim vrijednostima kršćanske vjere i kulture, a što smatramo pogubnim za obitelji, za demografsku obnovu naroda i za odgoj novih naraštaja. Stoga, pozivamo da se narodni zastupnici u Hrvatskom saboru izjasne protiv ratifikacije Konvencije. Isto tako, suočeni s naznakama pritisaka na savjesti pojedinaca, pozivamo na osiguravanje slobode savjesti, izricanja vlastitih uvjerenja i stavova, jer bi nijekanje slobode bilo pokazatelj skliznuća u totalitarni mentalitet.

Budući da nam je stalo do zajedništva, do mira i promicanja dostojanstva svakoga čovjeka, zabrinuti smo zbog razdora, unošenja nemira i sukoba u hrvatsko društvo. Kao vjernici se trebamo čuvati svakoga pokušaja političke manipulacije Crkvom, ne odobravajući nikakvo očitovanje prijetnja i uvrjeda usmjerenih prema onima koji zastupaju svoja stajališta.

Molimo za dar snage, poniznosti i mudrosti koja osjeća i poštuje bilo naroda, ne gledajući tko iz sadašnjih prijepora može izaći kao ‘pobjednik’ ili ‘poraženi’, kako bi se snaga dobra usmjerila prema boljitu hrvatske domovine spominjući se nesobičnosti i žrtava podnesenih za slobodu i neovisnost.

Pouzdajući se u Božju blizinu, zagovor Blažene Djevice Marije i svetoga Josipa, te pomoć svetih i blaženih, a naročito blaženoga Alojzija Stepinca, za sve molimo mir i blagoslov.

Priopćenje s 56. zasjedanja Sabora HBK

Biskupi su se prvog dana zasjedanja na osobit način osvrnuli na prijepore koje je u hrvatskoj javnosti izazvala inicijativa aktualnih vlasti da se u Hrvatskom saboru ratificira Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Tim povodom su biskupi uputili zajedničku izjavu hrvatskoj javnosti u kojoj su ponavljajući već više puta istaknuto svoju predanost u zaštiti svih ljudi od nasilja, upozorili da Konvencija, osim onoga što se pozitivno ističe u njenom naslovu, svojim sadržajem otvara puno nedoumica i nejasnoća.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 56. u nizu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 10. do 12. travnja 2018. Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giuseppe Pinto i izaslanici drugih biskupskih konferencija: vojni ordinarij i podpredsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Tomo Vukšić, predsjednik Slovenske biskupske konferencije ljubljanski nadbiskup mons. Stanislav Zore i u ime Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda subotički biskup mons. Ivan Penzeš.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Pozdravljujući nazočne na početku zasjedanja nadbiskup Puljić čestitao je generalnom tajniku HBK mons. dr. Petru Paliću na imenovanju za novog hvarskog biskupa te mu zaželio dobrodošlicu u zbor apostolskih nasljednika. Zahvalio je dosadašnjem hvarskom biskupu mons. Slobodanu Štambuku na njegovom doprinosu u djelovanju HBK, a posebice na njegovoj zauzetosti oko misijske aktivnosti. Predsjednik HBK podsjetio je na događaje od prošlog zasjedanja u listopadu 2017., te prikazao glavne teme zasjedanja. Ukratko se osvrnuvši na nekoliko dokumenata o kojima će se raspravljati na zasjedanju nadbiskup Puljić je podsjetio i na ovogodišnju korizmenu poruku pape Franje u kojoj je upozorio kako suvjernici često u „velikoj nevolji jer ih lažni proroci žele zavesti na krivi put“. U tom smislu nadbiskup je posebno istaknuo genderizam kao antropološko zastranje na koje su upozoravali sveti papa Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. kao i papa Franjo, jer taj svjetonazor nameće novo tumačenje čovjeka koje nije spojivo ni s općeljudskim, a pogotovo ne s kršćanskim poimanjem čovjeka. Povezujući to s aktualnim prijeporima u Hrvatskoj oko tzv. Istanbulske konvencije, nadbiskup Puljić naglasio je kako zbog toga hrvatski biskupi, svjernici Učiteljstvu Crkve, ne mogu prihvati spomenutu konvenciju i njezinu interpretaciju.

U svom pozdravu Apostolski nuncij, mons. Giuseppe Pinto, izvjestio je biskupe o predsinodnom susretu mladih s Papom u Rimu, kao i o planiranom odlasku hrvatskih biskupa Ad limina kada će imati prigode susresti se Papom i s odgovornima u uredima Svete Stolice. Gledom pak na aktualne prijepore oko ratifikacije Istanbulske konvencije poželio je „neka se o tomu vodi mirna i plodna diskusija“. A u „produbljenju same materije gledom na kulturu koju širi rodna teorija, koja nije sukladna kršćanskim vrjednotama koje su ukorijenjene u povijesti hrvatskoga naroda“, nuncij je poželio neka se „konzultiraju katolički stručnjaci“, a svjernici neka budu „postojani u nauku Apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i u molitvama“ (Dj 2, 42). Svoje pozdrave uputio je i mons. Tomo Vukšić u ime BK BiH, mons. Stanislav Zore, u ime Spolovenske BK, te mons. Ivan Penzeš u ime Međunarodne Konferencije sv. Ćirila i Metoda.

U radnom dijelu biskupi su prihvatali konačni prijedlog dokumenta „Da vaša radost bude potpuna. Kateheza i rast u vjeri u današnjim okolnostima“. Toj odluci prethodile su različite faze rada koje su uključivale pisanje dokumenta, teološko stručnu i znanstvenu recenziju, savjetovanje crkvene javnosti o dokumentu kao i sustavno proučavanje biskupa u zadnje dvije godine. Osim što vrijednost dokumenta leži u činjenici da se prvi put u izradu dokumenta, uz stručna teološka i katehetska tijela, uključio i širi sloj naših svjernika, ali i čitavoga društva, on u sebi donosi temeljna polazišta za izgradnju novoga „lica župe“, odnosno konkretne crkvene zajednice. Dokument baštini pastoralnu i katehetsku tradiciju naše Crkve, osluškuje i tumači promjene u individualnom, ali i kulturno-društvenom kontekstu te proučava i nudi evangelizacijske i katehetske smjernice za vrijeme u kojemu se nalazimo. Usmjeren je najprije na stvarateljski angažman svjernika laika i njihova doprinosa razvoju života župne zajednice, izvornoga mesta svakog evangelizacijskog i katehetskog rada Crkve.

Na zasjedanju su biskupi upoznati i sa sadržajem dokumenta „Placuit Deo – Svidjelo se Bogu“ o nekim aspektima kršćanskoga spasenja koji je Kongregacija za nauk vjere uputila biskupima Katoličke Crkve, a objavljen je početkom ove godine. U tom se dokumentu promišlja o zabluđama s obzirom na spasenje koje svoje izvorište imaju u starodrevnim herezama gnosticizmu i pelagianizmu. Na samom početku toga dokumenta ističe se kako mu je svrha na tragu tradicije i poglavito pozivajući se na papu Franju, naglasiti neke aspekte kršćanskoga spasenja koji danas mogu biti, zbog kulturnih promjena, teški za razumijevanje. Kongregacija upozorava kako su u naše vrijeme dva glavna krivovjerja neo-pelagianizam i neo-gnosticizam. Prva zabluda podrazumijeva stav pojedinca da on sam sebe spašava, a druga se svodi na spasenje zatvoreno u subjektivizam i nijekanje tijela. Nasuprot tim zabludama dokument potvrđuje da se spasenje sastoji u sjedinjenju s Kristom koji je Spasitelje, a mjesto primanja spasenja je po Crkvi.

Biskupi su se prvog dana zasjedanja na osobit način osvrnuli na prijepore koje je u hrvatskoj javnosti izazvala inicijativa aktualnih vlasti da se u Hrvatskom saboru ratificira Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Tim povodom su biskupi uputili zajedničku izjavu hrvatskoj javnosti u kojoj su ponavljajući već više puta istaknuto svoju predanost u zaštiti svih ljudi od nasilja, upozorili da Konvencija, osim onoga što se pozitivno ističe u njenom naslovu, svojim sadržajem otvara puno nedoumica i nejasnoća. Članovi HBK izrazili su svoje protivljenje ratifikaciji Konvencije smatrajući da Republika Hrvatska svojim zakonskim okvirom i provedbom može sama urediti pitanja suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Istaknuli su nadalje, da u Konvenciji postoje ideološki elementi sukladni 'rodnoj teoriji' odražavajući rodnu ideologiju na temelju koje se gradi takozvana 'gender kultura', strana kršćanskim i općeljudskim vrjednotama te protivna nauku Crkve. Dati svoj glas ZA ratifikaciju Konvencije značilo bi, istaknuli su biskupi u izjavi, otvoriti vrata nečemu što je u suprotnosti s ljudskom stvorenosću, s naravnim zakonom i s temeljnim vrijednostima kršćanske vjere i kulture. A to je pogubno kako za obitelj i narod, tako i za odgoj novih naraštaja. Stoga su pozvali narodne zastupnike u Hrvatskom saboru da se izjasne protiv ratifikacije Konvencije.

Suočeni s naznakama pritisaka na savjesti pojedinaca biskupi su pozvali na osiguravanje slobode savjesti, izricanja vlastitih uvjerenja i stavova, jer bi nijekanje slobode bilo pokazatelj skliznuća u totalitarni mentalitet. Upozorili su i da se kao vjernici trebamo čuvati svakoga pokušaja političke manipulacije Crkvom, ne odobravajući nikakvo očitovanje prijetnjama i uvrjedama usmjerenim prema onima koji zastupaju svoja stajališta. Na kraju izjave biskupi pozvali na molitvu za dar snage, poniznosti i mudrosti koja osjeća i poštuje bilo naroda, ne gledajući tko iz sadašnjih prijepora može izaći kao 'pobjednik' ili 'poražen', kako bi se snaga dobra usmjerila prema boljiku hrvatske domovine spominjući se nesebičnosti i žrtava podnesenih za slobodu i neovisnost.

Ove se godine održava Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji u Splitu i Solinu, od 15. do 16. rujna 2018. godine. Biskupi su upoznati s dosadašnjim tijekom pripremama kao i s bogatim programom samoga susreta.

Na zasjedanju su biskupi dogovorili i neke pojedinosti vezane za njihov pohod "Ad Limina Apostolorum" koji će se održati od 12. do 17. studenoga 2018. Prvoga dana pohoda, 12. studenoga, predviđen je susret sa Svetim Ocem, a potom će biskupi obići Kongregacije i Ureda Svetе Stolice.

Predsjednici pojedinih tijela, Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli su redovita godišnja izvješća.

Na zasjedanju su donesene i odluke o pojedinim mandatima u tijelima HBK. Gospičko senjski biskup Zdenko Križić izabran je za predsjednika Biskupske komisije HBK za liturgiju, a krčki biskup Ivica Petanjak za predsjednika Odbora HBK za pastoral djelatnika u zdravstvu. Predsjedniku Vijeća HBK za laike riječkom nadbiskupu Ivanu Devčiću produžen je mandat na novih pet godina kao i predsjedniku Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja splitsko makarskom nadbiskupu Marinu Barišiću. Svećenik Zadarske nadbiskupije, don Šimun Šindija, izabran je za ekonoma HBK.

Susret članova Stalnoga vijeća HBK s provincijalkama u RH planiran je 3. svibnja 208., a susret biskupa s redovničkim provincijalima bit će upriličen 18. lipnja 2018. Jesensko, 57. zasjedanje Sabora HBK, održat će se od 9. do 11. listopada 2018. u Zagrebu.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Obitelj sudjeluje u društvenom životu i u poslanju Crkve

Pozdravni govor mons. Želimira Puljića na stručnom skupu za vjeručitelje Zadarske nadbiskupije

Kada je blaženi Pavao VI. došao u Nazaret, rekao je kako nas to sveto mjesto „najprije uči šutjeti“. O kad bi u nama ojačala cijena šutnje, toga divnog i tako potrebnog svojstva duše, u vrijeme kad na nas u ovome uzburkanom i odveć uznemirenom životu, u ovo naše doba, juriša toliko povika, galame i vike. O nazaretska šutnjo, uči nas da budemo učvršćeni u dobrim mislima, zaokupljeni nutarnjim nadahnućima, da budemo dobro pripravljeni slušati tajne Božje savjete i upute istinskih učitelja. Uči nas koliko je potrebno i koliko vrijedi, spremanje, nauk, razmatranje, osobni i skroviti način života, molitva koju u tajnosti vidi samo Bog. „Ovdje upoznajemo i obvezu rada“, nastavio je Pavao VI. (1964.)

Njegov nasljednik sveti Ivana II. u apostolskoj pobudnici „Obiteljska zajednica“ (1981.) objasnio je koje su to „zadaće kršćanske obitelji“, kao izražaj iskonskoga Božjega nauma o čovjeku i obitelji o čemu nalazimo zapis na prvim stranicama Biblije. Tako je među prvim bitnim zadaćama obitelji: stvaranje zajednice osoba. Naime, obitelj nije obična udruga ili klub, već „intimna zajednica osoba“ u kojoj je počelo, snaga i krajnji cilj postojanja ljubav. O njoj je sveti Pavao zapisao da je „velikodušna, dobrostiva, ne zavidi, ne traži svoje, ne pamti зло,.. sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada i sve podnosi“ (1 Kor 13, 4 -7). Druga temeljna zadaća na koju Stvoritelj poziva muža i ženu jest služenje životu, i to na dvije tračnice: prenošenjem života i odgojem djece (cfr FC 28-35). Uz ove dvije imanentne zadaće upisane u narav obitelji, imamo i dvije društvene zadaće koje se odnose na sudjelovanje obitelji u društvenom životu, te u životu i poslanju Crkve. Budući da je obitelji prva životna stanica društva, koja snagom svoga prirodnoga prava biva i „prvom školom društvenih vrlina“, gdje se uči zajedništvu, poštivanju, solidarnosti, gostoljubivosti i drugo, obitelj je pozvana zauzeto, javno i s punim pravom i odgovornošću „sudjelovati u društvenom životu“. To je njezina treća zadaća i poziv koji se oslanja na božanski naum. No kršćanska obitelj je pozvana biti i „u službu izgradnje kraljevstva Božjega sudjelovanjem u životu i poslanju Crkve“ (FC 49). Jer, obitelj je „Crkva u malom“ ili „kućna crkva“, „živa slika samoga otajstva Crkve“ (FC 49).

Neka ovih nekoliko misli o kojima su zborili Pavao VI. i Ivan Pavao II. kad su o obitelji govorili budu uvod u temu ovoga stručnoga skupa o „Braku i obitelji u društvu i u Crkvi“. Dok zahvaljujem Agenciji za odgoj i obrazovanje (podružnice Split) i Katehetskom uredu iz Zadra za odabir ove teme, pozdravljam i ugledne predavače: prof. dr. sc. Dubravku Hrabar, prof. dr. sc. Jadranku Gramaz i dr. sc. Mihaela Provića, kao i sve vas dragi katehete i katehistice na čelu s pročelnikom našega ureda mr. don Gašparom Dodićem i Tajnicom č. s. Viktorijom. Želim vam plodan radni dan u razmišljanju o obitelji o čemu Crkva majčinskom skrbi navješta istinu o ljepoti, istini i dostojanstvu obitelji. I neustrašivo i brani i osuđuje mnogovrsne napade protiv ljudskog života: od ubojstva, genocida, pobačaja i eutanazije do sakraćenja, mučenja, prisile, neljudskih uvjeta života, hapšenja, deportacije, ropstva, prostitucije i trgovine bijelim robljem (usp. GS 27). Jer, ljudski je život svet i nepovrijediv; od začetka do naravnog svršetka, koji treba braniti, poštivati i zauzimati se za njegovo dobro na svim područjima: kako na osobnom, vjerskom i duhovnom, tako i na izvanjskom, društvenom, zakonodavnem, političkom, gospodarskom, socijalnom i zdravstvenom. I to svim sredstvima što nam ih na raspolaganje stavlja zauzeta ljubav. Obitelj je Božjim darom i promislom pozvana biti „duhovno gnijezdo i ognjište života“. Neka vam blagoslovlijen rad i današnji dan.

CVJETNICA

Propovijed mons. Želimira Puljića u katedrali na Cvjetnicu 2018.

1. Ova nas nedjelja uvodi u Veliki tjedan muke Gospodina našega Isusa Krista kako su je u viđenju opisali prorok Izaia, a teološki orisali apostol Pavao i evanđelist Marko. Prorok Izajija prikazuje Mesiju kao Učitelja i Tješitelja. Ali, i kao dobroga Učenika koji „svako jutro sluša što to Jahve određuje“. „Gospodin Bog mi uho otvori, ja se ne protivih niti uzmicah.. Leđa podmetnuh onima što me udarahu“. I doista, leđa mu bijahu izbratzana bićevima, kao oranica plugovima. A lice, ta ljepota svijeta bilo je neljudski iznakaženo i popljuvano. Psalmist još konkretnije i slikovitije opisuje rulju zločinačku koja ga je opkolila kao čopor pasa; koji se podruguju, razvlače usne i mašu glavom. I za odjeću njegovu bacaju kocku.

I dok čitamo izvješće o Mesiji koji osuđen pati i umire, razmišljamo o njegovima koji su doživljivali isto jer su bili njegovi, njegovo ime nosili i njegov nauk pronosili i svjedočili. Divimo se i Bogu zahvaljujem za silno mnoštvo malih i neznatnih Isusovih svjedoka u školama, bolnicama, trgovinama i tvornicama.. kojima se možda i danas poneki „podruguju, razvlače usne i mašu glavom“ jer vjeruju, mole se i dolaze na svete sakramente.. Čuli smo i svetoga Pavla koji kao zaljubljenik Krista raspetoga poručuje lapidarno, kratko i jezgrovito: „Krist, trajni lik Božji, uze lik sluge, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu‘. Doista neshvatljivo otajstvo i nadublje poniženje. Ali, nastavlja Pavao, to je razlog što ga Bog uzvisi i dade mu ime nad svakim imenom.. I nema drugog imena pod kapom nebeskom u kojem nam se spasiti osim imena Isusa Krista.

2. I konačno slušali smo kako Marko opisuje dramu Isusovoga žrtvovanja u nekoliko slika i činova. Tijekom ovoga svetoga Tjedna razmišljat ćemo o ustanovljenju Euharistije i svećeničkog reda (na Velik Četvrtak), o Judinoj izdaji, te o muci i smrti Isusovoj (na Veliki Petak), te o pokopu i uskrsnuću (na Veliku subotu i Uskrs). Htio bih na kraju ove kratke homilije skrenuti Vašu pozornost na dvije scene Markovoga prikaza Isusove drame. U prvoj sceni, na samom početku muke, vidjeli smo „glavare svećeničke i pismoznance“ u Jeruzalemu. Današnjim rječnikom to bi bili kreatori dnevne politike, javnoga mnijenja i svjetskoga poretku. U isto vrijeme u Betaniji, u neznatnom mjestu u provinciji, dok Isus sjedi u kući Šimuna Gubavca, dolazi „neka žena s posudom nardove skupcijene pomasti i polijeva je po Isusovoj glavi“. Na samom početku drame imamo kremu društva u metropoli koja sprema smrt za Nevinoga, a u provinciji neznanu ženu koja pomazuje Isusa za njegov ukop. U ženi koja je opisana zamjenicom „neka“, počašćen je ženski rod, počašćene su sve one vrijedne žene, majke, supruge, domaćice i odgajateljice koje su snagom ženskog instinkta osjetile nepravdu koja je nad Isusom učinjena: Od Pilatove supruge do onih pobožnih žena koje su ga pratile i oplakivale.

Druga scena opisa ove Markove drame jesu Isusove zadnje riječi koje su najpotresnije: „Bože moj, Bože moj zašto si me ostavio?“ Nema toga tko se ne uznemiri kad ih čuje ili pročita. Dira nas plač i jauk napuštenoga Mesije koji s križa vapije i moli. Nebo šuti. Priroda se buni. Sunce pomrčava. Nastaje tama po svoj zemlji. Strašna drama u koju su upleteni i ljudi i priroda. Zašto si, Bože, dopustio da se ljudi poigraju sudbinom tvoga Sina? Kako si mogao gledati nevinog Isusa pod križem i pred Sinedrijem? Zašto si odabrao patnjom spašavati ljudi? Čudimo se akterima ovoga prežalosnoga procesa, te u tami odbačenosti i prijezira slušamo svjetinu koja razularenou urliče: „Raspni ga, raspni!“ I dok suosjećamo s tvojim patnjama, Gospodine, osjećamo kako negdje u dubini našega bića tinja i rudi zora uskrsnuća. Stoga, ponizna srca i raskajane duše rado bismo se pridružili u društvo onih dobrih žena koje su te pratile na tvom križnom putu i s tobom supatile. Očima vjere želimo ponavljati ovih svetih dana Velikoga Tjedna one satnikove riječi: „Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji! O Bože, pomozi našoj nevjeri. Amen.

DIES ACADEMICUS ZADARSKOG SVEUČILIŠTA

Pozdrav mons. Želimira Puljića na svečanoj sjednici proslave Dana sveučilišta u Zadru

1. Zadarsko Sveučilište danas slavi svoj „Dies academicus“, a u njegovom grbu utisnuta su dva povijesna godišta (1396. i 2002.) koja zbole o značajnim datumima ove visokoškolske ustanove: o utemeljenju Generalno filozofsko-teološko učilište dominikanskog reda u Zadru (1396.) kao i njegovoj obnovi (2002.). Tradicija sveučilišnog rada u ovom gradu svrstava Zadar među starije sveučilišne gradove Europe, a to budi ponos u sadašnjosti, ali i odgovornost u budućnosti.

Koristim prigodu ovoga, pozdrav uputiti iskrene čestitke domaćinu ovoga slavlja, rektorici prof. Dr. sc. Dijani Vican, prorektorima i profesorima, pročelnicima odjela, studentima i djelatnicima ove važne i cijenjene institucije u našem Gradu. Lijepo je u ovoj svečanoj prigodi naći se u društvu uvaženih rektora iz Hrvatske i inozemstva, predstavnika Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, te nositelja vlasti naše županije i grada. Svima iskrena dobrodošlica u Zadar, posebice Predsjedniku rektorskoga zbora prof. dr. sc. Vladi Gubercu, Rektoru osječkoga sveučilišta, kao i novopotvrđenom rektoru sveučilišta iz naše metropole, prof. dr. Damiru Borasu.

2. Večeras u klasičnoj gimnaziji Ivan Pavao II. u Zadru, započinje 31. državno natjecanja iz latinskoga i grčkoga jezika, a otvorenje će biti u crkvi sv. Donata koja je više stoljeća bila privatna kapela zadarskih nadbiskupa. Grčko-rimska civilizacija preko koje smo prihvatali kršćanstvo, a vlastiti jezik uščuvali, dio je povijesnih zlatnih niti koje su utkane u našu hrvatsku i europsku baštinu, u našu znanost i kulturu. U tom duhu dopustite mi dvije rečenice na latinskom kako bismo osjetili jeku stoljeća: Salvete professores, discipulae et discipuli; fratres set sorores! Est mihi magnae laetitiae causa quod hodie in hebdomada sancta Domini Iesu Christi, qui est lux mundi, via, veritas et vita, mihi datur vos omnes praesentes salutare. Kako samo elegantno i dobrojanstveno zvuči ovaj stari jezik na koje se poučavalo na sveučilištima diljem Europe, donosilo propise i zakone u parlamentima. A znamo da je latinski bio službeni jezik Crkve na kojem se proučavala ne samo filozofija i teologija, već do Drugoga Vatikanskoga sabora diljem svijeta misa slavila i drugi sakramenti dijelili. Mi smo kao narod imali privilegij „glagoljati“, tj. slaviti misu na svom narodnom jeziku.

3. Neka je blagoslovljen ovaj dan kojega uobičajeno prati latinska popjevka „gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus“ kojom se poziva i profesore i studente, državu i grad neka se raduju. Budući da je rimska kultura utkana i u europsku i hrvatsku baštinu, dopustite mi u kontekstu ovoga svetoga Tjedna završiti pozdrav na latinskom: Accipite, dilecti professores, discipulae et discipuli salutationem paschalem et osculum pacis in Iesu Christo Domino nostro. Salve, ave et valete!

ZADAR: DRŽAVNO NATJECANJE IZ LATINSKOG

I GRČKOG JEZIKA U CRKVI SV. DIMITRIJA

Pozdrav mons. Želimira Puljića

Poštovani sudionici profesori-mentorji i učenici natjecatelji, uzvanici i gosti ovoga 31. državnog natjecanja iz latinskoga i grčkoga jezika koje se održava u Zadru (26.-28. ožujka 2018).

Velika jer simbolika u činu otvaranja natjecanja iz klasičnih jezika u crkvi sv. Donata koji je više stoljeća bio privatna kapela zadarskih nadbiskupa. Ovaj kulturno-povijesni spomenik, na starijem rimskom forumu prepoznatljivi je simbol Zadra. S pravom je ravnatelj klasične gimnazije don Ante rekao kako su „grčko-rimska civilizacija povijesne zlatne niti utkane u našu hrvatsku i europsku baštinu, u našu kulturu i znanost“.

Uz vas profesore-mentore i učenike natjecatelje dragi mi je što je s vama i Ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje gospođa Jadranka Pečenković Žarković i prof. Vlade Matas, viši savjetnik za ravnatelje u osnovnim školama i predstojnik Splitske podružnice. Kao što znate stoljećima je

latinski jezik bio službeni jezik diljem Europe, kako na sveučilištima i školama, tako i u državnim parlamentima. U hrvatskom saboru napr. svi su govori i saborski zapisnici od druge polovice 13. stoljeća bili na latinskom jeziku. A prvi zastupnički govor na hrvatskom jeziku održao je Ivan Kukuljević Sakcinski 1843. kada je nadahnutim riječima pozvao neka se uvede hrvatski jezik u škole i urede kako bi se mogao postupno uvesti i u javni život. A Crkva je diljem svijeta svetu misu sve do Drugoga Vatikanskoga sabora slavila na latinskom jeziku. Mi smo kao narod imali privilegij slaviti misu i na svom narodnom jeziku, na glagoljici.

Salvete professores, discipulae et discipuli; fratre set sorores in Christo! Est mihi magnae laetitiae causa quod hodie in hebdomada sancta Domini Iesu Christi, qui est „lux mundi, via, veritas et vita, mihi datur vos omnes praesentes in hoc templo Sanctissimae Trinitatis, quae Sanctus Donatus dicitur, salutare.

Sic enim per vos interpretes volo meam vocem salutantem pervenire ad omnia familiae vostrorum membra et ad universos laicos fideles in opere educationis versantes, pro quibus in hoc templo a Deo pacis abundantiam et maiorem usque prosperitanem precamur. Salve, ave et valete!

Uz dobrodošlicu želim neka ovo vaše natjecanje bude radno, uspješno i blagoslovljeno. Accipite, dilecti professores, discipulae et discipuli salutationem paschalem et osculum pacis in Iesu Christo Domino nostro. Salve, ave et valete! Ovim starim rimskim pozdravom proglašavam 31. državno natjecanje iz latinskoga i grčkoga jezika u Zadru otvorenim!

MISA POSVETE ULJA NA VELIKI ČETVRTAK

Propovijed mons. Želimira Puljića

Braćo svećenici, redovnice i redovnici. Braćo i sestre u Kristu. Svake godine razmatramo što se to odigralo u dvorani Posljednje večere one noći bremenite otajstvom. Bili su to sati velikog boja između ljubavi koja se bezrezervno predaje i tajne zla koja će se očitovati u neshvatljivoj mržnji i neprijateljstvu. Ovo je „naš“ dan kada iznova otkrivamo kako je naše zvanje “dar” i “otajstvo”, a mi poslužitelji tog velikog Otajstva. Liturgija Posvete ulja preporučuje o tomu razmišljati, a biskupima nalaže potaknuti prezbiterе neka javno obnove svoja svećenička obećanja, odgovorno dijeli svete Tajne, te ostanu vjerni svojoj misiji i poslanju. Pokušajmo razmišljati o tomu kroz nekoliko biblijskih slika.

1. Isus ulazi u Zakejevu (moju) kuću

Počnimo s onom zgodom iz evanđelja kad je Isus ulazio u Jerihon, a Zakej želio vidjeti tko je on pa se popeo na smokvu. Kad Isus dođe na to mjesto, pogleda gore i reče mu: „Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u twojoj kući“. Drugi su bili brži pa stigli prije njega i zaklonili mu pogled. Želja vidjeti Isusa razigrala je njegovu maštu, pa se popeo na smokvu. Povorka ljudi u Jerihonu čeka da se Prorok zaustavi. A kad je stao, mislili su da će držati govor, učiniti čudo ili pokazati neki znak. On, međutim, budnim okom božanskog motritelja opazi Zakeja. Ovo nas podsjeća na naše djetinjstvo, na naše prve duševne čežnje i planove kad smo iz prikrajka oltara doživljavali Isusov prijateljski pogled, poziv i najavu o njegovom dolasku u moj dom i moj život. Susret Isusa i Zakeja dogodio se gotovo slučajno, jer Zakej je samo iz radoznalosti došao i popeo se na smokvu. No, kod Boga ništa nije “slučajno”. Ni moje zvanje, a ni okruženje. Prije nego sam se rodio, on me poznavao. Kad sam opterećen krivnjom i grijesima, on je tu kako bi me izlijeo; izbrisao moje krivice i oprao grijehu moje. Kad sam iznemogao, slab ili gladan, on me krije i jača i hrani. Vidi moj plač i moje trpljenje. Raširenim rukama s križa grli me i tješi: Ne boj se, ja sam

pobijedio i grijeh i smrt. Ja sam uskrsnuće i život. Tko vjeruje u mene imat će život vječni! Tako Isus stvarno ulazi u moju kuću, u moj život i u moju dušu.

2. Ja, prezbiter ulazim u njegovu (Božju) kuću

Uz ovu biblijsku sliku kako Isus ulazi u Zakejevu, odnosno moju kuću, pogledajmo drugu biblijsku sliku ulaska u Božju kuću. Tamo se govori o nekom farizeju i cariniku koji su došli pomoliti se u hramu. Njihov pristup molitvi je različit. Jedan moli i hvali se, drugi molitvom daje slavu Bogu. Jedan moli Boga neka mu oprosti, a drugi neka Bog oprosti onima koji nisu kao on. Farizej misli kako je bezgrješan, «bolji su od drugih», jer «daje ono što se od njega traži», «posti dva put tjedno».. U središtu je on, a ne Bog. Njegov «ja» subjekt je svih glagola. I to ide tako daleko da bi se i sam Bog trebao njemu zahvaljivati što je tako «savršen», te što «drugi nisu kao on».

Nasuprot njemu, evo, carinika koji, svjestan svojih grijeha, slabosti i ograničenja, nema vremena razmišljati o tome kakvi su drugi. On za sebe zna kako nije dobar pa zato moli: «Bože, smiluj se meni grješniku!» Možda bi se i on imao čime hvaliti. No, nije zbog toga došao u hram. Prispodoba je uvijek suvremena i aktualna. Posebice danas kad ljudi o sebi imaju visoko mišljenje. Što nam je dakle naučiti od carinika? Potaknut pažnjom što se Isus navratio u tvoj dom, iznesi mu danas sve što te muči i raduje. Njegova blizina tvoja je sigurnost. A biti uz Isusa u nevolji i u radosti, to je već mali djelić raja u ovoj dolini suza.

Istina, kao svećenik ponekad zaboravim kako se Isus predao u moje ruke i postao moja svojina. S njim mogu raspolagati i po njemu prinositi žrtvu Bogu Ocu. I dok tako razmišljaš o velikom milosnom trenutku njegove nazočnosti, javljaju se i neka pitanja:

– Znatiželjan sam, Isuse, kako si Ti zadovoljan sa mnom? Osjećaš li da još uvijek tražim načina kako Te susresti i s tobom poput Zakeja razgovarati? Istina, svakog dana slavim svetu Misu jer osjećam kako je došlo spasenje i duši mojoj. No, reci mi, muči li te moja česta nevjera, moje nekorektno ponašanje kako prema vjernicima koje si mi povjerio, tako i grubost prema braći svećenicima i nekorektnost prema mojim poglavarima? Izgledam li Ti ponekad poput onog farizeja u hramu, koji se hvali kako je bolji od drugih?

– Htio bih ovdje iskreno ponoviti riječi carinika: Budi milostiv meni grješniku. Moja te siromašna duša zove i čeka. Dođi, Gospodine. Maranatha. Dođi i učini je sretnom. Umoriše me svjetovne stvari, politika i buka svijetska. Željan sam duševnog odmora. Molim te dođi, i svrati se kod mene. Donesi mir i spasenje duši mojoj kao što si to učinio Zakeju. Udijeli mi spokoj koji si donio ženi Kananejki i Mariji Magdaleni. Dopusti i meni poput Ivana otpočinuti malko na tvom srcu. Pomozi meni svom nedostojnome služi prepoznavati te u dnevnom lomljenju kruha, kako bi na ovozemaljskom putu i moje „srce gorjelo“ kao kod učenika iz Emausa, dok si im je putem tumačio pisma.

3. Po euharistiji koju slavimo događa se preobrazba svijeta

Kad je prvi put pričestio svoje apostole na Posljednjoj večeri Isus je izgovorio „Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo. Uzmite i pijte ovo je krv moja novoga zavjeta koja će se proliti za vas“. I od toga svetog i svečanog trenutka obnavlja se isto pod svakom svetom Misom. Obnavlja se na nekrvni način milost križa i otkupljenja. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist zaslужio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. U tom otajstvu preozbrazbe svemira i mi sudjelujemo. Jer, kad su njegove usne izgovorile naše ime, pošli smo za njim zahvalno poput carinika, govoreći da smo slabi i siromašni ljudi. Ali, spremni prepustiti lađu i kormilo njemu, te s pjesmom krenuti kamo god nas pošalje. Isuse, Ti i ja krećemo danas skupa, loviti srca na moru života, kako bi se dogodila istinska pretvorba svijeta.

Braćo svećenici! Ponekad nismo ni svjesni velikog Otajstva koje je u našim rukama. A ono je bit života, duša i srce kršćanstva i povijesti spasenja. Jer, bez euharistije hramovi su ledeni i pusti. Vjerujući kako je svaka misa navještaj Kristovog ponovnog dolaska, i dasnas ćemo od srca moliti: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo. Tvoje uskrsnuće slavimo. Tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dođi Isuse pod naš krov, u našu kuću, srce i dušu. Blagoslovi nas svećenike koji radimo na terenu ove Zadarske nadbiskupije i posveti nas i u ovoj godini otajstvom Velikog Četvrtka. Amen.

ZADAR: MISA VEĆERE GOSPODNE NA VELIKI ČETVRTAK

Propovijed mons. Želimira Puljića

U liturgiji čitanja večeras imamo opis slavljenja Pashe kod Židova (prvo čitanje), Pavlovo tumačenje Isusove posljednje večere kao sklapanje "novog Saveza" (drugo čitanje) i dirljivi opis pranja nogu apostolima te Isusova zapovijed „Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio i vi ćinite ovako“ (evanđelje). Stoga, obredi Velikog četvrtka podsjećaju na tri znakovita čina koja su se zbila u Dvorani Posljednje večere: ustanova svećeničkog reda, ustanova Presv. Euharistije i ustanova civilizacije ljubavi.

Svoju zadnju večeru Isus je imao u sklopu židovske Pashe koja je označavala prijelaz iz egipatskog ropstva u slobodu, a bila je ujedno i svečanost proljeća. Slavlje je trajalo 7 dana, a obred je imao dva dijela: žrtvovanje janjeta (pastirski vidik života) i blagovanje beskvasnog kruha i gorkih trava (poljodjelski vidik). Pasha se slavila u zajedništvu obitelji i svi su bili nazočni i na okupu. Započinjalo je prvom čašom blagoslova kojom se zahvaljivalo Bogu za čudesna djela koja je izveo u povijesti izabranog naroda. Tada bi netko, obično najmlađi član obitelji, zapitao što to sve znači. Onda je slijedilo čitanje ulomaka biblijskih tekstova i njihovo tumačenje: „Taj dan neka vam bude spomendan. Slavite ga kao blagdan u čast Jahvi. Svetkujte ga po trajnoj uredbi od koljenja do koljena.. Toga sam naime dana izveo vaše čete iz zemlje egipatske.. Kad vas vaša djeca zapitaju: što vam taj obred označuje? odgovorite im: ovo je pashalna žrtva u čast Jahvi koji je prolazio mimo kuća Izraelaca kad je usmrćivao Egipćane, a naše kuće pošteđivao“ (Izl 12, 14; 27). Nakon blagovanja janjeta, gorke trave i beskvasnog kruha, pjeva se Hallel: Silna nam djela učini Gospodin, opet smo radosni. Velika je prema nama ljubav njegova.

Prema opisu evanđelista Isus se ponaša kao kućedomačin koji predvodi ceremonijal pashalne večere, a koju je „vruće želio blagovati“ sa svojim učenicima. On uzima čašu, zahvaljuje, otvara večeru i blagoslivlja. Ipak je nešto bilo neuobičajeno na toj večeri. Nakon blagoslova Isus daje učenicima kruh uz riječi: „Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje“. Jednako tako daje im i čašu uz riječi: „Uzmite i pijte, ovo je krv moja, novoga i vječnoga saveza, koja se prolijeva za vas i za mnoge na oproštenje grijeha“. A nakon toga izriče svoju oporučnu želju: „Ovo ćinite meni na spomen“.

Na ovaj veliki dan kad je Isus ustanovio euharistiju razmišljamo o toj svetoj Tajni. Crkva se osjeća obvezatnom i pozvanom slaviti Euharistiju; od apostolskih vremena do danas. Apostoli su „svaki dan jednodušno i postojano hrlili u Hram gdje su lomili kruh, te u radosti i prostodušnosti srca, zajednički uzimali hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda“ (Dj 2, 46-47). I mi večeras idemo duhom u Dvoranu Posljednje večere. Idemo zahvaliti srdačno i harno za dar Euharistije, za dar svetog svećeničkog reda, za zapovijed ljubavi koja je u temelju stvaranja civilizacije ljubavi. Posebno, pak, zahvaljujemo Isusu što je pod znakovima kruha i vina ostavio samog sebe. Taj spomen čin je najdraža i najdragocjenija uspomena koja najavljuje novo doba, novo vrijeme; „novu nebo i novu zemlju“. I to je ono što večeras zahvalno slavimo i s radošću spominjemo. „O sveta Tajno na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se napunja milošću i daje nam se zalog buduće slave!“ Kruh s neba dao si njima; koji svaku slast u sebi ima. Bože, koji si nam u divnom Sakramantu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam molimo, tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega. Amen.

VELIKI PETAK U KATEDRALI SV. STOŠIJE*Propovijed mons. Želimira Puljića u Zadru*

1. Muka gospodina našega Isusa Krista po Ivanu prava je drama koja započinje u vrtu. Ivan nas želi podsjetiti na onaj edenski vrt izgubljenoga raja gdje je prvi Adam sve proigrao, i nas u grijeħ uveo. Ali, muka Gospodina našega Isusa Krista počinje također u vrtu, gdje novi Adam sve popravlja.. Bože koji si sve stvorio, i još divnije u svom Sinu obnovio... Iako se opisani događaj davno se zbio, mi i danas čujemo njegovu jeku. I osjećamo kako smo lošim življenjem i mi obuhvaćeni u toj priči, pa osudili Gospodina. On, naime, pada na križnom putu pod teretom naših grijeha. U toj drami čuli smo da se i priroda buni i hramska zavjesa puca. A Isusovo srce razdire se od bola jer ga njegov narod muči i razapinje: „Puče moj, što učinih Tebi, ili u čemu ožalostih tebe, odgovori meni!“

Neka naš odgovor bude u tišini koje je sve manje u ovom svijetu buke i galame. „Sveta tišina je, naime, gradivo od koga je satkano naše bogoslužje. Ništa ne bi smjelo narušavati njezino ozračje. Ona je naravna klima koja nas uči i uvodi u mističnu stvarnost koja je bremenita ljubavnom intimnošću. A sveta tišina temeljni zakon i pravilo liturgijskoga slavlja. „Tišinom se vraćamo svom nebeskom izvoru u kojem vlada utiha, mir, spokoj, razmatranje i tiko klanjanje presjajnom licu Božjem“ (kard Sarah, str. 65). Ona je prijateljstvo i ljubav, unutarnji sklad i smirenost. Stoga, tišina i smirenost kucaju istim srcem“, veli kard. Sarah u svojoj knjizi „Snaga tišine“. Posebice nam je potrebna takva tišina dok razmatramo muku i smrt Isusovu. Njezinom snagom kadri smo uočiti kako su i naše krivnje i grijesi anticipirano utkani u Judinoj izdaji, Pilatovoј osudi, u Malkovom šamaru, u Petrovoj zataji, u bijesu svjetine, u okrutnosti vojnika. I dok slušali ovo pjevano izvješće srce nam se ledilo i spopadala nas brojna, teška i neshvatljiva pitanja koja nam ne daju mira.

2. Ne kanimo večeras na njih tražiti odgovore. Ali, očima vjere odlučno priželjkujemo i na tu nakanu u tišini molimo: Nikada se ne naći u ulozi Jude koji će Isusa prodati za mizerne škude. Isto tako ne daj nam Bože naći se među lažnim svjedocima koji bi Isusa teretili svojim krivim iskazima. Ne bismo također željeli ponavljati Petrovo iskustvo koji se kleo i preklinjao „da Isusa ne pozna“. Posebice pak ne bismo se htjeli naći se među svjetinom koja viče „raspni ga, raspni“. Radije bismo se umiješali među one brojne Isusove sljedbenike koji su bili osuđivani samo radi toga jer su bili uz njega, njegovo ime nosili i njegovu nauku s radošću pronosili. Od rimskih do naših dana. To je ono silno mnoštvo koje je opečaćeno krvlju Jaganjčevom; velikani i heroji, koji su cijenili slobodu duha i nisu se strašili okova kako ne bi bilo okovano Evandelje. Gledamo ih, divimo im se i u tišini Bogu za njih zahvaljujemo.

Pokušajmo također u dubini duha i sabranosti otkriti da križ i trpljenje nije bila glavna namjera Isusovog dolaska na svijet. Ne. Njegova je namjera bila spasenje, uskrsnuće i život vječni. Ali, nema drugog puta koji bi tamo vodio osim onoga preko Maslinske Gore, Golgotе i Kalvarije. Stoga je križ naš lijek, naša snaga i utjeha. S križem dolazi blagoslov. A sudjelovanje u dirljivim obredima Velikoga Petka izraz je naše vjere, molitve, nade i počasti svetom drvu križa na kojem Isus umrije. Stoga i večeras usrdno molimo: Ne daj, Isuse, da neizmjerna vrijednost tvoga križa i tvoje svete krvi bude za nas izgubljena. „Častimo te, križu sveti, na kom umrije Isus naš. Ust'ma srcem častimo te sveti križu Isusov!“

VAZMENO BDJENJE U KATEDRALI SV. STOŠIJE*Propovijed mons. Želimira Puljića*

1. Jučer smo s bolju u srcu i duši pratili Isusa na njegovom krvavom putu. Uz Gospin plač, koji je nekada bio sastavni dio obiteljske molitve tijekom korizme, razmišljali smo o toj potresnoj drami stradanja i umiranja, muke i smrti našega Gospodina Isusa Krista. Svetom tišinom kao

temeljnim pravilom liturgijskoga slavlja, uz pobožne glazbene napjeve i poklike, pokušali smo osjetiti njezin „nebeski izvor u kojem vlada utiha, mir, spokoj i tiho klanjanje presjajnom licu Božjem“ (kard Sarah, str. 65). I večeras tijekom ovoga bdijenja osjetili smo potrebu njezinoga sklada i smirenosti kako bismo uz pomoć Božje riječi mogli otkriti ne samo smisao i poruku Isusova trpljenja, već i smisao našega života i postojanja.

Izvješća Staroga Zavjeta, koja smo sada slušali, kao da nam žele pružiti određeni odgovor i protumačiti značenje ove svete noći. Naime, drama Velikoga Petka prouzročila je skupini Isusovih učenika teške i tužne trenutke straha i razočaranja. A to su lijepo ispovjedila dvojica učenika na putu u Emaus: „A mi se nadasmo“. Prošla noć s Petka na subotu bili su neobično turobni i bez perspektive. I sam završetak obreda, kada se vjernici razilaze iz crkve u šutnji, pomaže dočarati njihovu potresenost svim onim što se čulo u evanđeoskom izvješću. Doda li se k tomu i činjenica da „učenici u strahu od Židova zaključani u dvorani Posljednje večere, kukaju, dvoume, ne shvaćaju i zdvajaju. A Židovi dotle osiguravaju grob sa stražom da ne bi slučajno tkogod od njegovih došao i ukrao ga, pa onda kazao da je uskrsnuo. Doista besmisleno. Vidjeli su kako umire u bolovima. Proboli su mu srce da se uvjere da je doista preminuo. A sada postavljaju stražu.“

2. Vidjeli smo sinoć kako izvješće o Isusovoj muci započinje u vrtu. Evandelist Ivan želi podsjetiti na onaj edenski vrt izgubljenoga raja gdje je prvi Adam sve proigrao. Isusova muka, koja počinje u vrtu, podsjeća kako sada „novi Adam“ sve popravlja. Na poldanjoj Misi na Božić Crkva moli: „Bože, koji si divno sazdao čovječe dostojanstvo, a još ga divnije obnovio, udijeli nam dioništvo u božanstvu svoga Sina“. Večerašnju pak liturgiju bdijenja započeli smo pod vedrim nebom. Kao da se time želi reći: ovo je nebeski, svemirski događaj, nadpovijesna milosna stvarnost koju nam Krist svojim križem, mukom, smrću i uskrsnućem objavljuje. „Krist, trajni lik Božji, poslušan do smrти, smrти na križu, sada „uskrišen više ne umire“ (Rim 6, 10). On siđe iz krila Očeva u zagrljaj smrти, kako bi nas izveo iz tame u svjetlost, iz smrти u život, iz grijeha u stanje milosti i svetosti.

Ovo je noć, braće i sestre, jedinstvena u povijesti ljudskog roda u kojoj je raspeti i pokopani Krist uskrsnuo. Njegovo je uskrsnuće zbiljski povjesni događaj kojega su pojedinosti zabilježene u Svetom Pismu. A o njemu su svjedočili i prvi vjesnici i svjedoci. Ono stoga biva kamenom temeljcem apostolskog naviještanja. A Uskrsli Krist je svjetlo u povijesti mraka i tame, njezino središte i raskrižje, smisao i otkupljenje. „Nema, uistinu, pod kapom nebeskom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista“ reći će apostol Petar u svojoj duhovskoj propovijedi (Dj 4,12). Zato smo započeli bdijenje veličanstvenim hvalospjevom u kojem se poziva: „Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; nek se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom“. Jer, Uskrsnuli je došao raskinuti lance grješnoga ropstva i donijeti utjehu ranjenom svijetu; proglasiti sužnjima oslobođenje, vratiti vid slijepima, izlječiti srca slomljena, i proglasiti godinu milosti Gospodnje (Lk 4, 18 -19). – Svima vama koji ste u ovo korizmeno vrijeme osjetili blagodati molitve i sakramentalnog života, i koji ste aktivno i pobožno sudjelovali u obredima svetog Trodnevlja, želim blagoslovljene uskrsne blagdane s evanđeoskim pozdravom: Uskrsnuo je Gospodin doista, aleluja!

MISIJE SU TRAJNA I AKTUALNA STVARNOST CRKVE

Pozdravni govor mons. Želimira Puljića na međunarodnom simpoziju “Radost naviještanja Krista - Evangelizacija u postkršćanskoj eri”

1. Prije pola stoljeća Katolička Crkva je na Drugom Vatikanskom Saboru (1962.-1965.) pokazala svijetu kako kao nadilazi nacionalne i europske okvire. Rekla je zapravo što vjeruje i što misli o sebi. Ali je kazala i što misli o svijetu koji bježi od Boga i kojem treba navijestiti Kristovo evanđelje. Sveti Ivan Pavao II. je stoga u enciklici „Redemptoris Missio“ (1990.) progovorio o „hitnosti“, „potrebi“ i „važnosti“ misijske aktivnosti. U duhu apostola Pavla koji objašnjava svojim Korinćanima kako ga „ljubav Kristova obuzima i potiče“ (2 Kor 4, 14). A papa Franjo u pobudnici

„Radost evanđelja“ (EG) pokazuje potrebu stvaralačkoga dijaloga i misionarske zauzetosti.

Jer, „kao misionari i Isusovi učenici“ (br. 266) „opečaćeni smo poslanjem da prosvjetljujemo, blagoslivljamo, tješimo liječimo i oslobađamo“ (br. 273). I da „ljubimo ono što je on ljubio, te živimo i djelujemo na hvalu slave milosti njegove“ (Ef 1, 6). Naše poslanje, dakle, „nije privjesak koji mogu skinuti, već nešto što ne mogu iz sebe iščupati, a da ne uništим samoga sebe“. Zbog toga Papa moli i potiče da „ne dopustimo da nam se ukrade misijski zanos“ (br. 80) i „radost evangelizacije“ (br. 83), već neka „raste i cvjeta duh zajedništva“ (br. 92) i „misionarskoga poslanja“ (br. 109). To su vrlo pobudne riječi koje su na tragu onoga što je sveti Ivan Pavao II. pisao devedesetih godina prošloga stoljeća (Redemptoris Missio, 1990, 3): „Osjećam kako je nastupio čas da se upregnu sve crkvene snage u smjeru nove evangelizacije i misijskoga poslanja. Nitko od Kristovih vjernika niti od crkvenih ustanova ne može izmaknuti toj najvišoj dužnosti: Naviještati Krista svim narodima svijeta“.

2. S radošću se sjećamo prošlogodišnjeg međunarodnog simpozija „Misijsko i evangelizacijsko poslanje Crkve u suvremenom multikulturalnom i multikonfesionalnom društvu“ s izvrsnim temama i pradavateljima koji su nastojali osvijetliti trajno aktualnu temu kako nam se ne bi „ukralo misijski zanos i radost evangelizacije“. Zahvalni smo Teološko-katehetskom odjelu Sveučilišta u Zadru na čelu s pročelnikom prof. dr. Elvisom Ražovom što je uz suradnju s Papinskim sveučilištem Urbanijana u Rimu organiziran taj znanstveni skup u prigodi srebrnoga jubileja teološko-katehetskoga studija u Zadru.

Zahvaljujemo organizatorima ovogodišnjeg simpozija s temom „Radost naviještanja Krista – Evangelizacija u postkršćanskoj eri“. Pozdravljam sve predavatelje koji će danas i sutra nastupiti na ovom simpoziju. Iskrenu zahvalu upućujem Zadarskom Sveučilištu na čelu s rektoricom prof. dr. Dijanom Vican i njezinim vrijednim suradnicama i suradnicima. Neka ovaj susret o radosti evangelizacija u postkršćanskoj eri probudi u svima nama svijest dioništva u otajstvenom životu Crkve. A druženje, rasprave, razgovori i izmjene iskustava neka nas učvrsti u vjeri. Slušateljima, profesorima i sudionicima ovoga simpozija, posebice onima iz inozemstva želim ugodan borač u gradu kršćanske kulture, koji od milja zovemo „Iadera Christiana“. Svima želim uspješno, plodno i blagoslovljeno zborovanje.

NEKA TRAJNE DUHOVNE I MORALNE VRJEDNOSTI OBLIKUJU NAŠ DRUŠTVENI ŽIVOT

Govor mons. Želimira Puljića na proslavi Dana Zadarske županije

Ovih pouksrsnih dana u liturgiji čitanja slušamo tekstove iz Djela Apostolskih u kojima otkrivamo što je bilo glavno obilježje prve kršćanske zajednice. Luka to prikazao kao „postojanost u zajedništvu“. Također je obliku najbliži onaj koji nalazimo u obitelji, jer je ona obilježena zajedništvom stola, te stjecanjem i raspodjelom materijalnih dobara. Obiteljski stol je mjesto gdje sustolnici jedni s drugima razgovaraju. Komunikacija se odvija riječima i neverbalno, a njezini članovi vode brigu jedni o drugima, pa Luka se služi rječnikom obitelji. U tom vidu obitelji imaju biti glavnom brigom Crkve i društva. Isus je, naime, utemeljio Crkvu i rodio se u obitelji, pa tako posvetio sve obitelji. A nije htio Crkvu kao masu, organizaciju, kao neku nadgradnju društva. Svojim rođenjem u obitelji želio je neka njegovi budu „zajednica braće i sestara“ (Mt 23, 8), zajednica stola i dobara, zajednica međusobne ljubavi. U tom vidu Djela Apostolska izvješćuju kako je „u mnoštvu onih, koji su priglili vjeru, bilo jedno srce i jedna duša“, te kako „nitko od njih nije zvao svojim ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko“ (Dj 4, 32). U tom opisu osjećamo obiteljsko ozračje, kao i obilježja vrijednosti koja bi trebala resiti svaku obitelj, svaku gradsku, županijsku i narodnu zajednicu.

Bilo je zanimljivo prije desetak dana čitati izvješće o susretu francuskoga predsjednika Macrona s francuskim biskupima u kulturnom centru sv. Bernarda u Parizu. Posebice je bio uočljiv Predsjednikom 40 minutni govor u kojem je pozvao katolike i Crkvu u Francuskoj neka pružaju svoj doprinos u društvu putem „svoga dara stoljetne mudrosti, osobite zauzetosti za one koji su u potrebi, kao i dara borbe za slobodu i dostojanstvo čovjeka“. Neobično je bilo također da gospodin Macron, u izrazito sekulariziranoj državi (koja je zapravo bila glavni kočničar da u Ustav Europe ne uđe ni Bog ni kršćanstvo) poziva francuske kršćane neka se „uključe u političkim i drugim debatama“, jer „Francusku i Europu pogađa ne samo ekonomska kriza, nego i ona idejna, kriza relativizma i nihilizma, pa je nužno čuti glas katolika, glas vjera kao dio stoljetnoga predanja koji je potreban u sadašnjoj europskoj i francuskoj raspravi“. Bilo je uz to znakovito čuti Predsjednika zemlje, koju se ističe kao predvodnicu sekularizma u Europi, govoriti da „svrha sekularizma nije iskorijeniti duhovnost iz društva“, već „ne biti slijep pred važnošću duhovne dimenzije koju katolici ulažu u moralni, intelektualni, obiteljski, profesionalni i društveni život“.

Crkva kao „Majka i Učiteljica (Mater et magistra) diljem Europe, od Hrvatske do Francuske i svijeta, ima zadaću i obvezu čuvati duhovne darove i otajstva koja je primila od Gospodina. A svojim navještajem, svjedočanstvom i evangelizacijom pomagati ljudima u formiranju ispravne savjest i u oplemenjivanju vlastitoga srca. A to onda pomaže i vodi k oblikovanju pravednijih i moralnijih struktura. Zbog toga Crkva ne može ostati po strani kad je u pitanju čovjek, njegova sloboda, njegovo dostojanstvo i njegovo vječno spasenje. Dok izričem najbolje želje, Vama gospodine Župane, Vašim suradnicima u Gradu i diljem županije, poželio bih neka se sadašnjost i budućnost naše lijepe županije izgrađuje i oplemenjuje vrijednostima koje smo baštinili od naših otaca, a trajne i neprolazne duhovne i moralne vrjednote neka prožimaju i oblikuju sve strukture našega društvenoga života. Svima sretan Dan Županije!

ODREDBE

Bogoslužje Velikog tjedna u Katedrali

Broj: 573/2017.

Zadar, 27. ožujka 2017.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu Zadru

Draga braćo i sestre!

Cvjetnica, Nedjelja Muke Gospodnje uvodi nas u duboka otajstva naše vjere, koja ćemo i ove godine na najsvetiji način proživljavati i slaviti. Crkva u svetom bogoslužju spominje, slavi i uprisutruje Isusovu muku, smrt i uskrsnuće. Svetu bogoslužje u katedrali sv. Stošije odvijati će se prema sljedećem rasporedu:

U Nedjelju Muke Gospodnje ili Cvjetnicu, 9. travnja, u 11,00 sati Nadbiskup će u crkvi Svete Marije u Zadru, kod sestara benediktinki blagosloviti maslinove grančice, odakle će procesija krenuti prema Katedrali gdje će Nadbiskup predvoditi misno slavlje, za vrijeme kojeg se pjeva Muka našega Gospodina.

Na Veliki četvrtak, 13. travnja 2017., u katedrali sv. Stošije u 9,00 sati Nadbiskup će predvoditi Misu posvete ulja u zajedništvu sa svećenicima Zadarske nadbiskupije, dijecezanskim i redovničkim, kao i nazočnim Božjim narodom. Na toj misi Nadbiskup će blagosloviti ulje i posvetiti krizmu. Blagoslovljeno ulje koristi se za bolesničko pomazanje, a posvećeno ulje, krizma, u sakramenu krštenja, potvrde i svetoga reda, kao i posveti oltara i crkve. Tom prigodom svi svećenici koji djeluju u Nadbiskupiji obnavljaju svoja svećenička obećanja dana na ređenju. Na ovo misno slavlje pozvani su na poseban način ovogodišnji krizmanici i katekumeni, svi vjeroučitelji u školi i u župnoj katehezi, svi članovi župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća i svi najuži suradnici u župi. U 19,00 sati Nadbiskup će u Katedrali predvoditi Misu Večere Gospodnje na spomen ustanovljenja svete euharistije i svećeništva. Nadbiskup će oprati noge dvanaestorici predstavnika gradskih župa. Nakon svete Mise sveto Otajstvo prenosi se u 'Božji grob' gdje se ostaje u molitvi i klanjanju, uz pjevanje 'Gospinog plača'.

Na Veliki petak, 14. travnja 2017., u Katedrali u 19,00 sati Nadbiskup će predvoditi Službu Muke Gospodnje. Milostinja Velikog petka kod klanjanja sv. Križu i kod 'Božjega groba' namjenjuje se za uzdržavanje Isusova groba i svetih mjesta u Jeruzalemu. Nakon obreda središtem Grada proći će procesija s križem od Katedrale do crkve sv. Šime. Za vrijeme procesije pjevaju se prijekori 'Puče moj, što učinh tebi...'

Na Veliku subotu, 15. travnja 2017., u 21,30 sati u Katedrali Nadbiskup će predvoditi svečano Uskrsno bdijenje s blagoslovom novoga ognja.

Na svetkovinu Uskrsa, 16. travnja 2017., u Katedrali u 11,00 sati Nadbiskup će predvoditi misno slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom.

Ujedinimo se svojim prisustvom i sudjelovanjem u slavlju najvećih otajstava naše vjere.

don Josip Lenkić, kancelar

Misna tablica i obveze župe prema Nadbiskupiji

Broj: 609/2018.

Zadar, 23. ožujka 2018.

S danom 31. ožujka 2018. godine, potrebno je zaključiti popunjenu Misu tablicu za I. tromjeseće 2018. i dostaviti Ekonomatu do 16. travnja 2018. godine. Također, svaka župa, bilo da je povjerena dijecezanskom bilo redovničkom svećeniku, dužna je podmiriti svoje obveze prema Nadbiskupiji za I. tromjeseće 2018. godine.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Sveto vazmeno trodnevlje

Broj: 610/2018.

Zadar, 23. ožujka 2018.

Vrhunac liturgijske godine jest Sveto vazmeno trodnevlje kada Crkva slavi središnje otajstvo vjere. S obzirom na neke pojedinosti s tim u svezi, upućujem Vas na Vjesnik Zadarske nadbiskupije, br. 3-4/1998., str. 103., Odredba br. 507/1998.

Potičem sve da i ove godine dolično pripreme sveta liturgijska slavlja na vrijeme. Neka se upravo u njima očituju sva naša nastojanja oko duhovne obnove vjernika, kao i bogatstvo i ljepota svetog bogoslužja. Liturgijske uredbe i propise treba s najvećom pažnjom obdržavati. Neka se s posebnom pažnjom pripreme ministrianti, čitači, pjevači i svi koji na bilo koji način sudjeluju u slavlјima. Tradicionalne mjesne pojedinosti koje su bogato sačuvane po nekim našim župama neka se nastoje sačuvati, oplemeniti i skladno uklopiti u sveto bogoslužje. Nadasve, treba uvijek gorljivo potaknuti vjernike na primanje svetih sakramenata pomirenja i euharistije, bez čega slavlje Vazma Gospodnjega ostaje bez bitne punine.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Veliki četvrtak - Misa posvete ulja

Broj: 611/2018.

Zadar, 23. ožujka 2018.

Draga braćo svećenici,

Svu braću svećenike u našoj Nadbiskupiji, pozivam na Misu posvete ulja, koju ćemo proslaviti na Veliki četvrtak, 29. ožujka 2018., u 9,00 sati, u katedrali sv. Stosije. Također, pozivam sve naše bogoslove i sjemeništare, te preko Vas braćo svećenici, ovogodišnje katekumene i krizmanike, vjeroučitelje, župne vijećnike i suradnike. Neka nas zajedništvo oko Stola Gospodnjega okrijepi u svetoj službi u našoj mjesnoj Crkvi, a spomen ustanove Euharistije i Svetoga reda neka nam produbi to duboko otajstveno zajedništvo.

Sveta ulja dijelit će đakoni. Naknada za ista je 50,00 kuna. Nakon Euharistijskog slavlja pozivam sve za bratski stol u naše Sjemenište.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Milostinja Velikoga petka

Broj: 612/2018.

Zadar, 23. ožujka 2018.

Odredbom Svetе Stolice milostinja Velikoga petka namijenjena je uzdržavanju svetih mjesta u Svetoj Zemlji. Milostinja Velikoga petka je namjenska i treba je dostaviti Nadbiskupskom ekonomatu s naznakom 'Za Božji grob'. Budući da neke župe nemaju 'Božji grob' ili ne postoji u njima običaj stavljati prilog ispred 'Božjeg groba', pod milostinjom Velikoga petka podrazumijeva se i sakupljeni novac za vrijeme klanjanja Svetom križu.

† Želimir Puljić, nadbiskup

SJEMENIŠTE 'ZMAJEVIĆ' POVJERENSTVO ZA DUHOVNA ZVANJA I MINISTRANTE

Nedjelja Dobroga Pastira - 55. svjetski dan molitve za duhovna zvanja

Broj: 25/2018.

Zadar, 13. travnja 2018.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Poštovani,

Četvrta vazmena nedjelja, nedjelja Dobroga Pastira, osobit je dan molitve za nova svećenička i redovnička zvanja, kada se cijela Crkva ujedinjuje u molitvi na ovu nakanu. Potičem vas da u sredinama u kojima djelujete i u ovoj prigodi naglasiti stvarnost Božjeg poziva na svećeništvo i redovništvo te važnost molitve za odaziv mladića i djevojki.

ODREDBE

Pozivam vas da na samu Nedjelju Dobrog Pastira, koja je 55. svjetski dan molitve za duhovna zvanja, 22. travnja 2018. dođete u katedralu sv. Stošije. Svetu Misi u katedrali, s početkom u 19 sati predvodi Nadbiskup, a potom u 20 sati slijedi prigodni program koji uključuje svjedočanstva i klanjanje pred Presvetim Oltarski Sakramentom. Bilo bi dobor i lijepo sudjelovati i na ovoj večernjoj sv. Misi, no ne bi bio problem ni priključiti se molitvi od 20 sati.

Ujedno vas molim da o ovom događaju obavijestite vjernike te ih potaknete da dođu u Katedralu. Srdačan pozdrav u Kristu,

don Zvonimir Mikulić, povjerenik za duhovna zvanja i ministrante

SVEUČILIŠTE U ZADRU TEOLOŠKO-KATEHETSKI ODJEL

Broj: 582/2018.

Zadar, 3. travnja 2018.

Predmet: "Kanonsko poslanje" za nastavnike Teološko-katehetskog odjela

Sveučilišta u Zadru za akad. god. 2017./2018. i 2018./2019.

P. t. **SVEUČILIŠTE U ZADRU**
 TEOLOŠKO-KATEHETSKI ODJEL
 Ulica dr. Franje Tuđmana 24i, 23000 Zadar

Poštovani!

Na temelju Vašeg prijedloga (Klasa: 602-04/18-07/01, Urbroj: 2198-1-79-64/18-01., od 19. ožujka 2018.), a u smislu Ugovora o položaju i djelovanju Teološko-katehetskog odjela u sastavu Sveučilišta u Zadru sklopljenog u Zadru 18. studenoga 2013. između Sveučilišta u Zadru i Zadarske nadbiskupije, točka VI., čl. 1. i 2., ovim dajem pristanak i pismeno odobrenje - 'kanonsko poslanje' za nastavnike Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru za akad. god. 2017./2018. i 2018./2019., kako slijedi:

S poštovanjem Vas pozdravljam,

mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

1. Doc. dr. sc. Elvis Ražov	20. Doc. dr. sc. Dražen Volk
2. Doc. dr. sc. Klara Ćavar	21. Mr. sc. Marinko Duvnjak
3. Antonia Dokoza, lice. catech.	22. Izv. prof. dr. sc. Teodora Vigato
4. Dr. sc. Zdenko Dundović	23. Prof. dr. sc. Iris Tićac
5. Doc. dr. sc. Marko Vučetić	24. Prof. dr. sc. Carmelo Dotolo
6. Doc. dr. sc. Niko Bilić	25. Vikica Vujica, lic. theolog.
7. Dr. sc. Arkadiusz Krasicki	26. Marijana Mohorić, lic. catech.
8. Mr. sc. Ivica Jurišić	27. Izv. prof. dr. sc. Alojzije Čondić
9. Prof. dr. sc. Josip Lisac	28. Ante Sorić, lic. theolog.
10. Izv. prof. dr. sc. Ante Bralić	29. Izv. prof. dr. sc. Ivan Bodrožić
11. Prof. dr. sc. Mirko Jakić	30. Prof. dr. sc. Mira Klarin
12. Izv. prof. dr. sc. Jadranka Garmaz	31. Mr. sc. Boris Vidović
13. Izv. prof. dr. sc. Borislav Dadić	32. Prof. dr. sc. Boris Đelalija
14. Izv. prof. dr. sc. Katica Koprek	33. Nataša Lisica-Škifić, dr. med.
15. Doc. dr. sc. Katarina Ivon	34. Doc. dr. sc. Diana Nenadić-Bilan
16. Izv. prof. dr. sc. Suzana Vuletić	35. Prof. dr. sc. Ante Mateljan
17. Dr. sc. Jerolim Lenkić	36. Dr. sc. Josip Blažević
18. Izv. prof. dr. sc. Ante Crnčević	37. Prof. dr. sc. Ante Uglešić
19. Mr. sc. Domagoj Volarević	

KRONIKA

OŽUJAK

6. ožujka. U Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu održan je sedmi Pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike na kojem je sudjelovao i prigodnu riječ uputio Nadbiskup.

7. ožujka. Na poziv „Forum plus“ iz Splita i hrvatske zastupnice u Europskom parlamentu, gospođe Marijane Petir, Nadbiskup je u Bruxellesu održao predavanje „Europski identitet i kršćanstvo“.

10. ožujka. U župi sv. Kasijana u Sukošanu Nadbiskup je predvodio sv. Misu i sprovodne obredne za pok. don Eduarda Peričića.

10. ožujka. Na stručnom skupu vjeroučitelja Zadarske nadbiskupije u Sjemeništu „Zmajević“ Nadbiskup je uputio prigodnu riječ.

13. ožujka. Nadbiskup je uoči dvadesetog zajedničkog zasjedanja HBK i BKBiH u Sarajevu održao homiliju u sarajevskoj katedrali uz petu godišnjicu pontifikata pape Franje.

14. ožujka. Nadbiskup je sudjelovao na zajedničkom zasjedanju HBK i BKBiH u Sarajevu.

19. ožujka. Na svetkovinu sv. Josipa Nadbiskup je predvodio sv. Misu na Plovaniji u Zadru.

25. ožujka. Na Cvjetnicu, Nedjelju Muke Gospodnje, Nadbiskup je predvodio sv. Misu u katedrali sv. Stošije.

29. ožujka. Na Veliki Četvrtak Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predvodio misu posvete ulja a uvečer Misu Večere Gospodnje.

30. ožujka. Na Veliki petak Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predvodio Službu Muke Gospodnje.

31. ožujka. Na Veliku subotu Nadbiskup je predvodio Vazmeno bdjenje u katedrali sv. Stošije.

TRAVANJ

1. travnja. Na svetkovinu Uskrsa Nadbiskup je predvodio sv. Misu u katedrali sv. Stošije.

10.-12. travnja. Nadbiskup je na 56. plenarnom zasjedanju HBK u Zagrebu.

14. travnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme na Arbanasima.

15. travnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Crnom.

19. travnja. U dvorani Sveučilišta u Zadru Nadbiskup je sudjelovao na međunarodnom znanstvenom simpoziju „Radost naviještanja Krista – evangelizacija u postkršćanskoj eri“.

20. travnja. Na proslavi Dana Zadarske županije Nadbiskup je sudjelovao na svečanoj sjednici i uputio riječ pozdrava uz 25. obljetnicu Županije, u Poliklinici Opće bolnice Zadar.

21. travnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme na Ugljanu.

21. travnja. Nadbiskup je sudjelovao na koncertu duhovne glazbe „Progledaj srcem“ u košarkaškom centru Dražen Petrović – „Cibona“ u Zagrebu.

KRONIKA

22.travnja. Na nedjelju Dobrog Pastira Nadbiskup je predvodio sv. Misu u katedrali sv. Stošije.

23. travnja. Na blagdan sv. Jurja Nadbiskup je u Starigradu predvodio sv. Misu i sudjelovao na svečanoj sjednici povodom Dana općine Starigrad u Posjetiteljskom centru NP Paklenica.

27. travnja. Nadbiskup je u atriju Osnovne škole Stjepana Radića u Bibinjama sudjelovao na znanstvenom skupu o Bibinjama.

28. travnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Biogradu n/M.

30. travnja. U hvarskoj katedrali Nadbiskup je predvodio sv. Misu i obrede biskupskog ređenja novoga hvarskoga biskupa mons. Petra Palića.

NAŠI POKOJNICI

Mons. dr. Eduard Peričić

Mons. Eduard Peričić, poznati svećenik Zadarske nadbiskupije i istaknuti hrvatski crkveni povjesničar, okrijepljen otajstvima vjere, preminuo je u četvrtak 8. ožujka u Općoj bolnici Zadar, u 84. godini života i 56. godini svećeništva. Misa zadušnica i sprovodni obredi slavit će se u subotu 10. ožujka u crkvi Svih svetih pokraj novog groblja u Sukošanu u 15 sati, u Peričićevoj rodnoj sukošanskoj župi sv. Kasijana. Mons. Peričić bio je dugogodišnji predavač crkvene povijesti na Visoko teološko-katehetskoj školi u Zadru od 1992. do 2009. g. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1963. g. u Zadru.

Don Eduard rođen je 31. prosinca 1935. g. u Sukošanu, u obitelji Branka i Anke rođ. Dijan. Osnovnu školu pohađao je u Sukošanu, Gimnaziju I. i II. u Šibeniku, a Gimnaziju III. i IV. u Zadru. Studirao je na Bogosloviji u Đakovu (1954.-1956.), u Zagrebu (1958.-1960.) i u Zadru (1962.-1963.). Na Filozofskom fakultetu u Zadru diplomirao je povijest 1965. g. Na tom je fakultetu upisao i studij Francuskog jezika i književnosti kojeg je pohađao od 1967. do 1970. g. Na Filozofskom fakultetu u Zadru doktorirao je humanističke znanosti iz područja povijesti 1979. g.

Svećeničke službe mons. Peričića su sljedeće: kao mlađomisnik bio je pomoćnik župniku Sukošanu od 1. kolovoza 1963. g. do 1. listopada 1964. g. Poslužitelj župe Murvica bio je od 2. travnja 1965. g. do 10. kolovoza 1968. g. Kao profesor društvenih nauka u Nadbiskupskoj srednjoj školi u Zadru djeluje od 1965. g. Bio je upravitelj župe Petrčane 28 godina, od 3. listopada 1969. g. do 18. srpnja 1997. g. Djelovao je kao vjeroučitelj studenata od 1973. g. Vrijeme te službe mons. Peričića kao studentskog kapelana bilo je jako plodno i snažno razdoblje djelovanja vjeronaučnih susreta u Zadru koji su bili jako poznati i posjećeni, unatoč komunističkom vremenu.

Kapelanom Njegove svetosti imenovan je 6. lipnja 2002. g. Bio je član Međunarodnog društva skotista (1972.), redoviti član Međunarodne papinske Marijanske akademije (1985.) i pročelnik Dijecezanskog vijeća za kulturu Zadarske nadbiskupije (1985.).

Kao istinski marijanski svećenik, odan Gospu, molitvi krunice, širitelj pobožnosti prema Majci Mariji, često je i rado odlazio u Međugorje i promicao Kraljicu Mira. Bio je to značajan dio nje-

gova svećeničkog identiteta te je mons. Peričić potvrdu i poštovanje svoje marijanske karizme dobio i imenovanjem za redovnog člana Papinske međunarodne Marijanske akademije 28. ožujka 1985. g. Umirovljen je zbog zdravstvenih razloga 31. srpnja 1999. g. No, i u godinama svoga umirovljenja bio je aktivan u pisanju knjiga, premda je niz zadnjih godina života bio u invalidskim kolicima, ali pomagan angažiranim vjernicima laicima koji su ga pratili, kao i subraćom svećenicima i redovnicama u zadarskom Svećeničkom domu gdje je živio.

Rado je dijelio svoja znanja s javnošću. Bio je traženi stručni sugovornik mnogih medija, televizijskih i radijskih emisija glede tema iz crkvene povijesti, koju je znao predstaviti i čovjeku približiti na zanimljivi i privlačan način, jasno i koncizno, nekad i s pokojom duhovitom dosjetkom.

Mons. Peričić približno dvadeset godina, sve do prije godinu i pol dana, tjedno svakoga četvrtka predvodio je misno slavlje i euharistijsko klanjanje u crkvi Gospe od Zdravlja na poluotoku u Zadru. Njegova pobožnost prema euharistijskom Isusu providnosno i znakovito potvrđena je činjenicom da je blagi i često nasmiješeni don Edo, kako su ga od milja zvali, preminuo baš na dan koji se naziva ‘euharistijski dan’, u četvrtak.

Mons. Peričić autor je više knjiga: *Sclavorum regnum Grgura Barskog - Ljetopis popa Dukljina* (1991.), *Starohrvatski grad Nin* (1994.), *Hrvatski kraljevi: zlatno doba hrvatske povijesti* (1999.), *Čudesnost marijanskih hodočašća: povijesni i liturgijski vodič kroz hrvatska marijanska svetišta* (koautor B. Škunca, 2001.), *U Međugorju Gospa: uz 20. obljetnicu ukazanja* (2002.), *Pape i Hrvati, u kojoj nizom detalja i povijesih činjenica opisuje povijesne veze Hrvata sa Svetom Stolicom* (2003.), *Povijest i vjera roda moga hrvatskoga* (2003.), *Gospina prisutnost u Međugorju* (2004.), *Sveta Stošija: uz 1700. godišnjicu njezina mučeništva* (2005.), *Crkveni pastiri o Međugorju* (2007.) Zadarski sveci zaštitnici i bogata spomenička baština (2013.).

IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA

1. Don Šimun Šindija imenovan je ekonomom Hrvatske biskupske konferencije (Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije, dekret imenovanja broj: 175/2018., od 24. travnja 2018.),
2. Don Roland Jelić imenovan je privremenim ravnateljem Katoličke osnovne škole „Ivo Mašina“ u Zadru (dekret imenovanja broj: 667/2018., od 27. travnja 2018.).

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

ZADAR: 47. SVEĆENIČKA SKUPŠTINA ZADARSKE NADBISKUPIJE – TEMA, CRKVENI ARHIVI

Četrdeset i sedma Svećenička skupština Zadarske nadbiskupije održana je u srijedu 21. veljače u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. Tema susreta je bila ‘Crkveni arhivi: nastanak, briga i važnost stvaranja i čuvanja arhivske građe’. Povod toj temi je dvostruk: ove godine proglašena ‘Europska godina kulturne baštine’ i 55. godišnjica petog kongresa ‘Društva crkvenih arhivista’, kad je bl. Pavao VI. 1963. g. rekao: „Kultura je sastavni dio života Crkve koja stoljećima ispisuje tragove njenog otajstva. Sam Krist djeluje i piše u vremenu, a ispisane stranice su jeka i tragovi Gospodnjeg prolaska kroz svijet. Brigom o arhivskoj gradi i dokumentima očitujemo poštovanje prema samom Kristu i njegovoj Crkvi, a onima koji su zainteresirani i koji će doći poslije nas, pružamo i ostavljamo znakove i tragove Gospodinova prolaza svijetom“.

U prigodnom govoru o toj temi, zadarski nadbiskup Želimir Puljić istaknuo je značenje arhiva temeljem smjernica pape Pavla VI. koje je uputio u tri prigode 1963. i 1964. g. Očinska briga o arhivu pripada i apostolskom poslanju, rekao je Pavao VI. 1964. g. na susretu Društva katoličkih arhivista, istaknuvši da to traži materija o kojoj se govori, to zahtjeva povijesni ugled, osobito ugled Crkve koja se predstavlja kao majka i učiteljica, jer svaki sačuvani i najmanji dokument postaje znakom njene prisutnosti u svijetu, znak njenog poslanja i trag mističnog tijela Kristova u prolasku ovim svijetom. Za svog posjeta Tajnom Vatikanskom arhivu u sklopu uređenja novih prostora i izložbe koncilskih dokumenata 1964. g., Pavao VI. je tu staru instituciju zadržao naziv ‘škrinja svete Crkve Rimske’. Zahvalio je arhivistima i svima koji upornim i zauzetim radom, skoro u monaškom ozračju, obavljaju vrijedan posao te poručio: „Iz ovog prostora, ‘gluhih stranica’ uzdiže se glasan himan u čast prošlosti Crkve katoličke, njenoj vjeri, patnji i svemu što je zborila i naučavala. Dokumenti nam govore

o tihom, ali trajnom pisanju povijesti“. Mons. Puljić je izrazio razumijevanje za to da puno materijala i građe u arhivima nekada može izgledati opterećenje koje zauzima veliki prostor te je potaknuo kako „treba zaštititi i čuvati građu jer ona sadrži nacionalno blago i poklad civilizacije. Treba posvetiti osobitu brigu tom neprocjenjivom blagu, taj materijal istraživati, klasificirati te povremeno izlagati, kako bi javnost znala što sve Crkva posjeduje“.

U svom drugom, govoru mons. Puljić je govorio o značenju ‘Europske godine kulturne baštine’ koju su proglašili Europski parlament i Vijeće EU, s ciljem promicanja kulturne baštine kao izvora nadahnuća za suvremeno stvaralaštvo, obogaćivanje i interakciju te podizanje svijesti o važnosti europske kulturne baštine. Govoreći o čovjeku kao stvaratelju kulture, nadbiskup se pozvao na sv. papu Ivana Pavla II. koji je obrađivao odnos čovjeka i kulture.

Čovjek je subjekt kulture, ali ne samo kao obični proizvođač ili potrošač. On je mjera, svrha i forma kulture, smatra Ivan Pavao II. Bitna dimenzija kulture je cjelovitost koja gleda na čovjeka u njegovim izražajnostima u području duha i tjelesa, ljudskoga i božanskoga. “Kultura nije sam duh, niti samo tijelo; sama individualnost, niti sama socijalnost. Cjelovitost vapi za transcendencijom jer u čovjeku drijema izvanpovijesni element koji je izvorom njegove ljudskosti“ podsjetio je na papine misli mons. Puljić. Upozorio je da je religiozna dimenzija stoljećima bila opisivana ‘nezrelim stanjem ljudskog duha ili ‘predznanstvenim mentalite-

tom', da bi u ozračju 'znanstvenog ateizma' bila proglašena 'opijumom naroda' (Marx) i 'opse-sivnom neurozom' (Freud). „Borba za eman-cipaciju čovjeka od religiozne dimenzije rodila je totalitarne ideoološke, ekonomske i političke sustave u kojima je čovjek postao dijelom materije ili anonimnim građaninom ovozemaljskog grada. Stoga je Ivan Pavao II. smatrao da je obrana religiozne dimenzije zapravo obrana slobode i savjesti, a religija matrica autentične kulture. Povreda ljudske savjesti i otvorenosti transcendenciji, najveći je zločin kojim se može uprljati neki ideoološki sustav', pisao je Ivan Pavao II. i predviđao da će se 'obnova kulture dogoditi kad se znanstvena misao i snaga vjere udruže u traženju istine koju je Bog objavio čovjeku'" rekao je mons. Puljić. Zato kršćanstvo predstavlja povjesnu mogućnost ostvarenja autentične kulture.

Ivan Pavao II. je isticao da su sredstva u obnovi kulture razum i znanost te da razum može doći do istine i ostvariti silan potencijal svojih mogućnosti samo uz „uvjet da prihvati zagrljav s vjerom“. Razum je zadnjih stoljeća prikazivan kao „autonomna i samodostatna ljudska sposobnost“ kojom se opravdavalo odvajanje od Boga. Tako se religiju izjednačilo s iracionalnošću i njoj nasuprot isticalo razum, znanost i znanstvena dostignuća. „Društvo nošeno dostignućima tehnikе i znanja nije postalo zemaljskim rajem kako je obećavalo, već prostorom neizvjesnosti, nasilja i nepovjerenja“ upozorio je nadbiskup. Nepovjerenje prema razumu odrazilo se na područje znanosti, jer postoji opasnost postati predmetom manipulacije i samouništenja. Zato je Ivan Pavao II. postavio temeljno pitanje: „Postaje li čovjek u sklopu napretka uistinu boljim, duhovno zrelijim, svjesnijim dostojanstva svoje ljudske naravi, odgovornijim prema drugima, osobito prema onima koji su slabiji i potrebniji pomoći?“. „Odgovor na to pitanje obeshrabruje jer svjedoci smo teoretskih i praktičnih društvenih zahvata kojima se programatski 'u ime čovjeka radi protiv čovjeka', protiv njegove savjesti i slobode“ upozorio je nadbiskup.

„Tragični događaji strašnih ratova i sukoba koji su iskrvarili tlo Europe, totalitarni i diktator-

ski režimi koji niječu slobodu i temeljna ljudska prava te filozofsko-kulturni pokreti koji su se zatvorili transcendenciji, nisu oslobođili europskog čovjeka, već su ga gurnuli u skepsu i relativizam, nihilizam i egzistencijalnu tjeskobu“ upozorio je mons. Puljić. Čovjek, tvorac napretka, otkriva u tom gigantskom progresu izvor vlastite opasnosti, a u srcu znanosti i tehnike mogućnost samouništenja. „Sv. Ivan Pavao II. ponavlja je kako će se preobrazba čovjeka, znanosti i kulture dogoditi samo ako se udruže razum i vjera, znanost i etika. Nadati se kako će i Crkva u Europskoj godini kulturne baštine moći ponuditi svoje silno blago baštinjeno i stvarano stoljećima te pokazati put obnove kršćanske kulture koja se ima dogoditi kada razum zagrli vjeru, a znanost kreće u svoje pustolovine pod ruku s etikom“ poručio je mons. Puljić.

Dr. Ante Gverić, ravnatelj Državnog arhiva u Zadru, govorio je o temi: „Važnost crkvenih arhiva (simpozij u Šibeniku) s posebnim osvrtom na Zadarsku nadbiskupiju“. Arhiv je ustanova ili služba čija je glavna zadaća čuvanje, obrada i omogućavanje korištenja arhivskog gradiva. Dokumentacija se čuva zbog stvaratelja i njihovih slijednika, korisnika i zbog zajednice u cjelini. Arhivi 16 hrvatskih (nad)biskupija, 1550 župa, kaptolski arhivi, redovničkih ustanova kao mikrohistorija prvorazredni su izvor za povjesna istraživanja. Gverić je predstavio propise o biskupijskom arhivu i vođenju župnih arhiva: Codex iuris canonici, Uredbu o crkvenim arhivima (1973.) te Lav XIII. Saepe numero considerantes (1883.) – do 1815. g.

Predavač je podsjetio da je i sv. Ivan Pavao II., unatoč dojmu o 'niskosti zadatka' u bavljenju arhivima, poticao na pozorno i podrobno prućavanje dokumenata, objavljivanje povjesnih izvora po strogoj znanstvenoj metodi, poručivši da arhivi predstavljaju memoriju Crkve sa svojim svjetlima i sjenama. Gverić je spomenuo i dokument Papinskog povjerenstva za crkvena kulturna dobra 'Pastoralna uloga crkvenih arhiva' koji govori o važnosti prenošenja nasljeđa, pohrani i zaštiti dokumenata te razradi dokumentarnog nasljeđa za kulturnu povijest i crkveno poslanje.

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

Arhiv Zadarske nadbiskupije sada sadrži posebne organizacijske jedinice i prostor, a u prošlosti je bio smješten u sakristijama župa i u kuriji. U Arhivu Zadarske nadbiskupije se nalaze spisi Ordinarijata i osobni spisi nadbiskupâ, spisi Kaptola, Ninske biskupije, školskih ustanova (sjemenište, bogoslovija), spisi nadzornika osnovnog školstva u Dalmaciji (1819.-1869.), zaklada, nadarbina, beneficija, bratovština, osobni fondovi, zbirka matičnih knjiga, zbirke fotografija, tiskovina i muzikalija.

Djelovanje Arhiva Zadarske nadbiskupije uređeno je Ugovorom o pohrani arhivskog gradića između Ministarstva kulture i Nadbiskupije 2004. g., na 20 godina. Arhiv je jedan od odjela Državnog arhiva u Zadru. Ministarstvo kulture snosi trošak djelatnika, a Nadbiskupija osigurava prostor i opremu. Arhiv je otvoren istraživačima uz stručne djelatnike, sređuje se gradivo i izrađuju obavijesna pomagala u kontinuiranoj brizi za gradivo.

Prema statistici, za razdoblje od 2006. do 2013. g., godišnje je u čitaonici nadbiskupijskog arhiva u prosjeku četrdeset korisnika i 270 korisničkih posjeta te prosječno godišnje 55 zahtjeva za određenim podacima.

Gverić je podsjetio i na izdanje Vodič Arhiva Zadarske nadbiskupije objavljen 2013. g. To je informativni putokaz istraživačima Arhiva kojeg su priredili arhivist u Ordinarijatu Oliver Modrić i istaknuti hrvatski arhivist, povjesničar Josip Kolanović, nekadašnji ravnatelj Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu. Gverić je govorio i o preuzimanju neoperativnih spisa iz župnih arhiva u Arhiv nadbiskupije radi njihovog evidentiranja, sprječavanja propadanja, stručne obrada i sređivanja, a osigurani su dostupnost i korištenje.

Mons. Pavao Kero, nadbiskupijski vikar za kulturu, govorio je o temi Glagolska baština u Zadarskoj nadbiskupiji.

Svećenička skupština je počela misnim slavlјem koje je u sjemenišnoj kapeli predvodio nadbiskup Puljić. U propovijedi je govorio o hrabrom djelovanju bl. Miroslava Bulešića koji je protivnicima i progoniteljima poručio: „Moja osveta je oprost“. Miroslavova ‘osveta’ je poruka za sva vremena, rekao je mons. Puljić.

Uz 70. obljetnicu njegove mučeničke smrti koja je bila u kolovozu 2017. g., nadbiskup je najavio da će na Svećenički dan u lipnju zadarski svećenici hodočastiti bl. Bulešiću na grob u Lanišću, „kako bi od njega učili voljeti svoje zvanje, predano raditi na spasenju povjerenih duša, odgajati srce za mirotvorne geste ljubavi i praštanja te odano ljubiti svoj narod i domovinu. Njega, koji je 8. rujna 2013. uvršten među blažene mučenike, usrdno molimo: Blaženi Miro, uzorni sine Istre nam drage i Duha Svetoga milosni dar, udijeli i nama dovoljno snage i ljubavi svećeništva čuvaj nam žar“ zaključio je mons. Puljić u propovijedi.

BRUXELESS: MONS. ŽELIMIR PULJIĆ NA ‘FORUMU MLADIH KATOLIKA’ IZLAGAO O TEMI ‘EUROPSKI IDENTITET I KRŠĆANSTVO’

Na poziv „Forum plus“ iz Splita i hrvatske zastupnice u Europskom parlamentu, gospođe Marijane Petir, zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić održao je u Bruxellesu, 7. ožujka predavanje „Europski identitet i kršćanstvo“. Mons. Puljić je na početku naglasio kako Europa ne postoji odvjetka. Netko ju je „krstio“ tim imenom. A to su bili Feničani koji su s područja današnjeg Libanona krajeve Grčke nazivali „zemljom zapada i tame“. U njihovom izričaju to je glasilo „europa“. No, svoju samosvijest grčki su „krajevi tame“ dobili nakon što su odlučili oduprijeti se vojnoj okupaciji i pobijediti perzijskoga kralja Darija kod Maratona (490.) i Salamine (480.). Ta je pobjeda bila obrana čovjeka i njegove slobode. A u ozračju slobode grčki čovjek se „susreo s razumom“ i inauguirao „zvanje filozofa“, što je postalo „arhetipom europskoga čovjeka“. Proučavanje reda i harmonije, dobrote, ljepote, etike i estetike, fizike, metafizike, logike i ontologije postao je sastavnim dijelom grčkog, to jest europskoga načina razmišljanja.

Nadbiskup Puljić je povezao grčku filozofiju s evanđeljem koje je tamo stiglo još u vrijeme živih apostola. Isus je, naime, odredio i poslao apostole neka idu i krštavaju ljude. I oni su prolazili mjestima i gradovima, uglavnom na područjima istočno i južno od Jeruzalema. No jednoga dana kad je Pavao došao u galacij-

ski kraj, u Troadi je imao viđenje. Ukazao mu se neki Makedonac i pozvao ga neka „prijeđe u Makedoniju i pomogne im“ (Dj 16, 9). Pavao je to shvatio kao Božju poruku pa je pošao u Makedoniju. Njegova misijska putovanja nisu bila bez problema. Morao je puno trpjeli za Krista, biti često u smrtnim pogiblima i primati brojne batine. Iako je bilo rimski građanin, koje se nije smjelo bičevati, on se nije bunio. Bio je sretan ako je za Krista mogao nešto pretrpjeti. No, jednoga dana kad su ga htjeli bičevati, spomenuo im je svoje „rimsko pravo“ i prizvao na sud cara, pa je bio otpremljen u Rim na suđenje. U Rimu će mučenički završiti ovozemni život. Ali, on je taj grad osvojio patnjom, zatvorom i propovijedanjem. Bio je duboko uvjeren ako Rim postane kršćanski, cijelo će Rimsko Carstvo biti kršćansko. I nije se prevario. Jasno, uz stalni pogled prema brdu Kalvariji odakle je crpio nadahnuće za teologiju križa i uskrsnuća.

Europa na kraju prvoga i drugoga milenija

A da bi se bolje uočilo i shvatilo kršćanski identitet Europe, mons. Puljić je spomenuo trojicu ljudi koji su dali svoj doprinos njezinom oblikovanju na kraju prvog milenija. To su bili političar car Oton III (980-997), papa Silvestar II, znanstvenik i pastir sveopće Crkve, te biskup praški Vojtjeh-Adalbert. Car je bio po ocu Nijemac, a po majci Grk, papa je bio Francuz i bavio se znanošću, astronomijom, fizikom, logikom, matematikom i muzikom, a biskup Vojtjeh bio je po ocu Slaven, a po majci Nijemac. Na susretu ove trojice u Rimu 996. dogodile su se velike povijesne odluke: Car odustaje od djedova plana „pokoravanja i germanizacije Slavena“. Biskup Adalbert nudi svoje usluge za evangelizaciju Češke, Moravske i Poljske. Nažalost, nakon godinu dana misionarskoga rada pogubit će ga pruski vojnici, 23. travnja 997. godine. Papa Silvestar će ga proglašiti svetim i zajedno s carem Otonom poći na njegov grob u Gdansk. To je hodočašće bilo i politički potез od povijesnog značenja, kako za Poljsku tako i za Europu. Car svetoga Rimskoga carstva, Oton III., prihvata „poljskoga kralja kao prijatelja i suradnika“. A papa Silvestar II. u toj prigodi uspostavlja u Poljskoj crkvenu pokrajinu što će označiti novo razdoblje u povijesti

Poljske, ali i Europe. Poljska ulazi u društvo katoličkih naroda mirno, snagom evanđelja, a ne snagom mača i sile. Malo iza toga papa šalje krunu i mađarskom kralju Stjepanu (1001.), pa se i mađarski narod integrira mirnim putem u krug katoličkih europskih naroda. Spominjem ovdje i podatak iz hrvatske povijesti kako je papa Grgur VII. (1076.) po legatu Gebizonu poslao krunu i hrvatskom kralju Zvonimиру i tako mu dodijelio kraljevsku vlast. Koncem prvoga milenija europske povijesti, dakle, počela se stvarati zajednica različitih naroda koja je trajala tisuću je godina.

U drugom dijelu predavanja nadbiskup Puljić je upitao kakva je Europa na kraju drugoga milenija svoje povijesti? Max Scheler veli kako je „u svojoj dugoj povijesti jedincato razdoblje u kojem je čovjek sam sebi postao problematičan“. A George Bernanos dodao kako „vidi svijet koji se izgrađuje, ali u njemu, ajme, nije pretjerano ustvrditi, kako čovjek neće moći živjeti. Moći će živjeti, ali uz uvjet da bude sve manje čovjek“. Zbog toga se i veli da su čovjek i Europa u krizi. Nakon ugrozbe duhovnoga jedinstva Europe koja se zbila podjelom na katolike i protestante (u 16. stoljeću), pojavila se intelektualna kriza koja je počela „dijeliti religiozno od laičkoga, svjetovno od svetoga“. A onda su na polju filozofije nastali pravci „racionalizma i pozitivizma“. Sve to je doprinijelo

shizofrenom stanju podjelâ koje su se osobito iskazale u 20. stoljeću u političkim konfrontacijama nacionalsocijalizma i boljševizma, fašizma i komunizma. A „željezna zavjesa“ nakon Drugoga svjetskoga rata postala je simbolom „razdijeljenosti duha, pameti i srca Europe“, ali i razdijeljenosti njezinog korpusa. I od 1945. godine kroz pola stoljeća u Europi se nije ništa značajno dogodilo, što ne bi bilo „opečaćeno mitom Jalte“.

Kršćanska ponuda Europi na početku trećeg milenije njezine povijesti

Ipak se u zapadnom, slobodnom dijelu Europe nešto događalo mimo „Jaltskih odredbi“. Sastali su se Robert Schuman (1886.-1963.), Konrad Adenauer (1876.-1967.) i Alcide De Gasperi (1881.-1954.), kao politički predstavnici triju naroda: Francuza, Nijemaca i Talijana. Sva trojica su bili političari i vjernici katolički. Budući da su počeli planirati ujedinjenje Europe na temeljima zajedničke kršćanske baštine nazvana ih „utemeljiteljima ujedinjene Europe“. Sličnu misao ponovit će i dvojica predsjednika Europske komisije Jacques Delors (na čelu Komisije od 1985. do 1995.) i njegov nasljednik Jacques Santer (1995.-1999.). Jacques Delors se nije umarao ponavljati kako „Europi treba dati dušu“. Slično će govoriti i njegov nasljednik Jacques Santer, koji je smatrao kako se „Europi ne može dati dušu ostajući samo na načelima pomirbe, pravde, solidarnosti, slobode i ljudskog dostojanstva, nego valja uočiti i uvažiti ulogu religijskih i filozofskih sustava i stavova u životu ljudi i u stvaranju identiteta“.

A to su ponavljali i Pape od Pija XII., Ivan XXIII., Ivana Pavla II. do Benedikta XVI. i pape Franje: Osobito su ostali zapaženi govor i napis svetoga Ivana Pavla II. On je odmah zamolio sve neka „otvore vrata Kristu“ (22. listopada 1978.). A iz španjolskoga svetišta Santiago de Compostela obratio se posebnim riječima Europski: „Zato ja, Ivan Pavao II, sin poljskog naroda, koji je slavenski među Latinima i latinski među Slavenima; ja, nasljednik svetoga Petra i pastir sveopće Crkve vičem tebi stara Europo s ljubavlju: Pronadi sebe! Budi svoja! Otkrij svoje početke! Oživi svoje korijene! Povrati se životu!“ (9. 11. 1982.). On je prvi počeo govo-

riti o cjelovitoj Europi od Portugala do Urala, a slavenske apostole sv. Ćirila i Metoda proglašio je suzaštitnicima Europe (1980.). Time je htio naglasiti da je Europa plod dviju kršćanskih tradicija, njezinog Istoka i Zapada.

Papa Benedikt XVI. tumači kako je kršćanstvo oblikovalo Europu. Govorio je i ukazivao na poguban utjecaj relativizma, agnosticizma, laicitiza i sekularizma. Kao intelektualac i znalač povijesnih gibanja ponavlja da je „europska kultura rođena iz susreta vjere i razuma“, iz „susreta biblijskoga navještaja i grčke filozofije“. Stoga je isticao da se treba zauzimati za uspostavu jedinstva vjere i razuma, kršćanstva i kulture ako Europa želi preživjeti. Na kraju svoga predavanja mons. Puljić je naveo riječi pape Franje (Strasbourg, 25. studenoga 2014.) kada je potakao parlamentarce neka se „vrate duhu utemeljiteljâ Europske unije koji su u središte velikoga političkoga projekta stavili povjerenje u čovjeka; ne toliko kao u građanina ili subjekta ekonomije, nego kao osobu obdarenu transcendentnim dostojanstvom“. A onda je podsjetio na Raffaellovu fresku „Atenska škola“ na kojoj Platon „upire prstom prema gore, prema svijetu ideja, možemo reći prema nebu“, „Aristotel, drži ispruženu ruku prema zemlji, prema konkretnoj stvarnosti“. Mons. Puljić je završio svoje predavanje o „Europskom identitetu i kršćanstvu“ poticajnim riječima Pape Franje: „Došlo je vrijeme da zajedno gradimo Europu koja ne počiva na ekonomiji, nego na svetosti ljudske osobe i na nepovrjedivim vrijednostima. Vrijeme je graditi Europu koja kontemplira nebo i teži k uzvišenim idealima, koja brani i štiti čovjeka, koja sigurno korača ovom zemljom kao dragocjeni orijentir za čitavo čovječanstvo“. Nadati se kako će i Crkva u „Europskoj godini kulturne baštine“ (2018.) moći ponuditi svoje silno blago baštinjeno i stvarano stoljećima, te pokazati put obnove kršćanske kulture koja se ima dogoditi ako „razum zagrli vjeru, a tehnika i znanost krenu u svoje znanstvene pustolovine pod ruku s etikom“, kako je lijepo i slikovito zborio veliki sveti Ivan Pavao II.

VJERONAUČNA OLIMPIJADA ZADARSKE NADBISKUPIJE – POBJEDNICI: OŠ POSE-DARJE I SŠ BENKOVAC

Natjecanje iz vjeronauka Zadarske nadbiskupije održano je u petak 9. ožujka u Osnovnoj školi Bartula Kašića u Zadru. Pobjednik među osmoškolcima je OŠ Braća Ribar – Posedarje, s mentoricom vjeroučiteljicom Bertom Pericom, s osvojenih 90 bodova. Posedarski vjeroučenici koji će predstavljati Zadarsku nadbiskupiju na Olimpijadi u Poreču su: Ante Nekić, Andrea Nekić, Nikolina Lerga i Antea Knežević. Drugoplasirana je OŠ Šimuna Kožičića Benje – Zadar (s. Marija Beroš, 89,25 bodova), a trećeplasirana OŠ Bartula Kašića – Zadar (Jolida Klarić, 81 bod). Od dvadeset osnovnoškolskih ekipa koje su sudjelovale na školskom natjecanju iz vjeronauka, na nadbiskupijsko natjecanje se plasiralo jedanaest prvoplasiranih škola, odnosno 55 vjeroučenika. Raspored sljedećih osam mjesta je sljedeći: četvrto mjesto osvojila je OŠ Pakoštane (Lucija Franić), 5. OŠ Zemunik (Tomislav Paleka), 6. OŠ Zadarski otoci – Zadar (Marija Šimunić), 7. OŠ Petra Zoranića – Jasenice (Ruža Knez), 8. OŠ Šime Budinića – Zadar (Blaženka Marčina i Marta Torić), 9. OŠ Sv. Filip i Jakov (Gabriela Vodopija), 10. OŠ Franka Lisice – Polača (Krešimir Erlić) i 11. mjesto OŠ Privlaka (Ankica Blažević).

Pobjednik među srednjoškolcima je SŠ Kneza Branimira – Benkovac, s mentorom Hrvojem Oštrićem, koji su osvojili 86 bodova. Benkovački vjeroučenici koji će predstavljati Zadarsku nadbiskupiju na travanjskom državnom natjecanju su: Petar Bačić, Andela Grgić, Branimir Rakić i Julian Kovačić. Drugoplasirana ekipa je Gimnazija Jurja Barakovića – Zadar (Slobodan Šarić, 82 boda) a treće mjesto osvojila je Gimnazija Franje Petrića – Zadar (Marija Jozic – Klanac, 80,50 bodova). Od četrnaest srednjoškolskih ekipa na školskom natjecanju, na nadbiskupijskom je nastupilo osam najuspješnijih škola odnosno 40 vjeroučenika. Po redak sljedećih pet mjesta je sljedeći: četvrto mjesto osvojila je Klasična gimnazija Ivana Pavla II. s pravom javnosti – Zadar (s. Vikotrija Gadža), 5. Srednja škola Obrovac – Obrovac (Martina Maričić), 6. Ekonomsko –birotehnička i trgovačka škola – Zadar (Ante Čoza), 7.

Prirodoslovno – grafička škola – Zadar (Anita Šerer Matulić) i 8. mjesto Srednja Pomorska škola – Zadar (Grgo Mišković).

Natjecanje se sastojalo od pismenog dijela i ekipnoga u tomboli te završno usmenog dijela za prvi pet ekipa. Sudionicima se prije početka natjecanja obratio mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije. Tragom teme ovogodišnje olimpijade, 'Kršćani na putu dijaloga', ohrabrivši vjeroučenike u njihovom radu, mons. Lenkić im je prenio poruku mr. don Gašpara Dodića, predstojnika Katehet-skog ureda Zadarske nadbiskupije. „Posebnost dijaloga, s crkvene strane, jest traženje novih načina, novih putova u primjeni Evanđelja na konkretne društvene prilike određenog naroda. Poziv je to kršćanima na inovativnost i kreativnost, koji tako vođeni Duhom Svetim mogućuju da Riječ Božje trči svim narodima“ reka je mons. Lenkić, dodavši da su i vjeroučenici „sluge te Riječi, ministri Božje Riječi, a biti sluga te Riječi je neizrecivo uzdignuće“. Zato je to njima i mentorima najbolje priznanje i veliko hvala za uloženi trud i vrijeme utrošeno u pripremi za olimpijadu. „To je poziv da stvarate svoj ambijent, kako biste kroz dijalog i sučeljavanja mogli saznati pitanja današnjeg čovjeka, prepoznati znakove vremena te proročki davati prave odgovore. Tako Kristov nalog da se Evanđelje propovijeda svim narodima (Mt 28,19-20) dobiva novi zamah. Time se otvaraju vrata ujedinjenju čovječanstva na čemu Crkva ustrajava, krštavajući u jednom Duhu i blagujući jedan Kruh“ poručio je mons. Lenkić. Prenio je pozdrave i zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, zahvalivši za doprinos u organizaciji olimpijade i domaćinu, Katici Skukan, ravnateljici OŠ Bartula Kašića, Ljiljani Elek, predsjednici Povjerenstva za srednje škole i Marijani Dellavia, predsjednici Povjerenstva za osnovne škole.

SUKOŠAN: POSLJEDNJI ISPRAĆAJ MONS. DR. EDUARDA PERIČIĆA, CRKVENOG POVJESNIČARA – IN MEMORIAM

Mons. dr. Eduard Peričić, svećenik Zadarske nadbiskupije i hrvatski crkveni povjesničar, pokopan je u subotu 10. ožujka u svojoj rodnoj župi sv. Kasijana u Sukošanu. Misu zadušnicu

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

u crkvi Svih Svetih na groblju u Sukošanu u zajedništvu s brojnim svećenicima Zadarske nadbiskupije, uz sudjelovanje brojnih redovnica i vjernika laika pristiglih iz svih njenih dijelova, predslavio je zadarski nadbiskup Želimir Pučić. Sprovodni obred predvodio je don Domašo Kelava, župnik Sukošana. Među svećenicima je bio i mo. Šime Marović, don Eduardov rođak.

Tri su velika doprinosa i zasluge mons. Peričića kojima je don Eduard podržao razvoj Katoličke Crkve u Hrvatskoj i to baš u odnosu na Svetu Stolicu i sv. Ivana Pavla II. kojega je osobno poznavao i susretnao. Prvo, don Eduard je uvelike doprinio završnoj proslavi svehrvatskog crkvenog i narodnog jubileja ‘Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata’ – proslavi Branimirove godine u Ninu 2. rujna 1979. g. Bio je i član Središnjeg odbora te proslave. No, još više, upravo je ideja mons. Peričića bila da se Branimirova godina – 1100. godišnjica vjernosti Hrvata Petrovom nasljedniku proslavi u Ninu, jer se navršavalo 1100 godina od razmjene pisama između hrvatskog kneza Branimira koji je stolovao u Ninu, ninskog biskupa Teodozija i pape Ivana VIII., koji je zauzvrat blagoslovio sav hrvatski narod i zemlju, što se smatra prvim međunarodnim priznanjem Hrvatske. Drugo, tim povodom, ususret toj proslavi, papu Ivana Pavla II. don Eduard je u osobnim susretima u Vatikanu upoznavao s poviješću hrvatskog naroda i njegovog odnosa prema Svetoj Stolici.

Treće, mons. Peričić radio je nekoliko mjeseci na izradi pozicije u Rimu za proglašenje Alojzija Stepinca blaženim i svetim, tako pomogavši postulatoru dr. Juraju Batelji u izradi

Stepinčeve pozicije. Mons. Peričić bio je među rijetkim koji je mogao ući u Vatikanski tajni arhiv i tamo istraživati, a to je bila posljedica njegovog prijateljavanja s Ivanom Pavlom II., papinog povjerenja. Mons. Peričić je posredno povezan i s inicijativom utemeljenja Doma hrvatskih hodočasnika u Rimu.

Prema svjedočanstvu zadarskog svećenika don Tomislava Sikirića, poznavatelja don Eduardova života s kojim je don Tomislav surađivao te je bio primatelj don Eduardovih poruka kojima se mons. Peričić nije javno i na širim razinama hvalio, činjenica je da je papa Ivan Pavao II. upravo zahvaljujući mons. Peričiću hrvatski narod počeo zvati ‘Dragi moji Hrvati’. Upravo je don Tomislav nekoliko mjeseci zamijenio don Eduarda u službi župnika u Petrčanima, dok je don Eduard u Rimu radio na poziciji Stepinčeve beatifikacije. „Želiš li ti da se kardinal Stepinac proglaši blaženim i svetim? Onda ga kao župnik zamijeni“ rekao je nadbiskup Oblak don Tomislavu Sikiriću, ususret Peričićevog višemjesečnog rimskog istraživanja o Stepincu u tajnim vatikanskim arhivima gdje je moguće doći samo ‘odabranima’.

Poznato je, naime, kako je prvotna ideja zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, ujedno i tadašnjeg predsjednika BKJ, bila da se završni dio obilježavanja trostrukog jubileja ‘Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata’, Branimirova godina kao općenacionalna svečanost, proslavi u Mariji Bistrici, odnosno u Zagrebačkoj nadbiskupiji, kao glavnem vjerskom središtu Hrvata. No, taj trostruki jubilej u svoja prva dva dijela proslavio se na mjestima gdje se zaista povijesno i dogodio. Proslava je počela na Gospinu otoku u Solinu kod Gospe Velikoga Zavjeta 1976. g., uz tisućugodišnji jubilej povezan s kraljicom Jelenom, iznad ruševina prve poznate Gospine crkve u Hrvata, u kojoj je Jelena 975. g. bila pokopana. Drugi dio 13-stoljetnog spomena kršćanstva u Hrvata nastavljen je 1978. g. u Biskupiji kod Knina, povodom 900-godišnjeg jubileja povezanog s kraljem Zvonimirom, a slavio se na mjestu gdje je nekad bila srednjovjekovna Zvonimirova bazilika posvećena sv. Mariji u čijim je ruševinama potkraj 19. st. pronađen najstariji Bogoro-

dičin lik u hrvatskoj umjetnosti, pralik Gospe Velikoga Zavjeta.

Tom logikom obilježavanja na izvornim mjestima povijesnih događaja, sljedeće odredište 1979. g. trebao je biti Nin, gdje je stolovao vladar hrvatske države, knez Branimir koji je s papom Ivanom VIII. razmijenio tri pisma. God. 879. Nin je bio glavni grad Hrvata gdje se nalazilo i sjedište tadašnje Crkve. Naime, jurisdikcija Ninske biskupije na čelu s biskupom Teodozijem obuhvaćala je cijelu Hrvatsku, osim dalmatinskih primorskih gradova. Mons. Peričić je ideju da se Branimirova godina 1979. g. proslavi na proplanku Grgur u Ninu, gdje se bilo okupilo 200 000 Hrvata, argumentirano predstavio nadbiskupu Oblaku koji je o tome govorio na zasjedanjima BKJ u jesen 1978. i u proljeće 1979.

Za tu je ideju Peričić pridobio i don Živka Kustića, tada glavnog urednika Glasa Koncila, koji je s Peričićem tim povodom objavio i razgovor u kojem je don Eduard afirmirao tu ideju. Mons. Peričić je o Ninu kao sjedištu Branimirove proslave osobnim pismom upoznao i papu Ivana Pavla II. Na proljetnom zasjedanju BKJ u Zagrebu 23. i 24. travnja 1979. g., odlučeno je da se središnja domovinska proslava Branimirove godine održi u nedjelju 2. rujna 1979. g. u Ninu. Svi biskupi, sa svojim predsjednikom BK Kuharićem, shvatili su opravdanost potrebe da se 1100. godišnjica vjernosti Hrvata Petrovom nasljedniku proslavi u mjestu koji je s time direktno i povezan – u Ninu koji je u 9. st. bio središte političke vlasti i hrvatskih vladara, a osnivanjem Ninske biskupije 864. g. postaje i sjedištem crkvene vlasti. Teodozije je biskup u Rimu, Branimir stoluje u Ninu, a razmjena pisama između pape Ivana VIII., ninskog biskupa i hrvatskog kneza, za blagoslov cijelog hrvatskog naroda i zemlje, odvijala se između Rima i Nina.

Kad su hrvatski biskupi predali molbu da papa Ivan Pavao II. bude pokrovitelj proslave Branimirove godine 1979. g. u Ninu, nadbiskup Oblak, domaćin proslave i prijatelj Wojtile s koncilskog zasjedanja, rekao je papi: „Ja ću Vam osigurati profesora koji će Vas upoznati s poviješću hrvatskog naroda i povezanosti Hrvatske sa Svetom Stolicom“. Tako je mons.

Peričić osobno u tri susreta Ivanu Pavlu II. održao predavanje i predstavio mu povijest Hrvata, pojasnivši kako je hrvatski narod na svoj sadašnji prostor došao iz Bijele Hrvatske, s područja Karpata. Papa je na to rekao: „Ja sam iz Krakova, iz Karpata. Onda sam ja Bijeli otac iz Bijele Hrvatske“. Papa je bio radostan i zbog povezanosti Hrvata i Poljaka po poljskoj kraljici Hedvigi koja ima hrvatske korijene. Hedvigina majka je bila Elizabeta Kotromanić, kćer bosanskog bana Stjepana II. Kotromanića i poljske princeze Elizabete Pjast.

Upravo su ti bliski i duboki susreti pape i don Eduarda bili poticaj da je papa Ivan Pavao II. na samom početku svog pontifikata, 30. travnja 1979. g., odlučio na grobu sv. Petra slaviti misu na jednom od narodnih jezika, na hrvatskom, a ne na latinskom, kako se to činilo do tada, kaže don Tomislav Sikirić. Bila je to misa na hrvatskom jeziku na grobu sv. Petra, prvi put u povijesti. Uz Branimirov jubilej, proslavu 1 100 godina vjernosti Hrvata papi, nasljedniku sv. Petra, 1979. g. papa Ivan Pavao II. prvi put u povijesti u bazilici sv. Petra služio je misu i održao govor na hrvatskom jeziku, u nazočnosti svih hrvatskih biskupa i desetak tisuća hrvatskih hodočasnika. Istaknuvši u svom obraćanju Hrvatima: „Vi se spominjete Bijele Hrvatske, vaše pradomovine, koja se nalazila baš tamo gdje je i moj rodni zavičaj“, Ivan Pavao II. je pred hrvatskim hodočasnicima u vatikanskoj bazilici sv. Petra, prije 39 godina dotačnuo i danas aktualnu stvarnost: „Naš očinski blagoslov zazivamo i na brojne radnike koji su danas došli ovamo iz drugih zemalja. Znamo da velik broj Hrvata živi i radi izvan domovine, po cijelom svijetu. Poznate su nam radničke brige i teškoće, pa vas stoga molimo da nikada ne zaboravite svoje vjere, da ljubite svoje obiteljsko ognjište, svoju Crkvu i svoju domovinu. Dragi moji Hrvati! Hvala vam na ovom susretu... Papa vas voli, Papa vas grli i prima, Papa vas blagoslivlja!“.

Koliko je papa Wojtila bio upućen u povijest ovih prostora i hrvatsku samobitnost, potvrđuje i činjenica da papa u susretima nije dopuštao da se za Hrvate kaže da su Jugoslaveni. Don Tomislav podsjeća na jednu situaciju: kada je rektor Papinskog Hrvatskog zavoda sv.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Jeronima za zadarskog bogoslova Marija Sikića na studiju u Rimu rekao 'E un Jugoslavo', Ivan Pavao II. je uzvratio: „Non e Jugoslavo, ma un Croato“ (On nije Jugoslaven, nego Hrvat). Mons. Peričić je pokrenuo vjeronaučne susrete za mlade u crkvi sv. Šime u Zadru 1973. g. te je više puta predvodio hodočašća mlađih u Rim. Zbog osobnog poštovanja i poznavanja don Eduarda, papa Ivan Pavao II. te je hodočasnike uvijek primao u svoju privatnu audijenciju, s njima je imao susrete u svojoj biblioteci gdje su razgovarali, uz izmjenu darova. Potvrđuju to i fotografije s tih susreta i mlađi koji su u tome sudjelovali, od kojih su mnogi ispratili don Eduarda na sprovodu.

Papa je predvodio misu u privatnoj kapeli s don Eduardom i još trojicom hrvatskih svećenika 14. prosinca 1985. g. na hrvatskom jeziku. Tada je već peti put Ivan Pavao II. predslavio misu na hrvatskom jeziku. Papi je bilo drago čuti da većina studenata studira slavistiku i da dobro poznaju poljsku književnost i jezik. Svakomu je poklonio krunicu i spomen-knjigu Svetе godine Otkupljenja. Potaknuo ih je da kažu kod kuće da Hrvati češće dolaze u Rim kako bi on mogao naučiti bolje hrvatski jezik. Pozvao je mlađe da dođu ljeti u Castel Gandolfo. I zaista, zadarski hodočasnici predvođeni mons. Peričićem susreli su Ivana Pavla II. u Castel Gandolfu 25. srpnja 1986. g. Tada su pred njim izveli recital autora mons. Peričića 'Bijelom Papi iz Bijele Hrvatske', uz pjevanje starih zadarskih koralnih i pučkih napjeva. Dr. Peričić je i glavni urednik monografije 'Branimirova godina od Rima do Nina' u kojoj je tekstovima, službenim porukama i govorima te brojnim fotografijama prikazana proslava Branimirove godine u Ninu. Mons Peričić je i autor scenarija za dokumentarni film o Branimirovoj godini i autor recitala 'Vjera roda moga' koja je izvedena na Svečanoj akademiji u zadarskoj katedrali sv. Stošije uoči proslave u Ninu, 1. rujna 1979. g., pred mnogim domaćim i stranim crkvenim službenicima i predstavnicima bivše države. U to vrijeme komunizma, Akademija na kojoj je narator bio i don Eduard, završena je izvođenjem himne Lijepa naša.

U spomen na 14. prosinca 1985. g., kad je Ivan Pavao II. u privatnoj kapeli u Vatikanu sla-

vio misu sa zadarskim hodočasnicima koje je predvodio don Eduard, 14. prosinca 2015. g. slavlјena je svečana misa zahvalnica u Domu hrvatskih hodočasnika u Rimu, povodom 30. obljetnice pokretanja inicijative osnivanja tog Doma. Naime, upravo je na taj datum, 14. prosinca 1985. g., papa Ivan Pavao II. podijelio prvi blagoslov za utemeljenje Doma hrvatskih hodočasnika u Rimu. Nakon te mise 1985. g., prema svjedočanstvu i zapisu dr. Božidara Nagyja, o. Nagy, tadašnji urednik hrvatskog programa Radio Vatikana koji je također koncelebrirao u misi, papi je prvi put predstavio ideju o osnivanju hrvatskog hodočasničkog doma u Rimu. Sveti Otac je rekao da je to dobra ideja i dobra inicijativa i odmah je udjelio svoj blagoslov tom projektu koji je pokrenula skupina hrvatskih redovnika i svećenika koji su tada živjeli u Rimu. Nakon tri tjedna, Ivan Pavao II. je i u pisani obliku poslao Incijativnom Odboru Doma blagoslov i svoj novčani dar za budući Dom, te je tako sv. Ivan Pavao II. postao prvi dobrotvor Doma i tako je upisan u Knjigu darovatelja. Kroz Dom je u 33 godine njegovog djelovanja prošlo više od 50 000 hrvatskih hodočasnika.

Iako je zadnje godine života proveo u invalidskim kolicima, don Eduard se nikad nije žalio na poteškoće i trpljenja. Na pitanje kako uspijeva biti djelatan i u takvom stanju, don Eduard bi rekao: „Ja želim, a Bog daje snage“. Darovao se drugima, bio otvoren za razgovore s ljudima te su kod njega mnogi učinili svoju životnu isповijed. Vjerovao je da se molitvom mogu prebroditi sve životne poteškoće i sve je poticao na molitvu. Studente na VTKŠ-u u Zadru kojima je predavao htio je potaknuti da mole krunicu te se molitva krunice studenata s fakulteta nastavila subotom na susretima u privatnoj kući tadašnjeg studenta, a sada zadarskog svećenika Tomislava Dubinka.

Mons. Peričić krajem studenoga 2004. g. pokrenuo je molitvenu inicijativu 'Suradnici Kraljice mira', u želji da ljudi barem pola sata dnevno izdvoje za molitvu. Inicijativa okuplja 700 članova i izvan granica Hrvatske te se po molitvi članova te inicijative krunica moli 24 sata dnevno. Mons. Peričić je bio predavač crkvene povijesti na Visoko teološko-katehetskoj školi u Zadru od 1992. do 2009. g. Za svećenika je

zaređen 29. lipnja 1963. g. u Zadru. Svećeničko geslo don Eduarda bilo je: 'Da svi budu jedno', a na mlađomisničkoj sličici za simbol je odabrao golubicu mira. Osobito se bavio proučavanjem srednjovjekovne crkvene i političke povijesti i u tom je području objavio mnoge znanstvene radove. Od 1971. g. bio je član Hrvatskog mariološkog društva, a od 1985. g. redoviti član Papinske međunarodne marijanske akademije te je sudjelovao na mnogim međunarodnim mariološko-marijanskim kongresima. Na njima je izlagao i obradio i povijesni aspekt štovanja Bogorodice u Hrvata od 7. st. do danas.

U propovijedi mise zadušnice u crkvi Svih Svetih na sukošanskom groblju, nadbiskup Puljić je rekao da je don Eduarda nosila vjera da slavi otajstvo mise koju za njega prikazujemo, s tom vjerom pratimo ga i s ovoga svijeta, „u zahvali Providnosti za njegovo služenje Crkvi, osobito u pisanju o temama iz povijesti Crkve Zadarske koju je volio, s interesom i zauzetošću istraživao“. Mons. Puljić je izrazio suočejanje don Eduardovoj nevjesti i njenoj djeci te svima s kojima je surađivao. Osobita zahvalnost upućena je sestrama milosrdnicama koje u Svećeničkom domu skrbe o životu starijih svećenika, te su brinule i o don Eduardu. „Pratimo pokojne s vjerom da su njihove duše u ruci Božjoj. Don Eduard je slavio misu i propovijedao da smrt nije kraj nego početak novog života. Ovozemni život je dijelić vječnoga koji nakon prolazne smrti vječno traje. Blago čovjeku kad u tom prolazu i prijelazu ima svjetlo vjere koje mu obasjava životnu putanju. Don Eduard je prinosio svetu i savršenu žrtvu i navješćivao svjetlo vjere kroz 55 godina svoga svećeničkog služenja. Istim svjetлом vjere i mi njega pratimo, jer znamo da njegov i naš Izbavitelj živi“ rekao je mons. Puljić, zahvalivši don Eduardu „za dobro koje je učinio, za sve vrijedno što je napisao i propovijedao. Bio je svjestan da je život koračanje prema kući Očevoj. Euharistija, predokus vječne gozbe, neka i don Eduardu bude zalog vječnog spasenja. Zahvalni za tu njegovu posljednju propovijed kojom nas jača u vjeri, ponavljamo da se njegovim vjernima život mijenja, a ne oduzima. Bog nas tješi u svakoj našoj nevolji, on će privesti i don Eduarda u prostranstva gdje tuge, boli i jauka više neće biti, nego mir i radost u Gospodinu“ poručio je

nadbiskup Puljić u propovijedi mise zadušnice.

Na kraju mise, don Zdravko Katuša, ravnatelj Svećeničkog doma u Zadru gdje je don Eduard dugo godina živio, predstavio je Perićeve biografske podatke. Rekao je da je „don Eduard u oporuci napisao da zahvaljuje Bogu za milosni dar svećeništva njemu na slavu i duhovnu pomoć vjernicima te da moli Boga i ljude za oproštenje za sve pogreške i propuste“. „Hvala i Oprosti trebaju biti prisutne riječi u našem govoru i životu. Kajati se i moliti oproštenje od Boga i ljudi je spasonosan put za svakog vjernika. U korizmenom vremenu intenzivnije promišljamo Kristovu Pashu, muku, smrt i uskrsnuće“ rekao je don Zdravko, u tom kontekstu istaknuvši da je don Eduard suobličavao svoje patnje s patnjama Krista patnika, jer one tako postaju plodonosne. Don Eduardu je bila potrebna svakodnevna pomoć sestara koje su se brinule za njega te je don Zdravko zahvalio svima koji su se brinuli, osobito sestrama milosrdnicama u Svećeničkom domu kojima i don Eduard zahvaljuje u svojoj oporuci.

Don Dario Tičić je rekao da su brzovje sućuti uputili vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, koji je rekao da se rado sjeća don Eduarda iz njihovih susreta i razgovora, posebno kada je bilo pitanje povijesti BiH. Sućut su izrazili i zadarski gradonačelnik Branko Dukić, bivši gradonačelnik Zadra Božidar Kalmeta i Društvo vodiča za hodočasnike u župi Međugorje.

Don Eduard je bio prvi svećenik rodom iz Sukošana nakon don Andrije Raspovića, Sukošanca koji je bio i župnik u Sukošanu, a kojem je don Eduard bio ministrant.

Don Eduard je rođen 31. prosinca 1935. g. u Sukošanu, u obitelji Branka i Anke rođ. Dijan. Don Eduard nije imao niti godinu dana kad mu je umro otac, te je majka Anka sama odgojila dvojicu sinova. Ljudi se sjećaju potresnog prizora majke Anke kako je s niti jednogodišnjim djetetom Eduardom u naručju, išla u sprovodnoj povorci za lijesom svoga supruga.

U Gospin dan kojeg je bio osobito posvećen, u subotu, u korizmenom vremenu koje je znak trpljenja, a za života ga je kreposno podnosio i don Eduard, za njegovim lijesom, prema grobu

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

don Eduardovih roditelja, hodilo je mnoštvo vjernika svih staleža iz cijele Zadarske nadbiskupije, sa svješću – otišao je dragi, skromni čovjek i veliki svećenik – Eduard Peričić, istinski promicatelj svekolike zadarske povijesti i baštine, zaljubljenik u cijeli zadarski kraj, njegovu prošlost, sadašnjost i budućnost.

Okrijepljen otajstvima vjere, mons. Peričić je preminuo u četvrtak 8. ožujka u Općoj bolnici Zadar, u 84. godini života i 56. godini svećeništva.

ZADAR: STRUČNI SKUP VJEROUCITE-LJA ZADARSKE NADBISKUPIJE – TEMA ‘BRAK I OBITELJ U DRUŠTVU I CRKVI’

Brak i obitelj u društvu i Crkvi danas bila je tema stručnog skupa vjeroučitelja Zadarske nadbiskupije održanog u subotu 10. ožujka u dvorani sjemeništa Zmajević u Zadru. Sudjelovali su predavači: prof. dr. Dubravka Hrabar govorila je o temi ‘Brak i obitelj pred suvremenim društvenim izazovima’, prof. dr. Jadranka Garmaz: ‘Brak i obitelj u svjetlu Apostolske pobudnice Amoris laetitia’ i dr. Mihael Prović: ‘Odgожно-katehetska zadaća obitelji u svjetlu Amoris laetitia’.

Dr. Hrabar, pročelnica Katedre za obiteljsko prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu, predstavila je pravni pogled na brak i obitelj i stavke međunarodnih ugovora koji obvezuju RH: Ujedinjeni narodi, Vijeće Europe, Europska unija i Ugovori sa Svetom Stolicom. Prema Povelji o temeljnim pravima Europske unije 2010. g., razlikuje se brak i obitelj, odnosno ‘pravo na sklapanje braka’ od ‘osnivanja obitelji’. Pravo na brak je ljudsko pravo, a zadnji europski trendovi ne navode heteroseksualno obilježje braka. Vrste životnih zajednica su brak, izvanbračna zajednica, obitelj. U Hrvatskoj je brak ustavna kategorija kao zajednica muškarca i žene, a za izvanbračnu zajednicu kojih je sve veći broj, Obiteljski zakon donosi povećanje prava izvanbračnih partnera u svim segmentima. Zakon o životnom partnerstvu iz 2014. g. navodi dva tipa tog partnerstva: formalno (pred matičarem) i neformalno. Sve je veća tolerancija prema širokim pravima homoseksualno orijentiranih osoba te je istospolni brak legaliziran u 24 zemlje svijeta, a još u dvi-

je zemlje u nekim njenim dijelovima; dakle, u 12% zemalja na svijetu dozvoljen je istospolni brak.

Dr. Hrabar je podsjetila i na Priopćenje Ustavnog suda RH 2013. g. povodom referendumu o braku, kako „dopuna Ustava odredbom prema kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca ne smije imati nikakvog utjecaja na daljnji razvitak zakonskih okvira instituta izvanbračne i istospolne zajednice u skladu s ustavnim zahtjevom da svatko u RH ima pravo na poštovanje i pravnu zaštitu svoga osobnog i obiteljskog života te svoga ljudskog dostojanstva“. Predavačica je upozorila da su opasnosti i napadi na brak ideološki: aktivizam, lobiji, udruge civilnog društva, ‘euro-birokraciju’, kojima je cilj uništiti brak i obitelj. Zatim redefiniranje braka (homoseksualno obilježje), liberalizacija i ustupci izvanbračnim zajednicama, rodna ideologija u zakonodavstvima i obrazovnim programima te liberalizacija medicinske oplodnje za žene bez partnera, LBGT osobe, surogatno majčinstvo.

Dr. Hrabar je govorila i o odgojno – obrazovnoj funkciji obitelji, istakнуvši da je Obiteljsko pravo u Hrvatskoj do 2015. g. naglašavalo ulogu roditelja u odgoju i razvoju djece i smjernice odgoja, a u Obiteljskom zakonu od 2015. g. nema smjernica odgoja. Prema tom zakonu, roditelji nemaju primarnu odgovornost za odgoj djece, a pravo na slobodu savjesti, vjerskog i drugog uvjerenja ne postoji kao eksplicitno pravo djeteta. Nacrt Obiteljskog zakona opet sadrži primat roditelja kao odgojitelja i pravo roditelja na utjecaj u obrazovnom sustavu, u članku 104.: „Roditelji su prije svih odgovorni za odgoj i razvoj djeteta“ i čl 109.: „Roditelji imaju pravo da se njihovoj djeci osigura odgoj i obrazovanje u skladu s njihovim vjerskim i filozofskim uvjerenjima, uzimajući u obzir prava i dobrobit djeteta“. Dr. Hrabar je predstavila i međunarodne dokumente u kojima se govorí o pravu roditelja na odgoj djece u skladu s njihovim uvjerenjima. Članak 2. I. Protokola Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kaže da u ostvarivanju svih svojih funkcija u obrazovanju i nastavi, država poštuje pravo roditelja da osiguraju ob-

razovanje i nastavu koji su u skladu s njihovim vlastitim vjerskim i filozofskim uvjerenjima. I Konvencija o pravima djeteta kaže da obrazovanje mora biti usmjereni k cjelovitom razvoju osobnosti djeteta, uz pravo djeteta na slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti. Povelja o temeljnim pravima EU u članku 14. govori o pravu roditelja da svojoj djeci osiguraju obrazovanje i poduku u skladu sa svojim vjerskim, filozofskim i pedagoškim uvjerenjima te da se to poštije u skladu s nacionalnim zakonima koji uređuju ostvarivanje takve slobode i prava.

Unatoč navedenome, dr. Hrabar je ukazala i na moguću zamku za budućnost koju krije Rezolucija 1904 (2012.) Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, kad se u članku 2. govori o slobodi izbora obrazovanja u Europi. Tu se kaže da je dužnost svih članica Vijeća Europe u području odgoja i obrazovanja poštovati pravo roditelja da osiguraju odgoj i obrazovanje u skladu s njihovim vlastitim religioznim i filozofskim uvjerenjima, „dotle dok su ona kompatibilna s temeljnim vrijednostima Vijeća Europe“. Je li ta odrednica potrebe podudarnosti s ‘temeljnim vrijednostima Vijeća Europa’ zamka za budućnost, upitala je dr. Hrabar.

Istaknula je prvenstvo roditelja u odgoju djece i po članku 63. Ustava RH: „Roditelji su dužni odgajati, uzdržavati i školovati djecu te imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece“. Budući da članak 26. Opće deklaracije o ljudskim pravima UN-a kaže da „roditelji imaju pravo prvenstva u izboru obrazovanja za svoju djecu“, dr. Hrabar je istaknula da je omogućavanje sudjelovanja roditelja u procesu oblikovanja nastavnih sadržaja ustavna obveza države, a posebno je naglašena kod nastavnih sadržaja s kojima su povezana različita ‘uvjerenja’, odnosno ‘vjerovanja’ roditelja. Razvoj djeteta treba biti u slobodi odgoja koja je u skladu s dobrobiti i pravima djeteta, a novosti i promjene ne znače uvijek i napredak, upozorila je dr. Hrabar. Zaključno je navela da su izazovi prisutni u društvu nametanje novih oblika životnih zajednica (homoseksualne) uz moguće posvojenje djece, prihvatanje sintagme ‘politička korektnost’ kojom se devijantne i bolesne pojave takvima ne označuju nego

se u ime demokracije promiču po principu ‘sve što želim to i hoću i moram imati’, dominacija relativizma, poticanje negativne klime u društvu, osobito od strane medija, promicanje nevrijednosti, povećanje razvoda i izvanbračnih zajednica, smanjenje broja sklopljenih brakova i depopulacija.

Govoreći o pobudnici Amoris laetitia, predavači su istaknuli da u odnosu Crkve prema obiteljima koje nisu ili su samo djelomično u skladu s naukom Crkve, pobudnica ističe potrebu voditi, razlikovati i integrirati lomljivost, kako i glasi njeno osmo poglavlje. Papa Franjo kaže da je “put Crkve put milosrđa i integracije koji nikoga ne osuđuje zauvijek, nego pruža Božje milosrđe svima koji ga traže iskrena srca”. Cilj pobudnice je pomoći supružnicima da se brak ojača, pomoći supružnicima u prevladavanju poteškoća, poticaj da ih se prati u njihovoj zadaći odgajanja i motivira na ustrajnost u bračnom jedinstvu. Dr. Garmaz, pročelnica Religiozne pedagogije i katehetike na KBF-u u Splitu, opisala je naglaske u pobudnici: realističnije prihvati ograničenja, savjest se mora bolje uzeti u obzir, brinuti se o supružnicima, pratiti ih, ojačati brakove i tako preduhitriti lomove. Dr. Prović, prof. Religiozne pedagogije na KBF-u u Splitu i povjerenik za mlade u Splitsko-Makarskoj nadbiskupiji, rekao je da se tu pobudnicu shvaća kao kompromisni dokument koji pri opisivanju identiteta složenog lica katoličke obitelji ostavlja prostora tzv. progresistima i tzv. konzervativcima u Crkvi. Razvod jest zlo koje pogoda mnoge obitelji, no papa Franjo potiče na pastoralnu brigu o rastavljenima i civilno ponovno vjenčanima, o osobama koje sklapaju miješani brak; u brzi prema osobama s homoseksualnim sklonostima ne izjednačava istospolne zajednice s brakom i obitelji.

Održane su i pedagoške radionice ‘Obitelj kao sveprožimajući sadržaj vjeronaučne nastave’ koje su vodili Nediljka i Željko Batur, Berta Perica i Marta Torić. Prisutnima su se prigodno obratili i zadarski nadbiskup Želimir Puljić i predstojnik nadbiskupijskog Katehetskog ureda mr. don Gašpar Dodić. „Živimo u vremenu zbumjenosti o tome što su brak i obitelj. Tim

više što se tu umiješala i politika te se danas ta tema politički i ideoološki kontroverzno diskutira. To nas ne smije zbuniti i spriječiti zastupati i promicati pozitivnu i istinsku sliku o braku i obitelji. Brak muškarca i žene je spasenjski plan Božji. Temelj stabilnog društva upravo tamo leži. To je razlog zašto davao žestoko bijesni protiv braka muškarca i žene. To je borba između dobra i zla“ rekao je don Gašpar, davši da bi kršćani trebali biti svjesni koliko su jaki napadi zla i koliko je društvo zbumjeno. „Istovremeno, morali bismo se pitati kako štititi vlastiti brak i kako moći drugima pomoći obratiti se. Za kršćanske supružnike potreban je unutarnji i vanjski stav o nerazrješivosti braka, radikalna vjernost jedno drugome. Bog je htio idealan primjer braka, sakramentalni brak. Muž i žena posjeduju volju međusobno se dopunjati u svim pojedinostima. Taj ‘poziv nadopune’ ne shvaća i prešućuje gender filozofija“ upozorio je don Gašpar, poručivši da je poslanje braka darivanje u ljubavi. Susret su organizirali zadarski Katehetski ured i Agencija za odgoj i obrazovanje, podružnica Split.

OSVRT NA 3. PLANINARSKI KRIŽNI PUT MLADIH ZADARSKE NADBISKUPIJE NA OTOKU IŽU

»Odakle, kamo i kako plovi moj brod? Tko plovi s nama?...« samo neka od pitanja koja smo mi mlađi u sebi postavljali iščitavajući retke Isusova poziva učenicima na pokret preko mora: »Prijeđimo prijeko!«. Upravo ove riječi iz evanđelja sv. Marka bile su geslo Trećeg planinarskog križnog puta mlađih Zadarske nadbiskupije (3. PKP) koji se odvijao na otoku Ižu 10. i 11. ožujka okupivši oko 170 mlađih. Na pitanja smo dobivali odgovor, proživljavajući upravo spomenute retke, dva dana planinareći malo izvan svakodnevice.

Križni put započeli smo sabrani u katedrali sv. Stošije slušajući ohrabrujuće riječi nadbiskupa mons. Želimira Puljića, te pokorničkim bogoslužjem kojeg je predvodio fra Bojan Rizvan. Imali smo nekoliko svećenika na

raspolaganju za sv. ispovijed kako bismo što spremniji „pošli prijeko“. Uslijedila je zajednička molitva i doručak u blagovaonici sjemeništa Zmajević, nakon čega smo se zaplovili kamaranom na otok Iž, u oluju koju su proživljavali i učenici s Isusom. Njihova plovidba predstavljala je naš križni put. Uzburkani valovi i vjetrovi predstavljali su naše uzbudjenje i sve ono što smo ponijeli u našim srcima. Njihov strah predstavljao je i naš strah. Njihova radoznalost postala je i naša.

Stigavši na otok, obasuo nas je poseban osjećaj te su se misli, vjerujem, retrogradno pomicale svima nama u glavi. S križem nas je dočekao domaćin don Slavko Ivoš, župnik Maloga i Vologa Iža. Miris mora i otoka potaknuo su mnoge da počnu prebirati u glavi događaje svog života. Moleći i pjevajući, kruna prve postaje bila je sv. Misa koju je predvodio fra Jurica Galić u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Malom Ižu. »Prešli smo prijeko. Velika većina nas prvi je put na otoku Ižu. Stigli smo u nepoznatu. I život nosi nepoznanice i strahove.

U svetom Pismu 365 puta se pojavljuje sintagma „Ne boj se!“. „Ne bojte se!“ za svaki dan u godini“, istaknuo je u propovijedi fra Jurica. Pjevali su i svirali članovi zborna Verbum vitae (studenti Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru) u suradnji sa sjemeništarcima sjemeništa Zmajević i mlađima iz kontinentalnih područja Lijepe naše. Toga dana bili smo jedno. Tog dana se nas 170 skupilo i imao isti

cilj: osjetiti makar djelić one patnje koju je Krist nosio za sve nas da nas otkupi, da danas možemo biti slobodni. To je bila naša prava oluja.

Hodajući od Maloga prema Velom Ižu se mogao primijetiti prekrasan krajolik. Otok Iž se smjestio između Dugog otoka i otoka Ugljana ističući se brojnim posebnostima, osobito maslinicima. U Starom zavjetu, u pripovijesti o velikom potopu o maslini se govori kao o prvom drvetu izniklom iz poplave i Božjem znaku upućenom Noi da ljudski život može ponovo početi na Zemlji. Golubica s maslinovom grančicom je bila poruka oprosta i pomirenja. Simbolično, zar ne?!

Nakon izmoljenih 7 postaja križnoga puta zajedno smo večerali u školi u Velom Ižu ukusno i toplo jelo pripremljeno u sjemeništu Zmajević i u vojničkim loncima dopremljeno na otok. Župljani Veloga Iža s puno su ljubavi pripremili prostore za primanje velikog broja mladih te osigurali piće i raznovrsne kolače za sve sudionike.

Kroz malo slobodnog vremena smo odmorili noge te smo ih potom koristili u klanjanju pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Također, te večeri o svom duhovnom pozivu svjedočili su sjemeništarac Ivan Martić, pripravnik na bogosloviju Tin Vidov i kandidatica za redovništvo Andela Crnjac. Na počinak smo pošli smješteni na raznim mjestima: po obiteljima, u župnoj kući, u školi, u mjesnom odboru te u čitaonici.

U nedjeljno jutro, nakon doručka, krenuli smo u daljnju borbu s vjetrom i valovima. Kao i prethodnog dana, pri svakoj postaji župnik don Slavko je rekao značajnu stvar za pojedinu postaju. Postaje su pomno birane i uglavnom su bile uz crkve, kapelice i križeve na otoku. Mladi su čitali meditacije i molitve, kako bi se što jače mogla osjetiti Kristovu prisutnost. Tekst križnoga puta djelo je don Zdenka Dandovića, dugogodišnjeg povjerenika za pastoral mladih.

Rijeka mladih s najvišeg predjela otoka slila se potom u župnu crkvu svetih apostola Petra i Pavla u Velom Ižu na svečanu nedjelju svetu

Misu koju je predvodio župnik, a na kojoj je propovijedao don Zvonimir Mikulić, sadašnji povjerenik za pastoral mladih Zadarske nadbiskupije. »Tužaljka Jeremije proroka nad Jeruzalemom zbog nevjere, ropstva i razorenja danas se u pretvara u veselje i radosnu pjesmu jer želimo biti vjerni, slobodni i izgrađeni u Kristu Isusu.

Pozvani smo biti oni koji će kao Crkva i kao vjernici pojedinci slaviti Boga i njemu se jedino klanjati kako bismo jednom postali dionici vječnoga života u nebeskom Jeruzalemu«, kazao je don Zvonimir. U zajedništvu mladih i župljana crkvom su odzvanjale pjesme koje su svirali mladi kao i krasni župni napjevi. Još sat vremena nakon sv. Mise mladi su spontano ostali u crkvi u pjesmi i zahvaljivanju Bogu.

Veselje četvrte korizmene nedjelje prenijelo iz crkve u školu gdje je bio ručak, iza kojeg se lijepo družilo i pjevalo. Potom, iako je počela lagana kiša, mladi su hrabro nastavili hod križnoga puta unutrašnjim dijelom otoka. Posebno je bila dojmljiva dionica gdje su mladi hodali u šutnji. U pozadini se nije ništa čulo osim udaranja valova i šuštanje svakojakih biljnih zajednica. Vjerujem kako se svaki od nas počeo utapati i ostajati bez zraka zbog briga, strahova, iskušenja i problema s kojima se suočavamo svakodnevno.

Zovemo Isusa kao da nije stalno kraj nas. Tražimo obrazloženja, odgovore na pitanje zašto, možda Ga okrivljujemo za loše stvari koje su nam se dogodile ili se događaju, pravdamo se s Njim, cjenkamo. Sva ta pitanja koja su iznuđena grijehom i njegovim posljedicama predstavljaju našu oluju. Međutim, Isus kao da svakome poimence govori: „Ne boj se, ja gospodarim svime, ja zapovijedam tvojim brigama i strahovima da umuknu, daj mi svoje povjerenje i vidjet ćes da te svojom moći štitim“.

Na kraju križnog puta kao da smo bili oslobođeni, kao da sad ipak barem na malo drugačiji način gledamo svijet oko sebe. To se potvrdilo i svjedočanstvima nekolicine mladih u završnom dijelu našega puta. Župljani Maloga Iža na kraju su počastili mlade ispred crkve raznovrsnim kolačima i pićem. Čule su se i zahvale

osobito župniku i župljanima, svim mladima koji su sudjelovali u organizaciji te pjevačima i sviračima. Pjesma se nastavila sve do ukracaja na trajekt.

Dojmovi se još slažu, osjećaji još vrve, a u djela se pokušava sprovesti sve što se doživjelo. Kormilo života je u našim rukama sve dok slijedimo Njegov glas, a ovakvom žrtvom i vremenom koji odvajamo za Njega vjerujemo da smo na pravome putu i nadamo se i čeznemo prijeći prijeko u Njegovu vječnu slavu.

ZADAR, SMILJEVAC: MJESEČNI DUHOVNI SUSRET ‘BOŽJI NAUM O LJUBAVI, BRAKU I OBITELJI’

„Božji naum o ljubavi, braku i obitelji“ tema je jednomjesečnih duhovnih susreta koji su se počeli održavati u župi sv. Ante Padovanskoga na Smiljevcu u Zadru kao duhovna obnova za djevojke i mladiće koji još nisu ostvarili bračni status, a to žele te su u molitvi za svoga supružnika. Drugi takav mjesecni susret održan je u subotu 17. ožujka u dvorani pastoralnog centra sv. Ante na Smiljevcu. Susrete vodi župnik Smiljevca don Mladen Kačan.

Nakon uvodne molitve i duhovnog nagovora don Mladena, sudionicima su svjedočili Marino i Ivana Jurjević, mladi roditelji petero djece: Emanuel (7), Loreta (6), Jakov (4), Donata (3) i Ivan (1). Marino i Ivana u braku su sedam godina. Prije braka, dvije godine hodali su u čistoći i vjerovali da će ih Bog blagosloviti. Istaknuli su da se rođenje njihovog prvog djeteta dogodilo točno devet mjeseci od vjenčanja, odnosno njihovog darivanja prve bračne noći. Snagu za takav predbračni život crpili su u misi i molitvi. Marinu se nije bilo jednostavno odlu-

čiti na brak, njegovi roditelji su rastavljeni, Ivana je imala teškoća sa samopouzdanjem. Puno su razgovarali i zajedno molili.

„Treba hrabrosti za bračnu odluku, ali ima smisla. Ima teškoća, puno je odricanja, buđenja noću, ali u dvoje je lakše. Koliko se primi od djece, nemjerljivo je s teškoćama. Otvoreni smo životu. Bog nam otvara sve puteve, i finansijske. Koliko smo otvoreni životu, koliko vidimo više i blagoslova. Vjerujemo da u skromnom životu možemo biti radosni i jesmo“ poručio je Marino.

Kao mladić bio je djelatan u župi bl. Alojzija Stepinca u Zadru i u Kursilju. Naglasio je da je susret njega i Ivane predstavljao ispunjenje njihove molitve. „Toga dana kad smo se sreli, dogodilo se čudo. Sve je došlo na naplatu. Zagrlili smo se, imamo iskustvo kao da smo dvije duše oduvijek stvorene u vječnosti da budemo zajedno“ rekao je Marino. Vjenčali su se dok je Marino još bio student prava, a prihodi koje je imao kao košarkaš nisu bili redoviti i dostatni. No, istaknuli su da materijalna sigurnost budućih supružnika ne bi trebala biti preduvjet vjenčanju, nego pouzdanje u Božju providnost da on sve vodi.

U braku i podižući obitelj, Marino je uspješno polagao ispite i završio studij, a uspjeli su izgraditi i kuću. Tek sad prije godinu i pol dana, Marino je dobio stalni posao. „Ne treba se bojati, Bog otvara sva vrata. Generacije prije nas nisu imale ništa ili ne toliko materijalnoga kao mi, pa su uspijevali, rađali djecu. Bog se za sve pobrine. Imamo kumove, obitelj, prijatelje, anđele na koje se možemo osloniti. Može se“ po-

ručio je Marino.

Ivana je istaknula da djeca koliko umore, toliko i odmore. Štoviše, neobično joj je u kući kada ne bude dvoje najstarijih, fale joj. „Djeca se nadopunjaju, sami pomažu jedno drugome, pomažu i meni na način da mamu uopće ne traže. Jedno drugo odvedu u kupatilo i slično. Svako sljedeće dijete prima ljubav roditelja, ali i starijega brata i sestre. Na kraju se sve umnoži. Zagrljaj i osmijeh djece su nemjerljiva vrijednost“ poručila je Ivana, istaknuvši da navečer svi zajedno mole, i jedno za drugo. Supružnici Jurjević posvjedočili su da su brak gradili na molitvi, sakramentalnom životu, predbračnoj čistoći i puno razgovora.

Nakon svjedočanstva za sudionike susreta održana je pobožnost križnog puta u župnoj crkvi sv. Ante i misno slavlje koje je predvodio don Mladen Kačan. Sljedeći takav susret održava se na Smiljevcu 21. travnja s početkom u 15,00 sati.

ZADAR, CRKVA SV. DIMITRIJA: KRIŽNI PUT ZADARSKE NADBISKUPIJE U ‘GODINI OĆINSTVA I MAJČINSTVA’

Križni put Zadarske nadbiskupije u godini s tematskim pastoralnim naglaskom na očinstvo i majčinstvo održan je u nedjelju 18. ožujka u crkvi sv. Dimitrija u Zadru. Pobožnost je trebala biti održana zadarskom rivom do crkve sv. Frane, no zbog kiše križni put je izmoljen u crkvi sv. Dimitrija. Meditacije ‘Križni put oca i majke: ususret Trećem nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji u Solinu 2018.’ autorice vjeroučiteljice Marine Šimić po postajama su čitali bračni parovi iz gradskih župa dekanata Zadar Istok i Zadar Zapad.

Pobožnost su predmolili mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije, don Igor Ikić, vikar za pastoral i don Josip Radojica Pinčić, katedralni župnik sv. Stošije, a sudjelovali su i drugi zadarski svećenici.

U vremenu punom izazova za odgovorno roditeljstvo u vjernosti Isusu, supružnici su temeljem prigodnih tekstova molili da se ne obeshrabre ismijavanjem okruženja jer pliva-

ju protiv struje; da očevi i majke u svojoj djeci prepoznaju Isusovo lice, da nakon svakodnevnog rada u zahtjevima svoje djece prepoznaju Isusovu blizinu, s porukom: ‘Možeš biti Šimun u obitelji, jer tvoj veliki Šimun Cirenac je Gospodin’.

U želji da roditelji uče iz odgojnih pogrešaka i da u hodu za Isusom otkriju svoje uzvišeno poslanje, upozorenje je da i danas mnogi u svijetu „stražom i kamenjem“ sprječavaju roditelje da uskrsnu u svom poslanju. Ispovijedaonice se zamjenjuje ispraznim televizijskim emisijama, nedjeljne mise spektaklima u trgovačkim centrima, Noć vještice postaje konkurencija svetkovini Svih svetih, Djed Božićnjak pomaže zaboraviti Božić.

Tehnikama joge bori se protiv stresa i čezne za iscijeljenjem duše. Kamen za djecu može biti i ako se vjerski odgoj prepusti majci, ako televizor postane propovjedaonica, hladna nazočnost za obiteljskim stolom nakon dolaska s posla. Sudionici su zahvalili Bogu za majke i očeve koji u bračnoj svetosti otkrivaju nebo i tako stražare nad nebom djece, koji snagu traže u ispunjenosti.

Molilo se da obitelji budu kolijevke života, da roditelji budu uzor djeci u vjeri i moralnim vrednotama; da susreću Isusa u sakramentima, Crkvi i župnoj zajednici, da Isus uskrsne u njihovim kušnjama, slabostima i da osjete plodove njegove milosti.

Mnogi roditelji stoje nad grobovima svojih bračnih obećanja, snova i ideala te su obitelji pozvane svijet ekrana zamijeniti prozorom u istinski život, da otuđenje zamijene rije-

či. „Djeci mogu nedostajati stvari koje svijet smatra neophodnima, ali neka im roditelji ne uskrate svoju nazočnost. Obiteljski život su preuzele društvene mreže. Najveća panika nastane kad se isprazni baterija mobitela ili kad nema internetske veze.

Rijetki zajednički obiteljski trenuci pretvoreni su u fotografiju. Jednim klikom povezani smo sa svijetom, a otuđeni međusobno. Preko križa možemo ući u stvaran svijet u kojem nam Isus nudi zahtjev za prijateljstvo“ poruka je jednog od razmatranja.

Roditelji su pozvani na svetost braka, da brane život nerođenih, da ne umanjuju svoju odgovornost skrivajući se u masi ljudi. Zahvalilo se za hrvatske majke „koje su više dobrotom nego svojim stručnim znanjem odgojile svećenike“ te zamolio zagovor Majke Marije koja je stoljećima čuvala hrvatski narod i bila snaga hrvatskim majkama u podnošenju patnje i boli.

Također, roditelji su potaknuti da djecu poučavaju o smrti, a ne da im na nju odgovaraju šutnjom koja ih još više uzinemiruje, kako to nameće ovaj svijet koji potiskuje govor o smrti. „Ako svi grobovi svijeta šute, Isusov grob govor. On je pokopao smrt i grijeh i pretvorio grob u mjesto uskrsnuća“ uskrsna je poruka Križnog puta čiji je tekst napisala vjeroučiteljica Marina Šimić, u duhovnoj pripravi za nacionalni susret obitelji u Solinu.

OBROVAC: SVETKOVINA SV. JOSIPA U ŽUPI SV. JOSIPA

Svetkovina sv. Josipa svečano je proslavljena u ponедјeljak 19. ožujka u župi sv. Josipa u Obrovcu svečanim misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi sv. Josipa predvodio don Igor Ikić, vikar za pastoral Zadarske nadbiskupije. Najavljeni pohod Obrovca sisačkog biskupa Vlade Košića nije se mogao ostvariti zbog zdravstvenih razloga mons. Košića. Don Igor je u propovijedi rekao da se nalazimo u korizmennom vremenu, a u njemu „sve maske su pale“.

„Došli smo do kraja, nema više glume, ne možemo glumati kad su u pitanju Bog i kršćanske vrednote u svim područjima. Isus je bio raspet na Golgoti, a to je bio gradski deponij.

To je poruka ‘Ti nama Bože ne trebaš, idi od nas’“ rekao je don Igor. Podsjetio je da se u vrijeme predsjednika Georga Busha na jednoj velikoj kamenoj stijeni u SAD-u pojavio popis deset zapovijedi novog doba, novog svjetskog poretku. Jedna od prvih zapovijedi je ograničiti broj stanovnika na kugli zemaljskoj. „Božja zapovijed dana čovjeku je ‘Plodite se i množite, napučite zemlju, sebi je podložite’. Budite gospodari, nemojte bogovati jedni nad drugima, ali sve što sam stvorio služi vama.

Kad pogledamo tzv. kršćansku Europu, koja je rascjepkana na anglikanski, protestantski dio, ostala je šaćica katolika koje treba razjuniti. To je taj novi svjetski poredak“ upozorio je don Igor, istaknuvši da su i u Hrvatskoj sve maske pale. „Hod za Isusom je osobni hod, susret mene i moga Boga gdje moram istupiti i vidjeti jesam li bolji ili nisam. Nije nam se boriti protiv krvi i mesa nego protiv zlih sila koje vladaju u svijetu. Priznajmo sebi i drugima da smo ušli u otvoreni okršaj između dobra i zla, između istine i laži, između Isusa i đavla. Ne možemo koketirati lijevo ni desno, imamo Boga i jedini program koji može spasiti narod i čovječanstvo“ rekao je don Igor, poručivši da živimo u ozbiljnim vremenima i kao kršćani „moramo unositi novi kvasac kršćanskog življenja u izgubljeni svijet kojeg je vrag zavratio svojim lažima“.

„Cilj Sotone je uništiti čovjeka kao pojedinca i kao narod. On je ubojica od početka, otac laži. To se događa na svim područjima, đavao napastuje novim metodama, a cilj je uvijek isti. Treba rastochiti ključno, temeljno obilježje ljudskog roda, a to je obitelj“ upozorio je propovjednik,

rekavši da se Bog utjelovio i nije došao u zajednicu u kojoj bi osoba birala je li muško ili žensko, nego je Bog došao u obitelj i povjerio sv. Josipu osnovnu jezgru ljudskog roda, obitelj, svoga Sina i njegovu majku Mariju. „Danas se hoće rastočiti to što je temeljno. Ako uništimo obitelji, uništili smo ljudski rod, čovječanstvo. To davao hoće. Sotona zna da treba udariti po obitelji i zato rastače. Vratimo se temeljima, Gospodinu, BDM, kršćanskim vrednotama i sačuvajmo ih“ potaknuo je don Igor.

Podsjetio je da su na području Obrovca u prošlosti živjele hrvatske plemičke obitelji. „Njima nije bilo lakše nego nama. Borili su se protiv Turaka i raznih okupatora. Oni su časno prošli svoju dionicu. Sad je vrijeme na nama, da isučemo druge mačeve. Mačeve morala, kršćanskog dostojanstva, ljudskosti, poštenja, istinovanja, odgojene savjesti. To nam treba u svim područjima. Svijet, Europa i Hrvatska su pali. Ako u saboru podržavaš ono što je sotonsko, nije ti stalo do tvog naroda“ upozorio je don Igor.

Istaknuo je poticaj apostola Pavla da ispitujemo duhove, na način da vidimo kakva djela osoba čini za domovinu, narod, općinu, županiju. „Bog ne zove u masi, on osobno zove, ‘Podi za mnom’. Jesmo li na visini poslanja Božje djece? Razlog mnogih problema je što nema ljudi kičme, stava, morala. Po plodovima prepoznajemo jedni druge“ rekao je don Igor. Upitao je hoćemo li biti ono na što smo zvani ili nas neće biti.

Upozorio je da u obitelji nema molitve ni komunikacije, a razgovor je osnovna potreba. „Ne pričamo jedni s drugima koje vidimo, kako ćemo s Bogom kojeg ne vidimo. Ako uništimo obitelj, kad izbacimo razgovor i molitvu, onda se s obitelji može raditi što hoće. Obitelj je Crkva u malom, a Crkva je Božja institucija iza koje stoji Bog. On je rekao za Crkvu da je ni vrata paklena neće nadvladati. Naš Bog je uz nas uvijek. Mi smo u poštetočama, mi smo ti koji uvijek razvaljujemo savezništvo između čovjeka i Boga. Mi se trebamo stalno vraćati Bogu. Ne pljačkajmo vlastitu zemlju, poštujmo roditelje, vjersku i kulturnu baštinu.“

Vratimo se onome što su nam naši stari ostavi-

li u baštinu. Oni su se borili protiv svih mogućih nedaća i sve su vojske pale na ovim prostorima. Nemojmo biti kukakvice svoga vremena. Idemo mi iznijeti svoj križ i svoju dionicu koja je nanesena ovoj generaciji“ potaknuo je don Igor Ikić, zamolivši zagovor sv. Josipa, zaštitnika obitelji, očeva, hrvatskog naroda i Hrvatskog Sabora. Nakon mise, svećenici i puk sudjelovali su u procesiji kroz Obrovac s kipom sv. Josipa.

U velikoj Devetnici sv. Josipu, predvođene obrovačkim župnikom don Krešom Ćirkom, obitelji su u svojim kućama molile krunicu sv. Josipu pred svečevim kipom. Trodnevnu duhovnu obnovu u župnoj crkvi sv. Josipa uoči svetkovine predvodio je o. Drago Kolimbativić, dominikanski pučki misionar.

Na svečanoj sjednici Gradskog vijeća grada Obrovca na blagdan sv. Josipa u ponedjeljak 19. ožujka obilježen je ujedno i Dan Grada Obrovca. Tom prigodom nagradu Grada Obrovca za životno djelo dodijeljena je fra Ivanu Nimcu (72) iz Lišana Ostrovičkih, župniku župe sv. Jurja u Kruševu i dekanu Novigradskog dekanata.

ZADAR, PLOVANIJA: SVETKOVINA SV. JOSIPA U ŽUPI SV. JOSIPA

Svetkovina sv. Josipa svečano je proslavljena u ponedjeljak 19. ožujka u župnoj crkvi sv. Josipa u istoimenoj župi na Plovaniji u Zadru večernjim koncelebriranim slavljem koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Tijekom dana služene su još tri mise. Nadbiskup je istaknuo da su Hrvati Marijin, narod sv. Petra i odani štovatelji sv. Josipa, što potvrđuje i povjesna odluka iz 1687. g. kad je sveti Josip, na prijedlog zagrebačkog nadbiskupa Martina Borkovića, proglašen nebeskim zaštitnikom hrvatskog naroda.

„Sv. Josip je zaštitnik obitelji i trajno suvremen svetac, svima blizak, drag i razumljiv kao uzor radnika, zagovornik na putu, pomoćnik u prognstvu i zaštitnik dobre smrti. Suvremen je zbog svog odnosa prema radu i obitelji. Ne cijeni se osobni rad nego zarada na brzinu, pljačka nekad i na zakonskoj osnovi, kao što je bio Zakon o nacionalizaciji u komunizmu u ime

naroda ili zakon o privatizaciji u ime slobode tržišta i ulaska u EU u naše vrijeme“ upozorio je mons. Puljić, dodavši da Josip nije priznavao takve zakone. On je uzoran radnik koji je svojim znojem i vlastitim žuljevima zarađivao kruh.

„Josipa vidimo u radionici i kao radnika tesara koji svojim rukama privređuje kruh obitelji, pa je uzor radnika. Radnik treba zaštitnika, zagovornika. Slikaju ga kako s Marijom gleda Isusa pa podsjeća i potiče obitelji neka poput njega upru svoj pogled prema Isusu. Tako će Sveta obitelj pomoći da obitelj bude i ostane zajedništvo osoba gdje se održava Božji zakon a ljudi poštuju i vole. Jer obitelj je Crkva u malom koja nema budućnosti bez molitve i sakramenata. Inače ćemo se izgubiti“ poručio je nadbiskup, naglasivši da je osobito u rukama očeva potaknuti molitvu u obitelji. „Očevi su važni. Ako otac kaže ‘Hajdemo se pomoliti’, molitva će se vratiti u obitelji“ istaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je upozorio da su ugrožene obiteljske vrijednosti, nedostaje molitve u obiteljima, ne cijeni se žrtva, darivanje, vjernost, praštanje, „kao da su te vrednote došle pod stečaj“. „Isusov poočim sv. Josip nudi rješenje: ‘Evo Sina Božjega koji je došao radi vas. Njemu se obratite, njega slušajte i slijedite’. Sv. Josip je melem za naše rane jer je primjeren domaćin, odličan skrbnik i uzor zaštitnik obitelji“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da u Svetom Pismu nema puno riječi o sv. Josipu, ali ono što je zapisano pokazuje kako je slušao, što je činio. Pokazuju kako je bio otvoren Božjim nadahnućima i kako je izvršavao ono što je Bog od njega tražio, bez pogovora.

Mons. Puljić je sv. Josipa usporedio s Abrahama, tragom drugog čitanja Poslanice Rimljana u kojoj Pavao uspoređuje Josipa s Abrahama. „Abraham je velik i praotac naše vjere, jer kad je čuo Božje riječi ‘Izađi i podi kamo te šaljem’, nije krenuo natrag, makar ne zna kuda ide. Ali bio je siguran, ‘Bog koji me šalje i zove, neće me ostaviti. On će biti sa mnom’. Tako i Josip, kao da je on znao što ga čeka na putu u Egipat. Ali anđeo mu kaže, ‘Uzmi ženu i dijete i idi u Egipat, dok te ne pozovem nazad’.

Josip s obitelji bježi u Egipat zbog okrutnog Heroda koji je naumio poubijati mušku djecu do dvije godine života. Zato se Josipa prikazuje i kao putnika, ljudi imaju običaj prije putovanja pomoliti se sv. Josipu, da ih prati njegov zagovor. Sv. Josip kao staratelj obitelji bio je prognanik, otišao je iz svoje zemlje u Egipat gdje je ostao do Herodovog skončanja. Zato je sv. Josip i zaštitnik prognanika kojih je uvijek bilo i bit će ih. To je vrijeme kušnje koje treba izdržati, da sv. Josip pomogne prognanima da se vrate svojim domovima“ rekao je mons. Puljić.

Sv. Josipa se hagiografski prikazuje i pokraj bolesničkog kreveta. „Ljudi nerado govore o smrti, a ona je svagdanja stvarnost, tipično ljudsko. Blago nama ako to shvatimo kao nešto što je sastavni dio našeg života. Trebamo se pripremiti za taj trenutak kako bismo Bogu došli otvorena srca, mirne savjesti i pokajane duše rekli: ‘Bože pomozi, spasi nas’. Ljudi o smrti nerado misle, iako učitelji duhovnosti kojima je stalo do ljudske sreće preporučuju da na smrt češće mislimo. Puno svetaca imalo je napisano ‘Memento mori’ na zidu, vratu, stolu, da ih podsjeća da je smrt pred nama. Koliko bi manje bilo zla i lošega kad bi ljudi to imali pred očima? Koliko bismo bili bolji i bolje živjeli“ upitao je nadbiskup, potaknuvši puk da se preporuča sv. Josipu, zaštitniku lijepo smrti i da pomognemo ljudima na samrti učiniti njihove zadnje trenutke opuštenima i sretnima, pomoći im s vjerom.

„Budimo dobri radnici i uzorni Božji suradnici da bismo poput sv. Josipa u snu i na javi znali osluškivati Božje poticaje. Taj šutljivi svetac potiče nas i poziva sve više otvarati se Božjem

duhu te biti otvoren Božjem govoru, kako bismo i mi bili odgovorni u našem djelovanju“ poručio je nadbiskup Puljić.

Župnik Plovanije don Martin Jadreško rekao je da će se na susretima u 17,30 sati u župnoj crkvi sv. Josipa nastaviti zajednički sa župnikom moliti zagovor sv. Josipa svake srijede u tjednu do 10. lipnja, datuma kad je sv. Josip proglašen zaštitnikom hrvatskog naroda.

ZADAR: KORIZMENO EUHARISTIJSKO KLANJANJE U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Trođnevno euharistijsko klanjanje u katedrali sv. Stošije u Zadru završeno je u utorak 20. ožujka. Puk je molio pred Presvetim oltarskim sakramentom izloženim na glavnom katedralnom oltaru u nedjelju 18. ožujka od 12 do 17,45 sati, a u pondjeljak 19. i utorak 20. ožujka od 15,00 do 17,45 sati. Klanjanje je završavalo naizmjeničnim pjevanjem katedralnog župnika don Josipa Radojice Pinčića i puka, Psalma 51, Ispovijed raskajana grešnika: Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju svome izbriši moje bezakonje, po starom zadarskom napjevu. Zaključno se molilo da Bog podari Crkvi svećenika, redovnika i redovnica te Pohvale Božjem Imenu. Katedralni župnik Pinčić puk je na kraju klanjanja blagoslovio Presvetim sakramentom te bi uslijedilo misno slavlje koje je don Josip predvodio.

Mr. don Dario Tičić, liturgičar i svećenik Zadarske nadbiskupije, ističe da je u jednom talijanskom izvoru naišao na značajan podatak da je pobožnost 40-satnog klanjanja kojim se želi štovati Isusovu muku, započela upravo u Zadru u Srednjem vijeku. U nekadašnjoj crkvi sv. Silvestra u gradu Zadru koja sad više ne postoji, djelovala je bratovština kovača. Članovi te bratovštine bi u crkvi sv. Silvestra izložili Svetu otajstvo i molili pred njim u spomen na četrdeset sati Isusove muke i agonije, što obuhvaća vrijeme od Isusove izdaje na Veliku srijedu do Velikog petka i Isusove smrti na križu.

Prema tom talijanskom izvoru, ta se 40-satna korizmena pobožnost klanjanja pred Presvetim iz Zadra prenijela u Veneciju gdje je bila jako i svečano prihvaćena, a iz Venecije po cijelom području ondašnje Mletačke republike,

osobito Dalmacije. U nekim dalmatinskim sredinama, mjestima i gradovima, pa i u župama Zadarske nadbiskupije, to trođnevno klanjanje započinje na Cvjetnicu.

U gradu Zadru, korizmeno klanjanje pred Presvetim održano je u crkvi sv. Marije kod koludrica benediktinki na treću korizmenu nedjelju, 4. ožujka, u crkvi sv. Šime na četvrtu korizmenu nedjelju 11. ožujka a u katedrali sv. Stošije na petu korizmenu nedjelju, od 18. ožujka. Dolazak puka pokazao je koliko je klanjanje potrebna i draga pobožnost vjernicima u njihovom odnosu s Gospodinom, kada u tisini pred Presvetim najdublje izriču svoje zahvale, molitve, osobne i potrebe naroda, Crkve i svijeta.

ZADAR: SUSRET ZAJEDNICE CENACOLO I PREDSTAVLJANJE KNJIGE ‘PUNINA RADOŠTI’ MAJKE ELVIRE U CRKVI SV. FRANE

Susret zajednice Cenacolo sa svjedočanstvima njenih članova i predstavljanje knjige ‘Punina radosti’ s. Elvire Petrozzi, utemeljiteljice zajednice ‘Cenacolo’, održani su u utorak 20. ožujka u crkvi sv. Frane u Zadru. Što je Cenacolo dobio njihovom životu svjedočili su Joško Hrvatić, bračni par Tomislav i Mateja Buljat i Silvija Spano, majka mladića koji je potražio pomoć u Cenacolu. Spano je koordinatorica zajednice roditelja u Cenacolu za zadarsko i šibensko područje i vodila je kroz taj večernji susret u crkvi sv. Frane.

Joško Hrvatić u Cenacolu je dvadeset godina. Dugo godina proveo je uz Majku Elviru, prateći je 24 sata dnevno, što je osobita milost. „To je autentična žena, ukorijenjena u Bogu, istinita, slobodna, jasna, vedra, radosna, dobra, nepobjediva, nepopustiljiva. Ona bi rekla: ‘Ja od mladića ne tražim puno. Ja tražim sve’“ rekao je Hrvatić, istakнуvši da ga ispunjava što ljubi druge i ima potrebu ljubiti, ali bez Isusa ne može ljubiti i oprštati. „Nikad mi nisu objasnili kad sam bio dijete i išao u školu kako biti radostan, slobodan, što je ljubav. Spominjali su riječi ljubav i radost. Kako nikad nisam bio radostan, a imao sam sve?“

Majka Elvira mi je rekla: ‘Nemoj zaboraviti da

su tebe i prije voljeli, a ti si se drogirao“ rekao je Hrvatić, istaknuvši da je s. Elvira rekla kako nema nikakvog kapitala u životu, osim ljubavi njene zajednice. „Elvira mi je pokazala svojim primjerom da je život križ, žrtva, da križ treba zagrliti. Pokazala mi je kako ljubiti, kako se boriti sa sobom i ići protiv struje. Ona je uvijek išla protiv struje. Spasila mi je život i pokazala da moj spas nije u njoj, nego u Isusu. U zajednici sam otkrio dar vjere. Bog mi je dao da otvrijem puninu radosti. Elvira me naučila da ne gledam ravnodušno na svijet oko nas. Nemojmo biti ravnodušni“ potaknuo je Hrvatić.

Spano je pročitala ulomak iz knjige u kojem s. Elvira kaže da se djeca razvijaju preko svojih roditelja. „Nije dovoljno ne činiti ništa loše. U životu je važno činiti dobro. Ako djeca nisu vidjela da roditelji čine dobro, kako da ga sami čine. Ako nisu iskusili da se sreća rađa ako se znaš nečega odreći kako bi dao drugima, kako će biti velikodušni muškarci i žene“ piše s. Elvira. U Cenacolu žive i obitelji koje su tu ostale, nakon što su osobno prošli program zajednice.

Tomislav i Mateja u braku su pet godina, žive u zajednici Cenacolo u Međugorju i nastavljaju pomagati mladima. Roditelji su Hane i Jure. „Uz sve obaveze koje imamo, na prvom mjestu je Isus Krist i naša obitelj. Zajednica Cenacolo daje čovjeku više od životarenja, što smatram da je život u alkoholu, cigaretama, kafićima. Zajednica me naučila krenuti od sebe, a ne nalaziti krivca u drugome. Susret sa sobom je težak, reći istinu samom sebi. Bilo je proplakanih dana i noći na koljenima pred Isusom u kapeli. Nisam bolji i veći od drugoga zato što sam u zajednici, ali Bog mi je preko zajednice dao milost da se mogu sagledati, da mogu pogledati u svoje slabosti, da ih mogu priznati sebi, Bogu i drugima. Pitam oprost ženu i dijete i idemo dalje. To je punina života. Hvala Bogu, zajednici i Majci Elviri na daru života i daru obitelji“ rekao je Tomislav, inače Zadranin.

Mateja je u Cenacolu 13 godina te je poručila: „Ništa mi ne vrijedi što sam naučila, dobra djebla koja sam učinila i molitve koje sam izmoliла u prošlosti, ako to ne nastavim i danas. Sve dobro što je bilo jučer, danas moram ponoviti. Ako to danas ne učinim, na gubitku sam. Kao

obitelj, trudimo se obnoviti ono što smo upoznali u zajednici. Nikad mi nije dovoljno Boga, nikad nisam dovoljno naučila i kao da nikad nisam dovoljno odabrala. Svaki dan moram obnoviti, potvrditi i napraviti taj korak naprijed, da bi ta punina ostala živa“.

Spano je istaknula da su zahvaljujući Cenacolu mnogi danas spašeni ljudi, spašene obitelji i spašena djeca. Isprva su mislili da su samo djeca problem, no roditelji su spoznali i svoje greške. Molitva je bila prvi korak prema obraćenju koji im je darovao Cenacolo. „Molitva je hrana i upravljač života. Život bez molitve je kao auto bez upravljača. Ima sve, ali ga ne možeš voziti. Pretvaramo se da živimo, ali ne uspijevamo. Iako je sve ispravno, motor, kočnice, kotači, život bez molitve je nepotpun. Molitva je staza koja usklađuje cijelo naše biće. Ona je više od terapije, ona je hrana života“ kaže Majka Elvira.

„Zahvaljujući velikom srcu, ljubavi i strpljenju Majke Elvire, shvatila sam, razumjela i što je najvažnije, prihvatile sam. Od tog trenutka moj život počeo se mijenjati. Kad je čovjek izgubljen, kad luta, misli da sve zna, da je najpametniji, da mu nitko ništa ne može objasniti, život je težak. Elvira je imala strpljenja s nama. Bili smo u mraku, a danas živimo puninu, potpuno drugačije od onoga kako smo živjeli“ rekla je Spano i pozvala sve roditelje u teškoćama da im se obrate za pomoć.

„Ne mora biti ovisnost o opijatima, postoje razne vrste ovisnosti. Ovisnost je robovanje nečemu. Čim čovjek robuje nečemu, nije slobodan. Kad nije slobodan, nije sretan. Svi se možemo preispiti jesmo li sretni. Ako nismo sretni, ako imamo poteškoće, Cenacolo ima odgovor na mnoga pitanja. Roditeljima poručujemo ako nas trebaju, mi smo tu. Spremni smo vam pružiti ruku u svakom trenutku, odgovoriti na svako vaše pitanje i pomoći u potreškoćama. To što ćemo vam ponuditi ne mora biti ulazak u zajednicu Cenacolo. Pozovite nas, želimo vam pomoći i prenijeti svoje iskustvo“ poručila je mnogim prisutnima Silvija Spano.

O najnovijoj knjizi Majke Elvire govorili su fra Andrija Bilokapić, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima i fra Ante Kekez, gvardijan

franjevačkog samostana u Kraju na Pašmanu.

Ovisnost o drogama stručnjaci smatraju najrazornijim, najpodmuklijom i najrasprostranje-nijom bolesti današnjice, rekao je fra Andrija, dodavši da do svake ovisnosti, o opijatima, kocki, alkoholu, dolazi zbog praznine u ljud-skoj nutrini, u duši. „Čovjek je višeslojevito biće. Pomanjkanje istinskog susreta s ljudima i Bogom, komunikacije i tjelesne aktivnosti, dovodi čovjeka do gubitka smisla života. Psihoterapeut Viktor Frankl kaže da je čovjek u pomanjkanju dubokog smisla života. Smisao mu daje ono što prima u životu. Današnji čovjek ne vidi što je primio od života“ rekao je fra Andrija, istaknuvši da dijete više ne vidi kako roditelji rade. Prije se vidjelo kako se sije pše-nica, sve dok kruh dođe na stol, kako se ple-te, tka, video se trud i onda se moglo i cijeniti. Sada djeca vide samo novac.

„Čovjek gubi odnos sa svojim izvorom i ciljem, Bogom, a čovjek je trostruki odnos. Čovjek je odnos prema zemlji, zemljana smo bića. Dobro je doticati zemlju i raditi sa zemljoim. Zatim, čovjek je odnos s čovjekom, ja jesam odnos s ljudima i odnos prema Bogu. Metoda s. Elvire je izgraditi zajedništvo, povjerenje, skladan odnos, jer čovjek je biće odnosa. To posebno ističe u svojoj knjizi i zajednicu. S. Elvira na tome gradi zajednicu. Ona ljude uvodi u molitvu, u odnos s Bogom. Njena metoda ljude uvodi u razgovor. Mladići razgovaraju, traže jedno od drugoga oproštenje za uvrede. Pomireni idu na spavanje, govore o svojim iskustvima. Važan im je tjelesni rad, rade svojim rukama. Klešu kamen, zidaju zid i mole krunicu“ rekao je fra Andrija.

„Knjiga naglašava da je najprije potrebno otvoriti se Božjem govoru, evanđelju, Bibliji. Svaka meditacija donosi biblijski tekst i na to odgovara. Potiče da to povjerujemo. Vertikala nosi horizontalu. Tko ima čvrsti odnos s Bo-gom, svoje središte, on može čvrsto igrati svoju ulogu. Bez te osovine ne može se funkcionirati kako treba“ rekao je fra Andrija. Knjiga je podijeljena u četiri djela. U prvoj, molitva, nalaze se tekstovi iz Biblije i odgovor na razmatranu riječ. Drugi dio je vjera, treći Providnost koja je velika značajka Cenacola a četvrti je vrhunac čemu sve teži, ljubav. „Tu se osjeća zakon rasta, čuti, vjerovati, moliti. Prepustiti se Providnosti, Bog čovjeka unosi u ljubav.“

Molitva i vjera su neodjeljivi. Molitva je otvo-renost sadržaju vjere, a molitva je izraz vjere. Molitva i vjera su doticaj Božjeg otajstva. Na početku стоји biblijski tekst, slijedi molitva i posluh, odgovor na tu riječ. Bog govori ljudskoj duši. Duša je ospozljena čuti Boga, a to je naj-veći dar. Središnji dar čovjeka je da može stu-piti u zajedništvo s Bogom, da se Bog u njemu učovječi, a čovjek u Bogu pobožanstveni. To se zbiva prihvaćanjem Božje riječi. Slijedi odgo-vor na Riječ Božju. Za s. Elviru, Božja riječ je vrlo živa i traži konkretni odgovor“ rekao je fra Andrija. Npr., kod biblijskog teksta o opras-tanju, nakon što je pročitan, molitelj ide onome koga je uvrjedio, dobije poticaj ići roditeljima kući i tražiti oproštenje od svojih roditelja. To je učinkovita kršćanska molitva, a ne nabraja-nje obrazaca, istaknuo je fra Andrija.

Naglasio je da je potpuno povjerenje u Božju providnost temelj i iskustvo zajednice. Kroz Providnost zajednica dobiva sigurnost. Cenacolo gradi, radi svojim rukama, što kući nikad nisu radili, a taj rad je poticajan za druge lju-de koji daju zajednici da mogu kupiti potrebno za rad. „Čovjek je biće stvoreno iz ljubavi i za ljubav. Prva potreba čovjeka je voljeti i biti voljen. Ljubav je punina života. Obraćenje, sveci i kršćansko zajedništvo su najbolji tumač Bi-blije. Knjiga je jeka zajedništva Cenacola. Život u Cenacolu je tumačenje Biblije. Vrijedno je susresti ljude iz zajednice i susresti se s tim promijenjenim životima“ poručio je provincial Bilokapić.

„Majka Elvira postala je simbol nade da Bog može izgubljene životne priče preobraziti u novi početak. Hod u toj novosti života naslojen je na Riječ Božju. Ključ je euharistija koja može preobraziti naše krhke i lomne snage. S. Elvira želi da licu drugoga prilazimo sa strahopštovanjem jer se u njemu zrcali lice Božje, da nam lice drugoga bude novi sakrament. Nije lako uvijek voljeti one koji žive blizu nas. Knjiga je nadahnuta Bogom i njegovim svetim djelovanjem“ rekao je fra Ante Kekez, istaknuvši da ljudi ulaze u Cenacolo kako bi uskrsnuli na novi život i postali svjetlo svijeta.

„Mnogima je život postao teret, a ne dar. Rijetki pružaju ruku spasa i pomoći ugroženima. Majka Elvira kao glas vapijućeg u pustinji kaže da zatvaramo vrata svojih srdaca pred vapanjima mlađih koji lutaju i traže pomoći. Razmišljanja s. Elvire vode u dubinu našeg srca u kojem moramo prepoznati tamu odbacivanja. Svi smo krivi i odgovorni, obitelj, vlast, društvo, mediji, Crkva“ rekao je fra Ante. Nazvao je Majku Elviru čudesnom i izvanrednom ženom koja je krenula putem ljubavi koju je poveo sam Krist. Ona dokazuje da je Bogu sve moguće.

„Majka Elvira kaže ‘Ne pitajmo se kako će Bog djelovati, samo ga prigrlimo, otključaj mu vrata svoga srca i pustimo ga unutra’. Kaže da vjera, svakodnevna molitva i ponašanje u skladu s Božjim zapovijedima mogu upaliti svjetlo i vratiti čovjeka iz tame u kojoj nema Boga u svjetlo života u kojem živi Bog i hoda zajedno s čovjekom. Mladi svjedoče kako izlaze iz svijeta razuzdanosti, sebičnosti, užitka natrag oču i majci, svjetlu, ljepoti obiteljskog i Božjeg života. Najbolji izvor je Isus iz Nazareta i njegova Crkva.

Majka Elvira podsjeća ono što često zaboravimo, da smo voljena djeca Božja. Potiče da treba prihvatići život i zahvaljivati. Kaže da su Božja riječ, euharistija i lica braće tri načina Božje prisutnosti na zemlji. To je trojstvo dobitna kombinacija za uspješan i blagoslovlen život“ poručio je fra Ante. Istaknuo je da je tri puta osobno sreo Majku Elviru i smatra je drugom Majkom Terezom koja je po Cenacolu učinila Božje i djelo Duha Svetoga.

Na kraju susreta mlađi iz Jankolovice na jednu duhovnu pjesmu izveli su geste pokretom u zajedništvu s brojnim prisutnima na susretu u crkvi, o čemu je Silvija Spano rekla: „Mnogi smo i po tim gestama doživjeli obraćenje. I to je način da se oslobodimo. Mnogi od nas nisu znali napraviti korak, a kamoli podići ruku. Imali smo razne komplekse i probleme. I te geste su nam pomogle na putu obraćenja, za život u slobodi i vjeri s Isusom“. Susret su organizirali franjevački samostan sv. Frane u Zadru i zajednica Cenacolo. Glazbeno je nastupio VIS mlađih Svetog Frane.

MONS. ŽELIMIR PULJIĆ U EMISIJI “OTVORENO” HTV-a O ISTANBULSKOJ KONVENCIJI

(HRT- Emisija Otvoreno) Nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije kaže da Papa smatra, kako je jednom izjavio, da je rodna ideologija “jedna nova kolonizacija”. Spomenuo je i da ona udara u temelje obitelji jer ne razmatra ih kao muško i žensko nego se uvode različite vrste rodova, kaže nadbiskup Puljić. Otkrio je i, kako kaže, jednu ekskluzivu – da Sveta Stolica priprema također dokument o rodnoj ideologiji i Istanbulskoj konvenciji u vezi odgoja i obrazovanja, to će učiniti kongregacija za odgoj. Kongregacija za nauk vjere će se osvrnuti na antropološki vid koji je u pozadini rodne ideologije. “U medijima se počelo nagađati da oni političari koji glasuju za Istanbulsku konvenciju neće moći pristupiti nekim sakramentima, poput onoga svete pričesti. Nadbiskup Puljić kaže da to nisu razmatrali. “Ali jasno je da se očekuje da vjernici koji drže do Crkve i do njezinoga nauka trebaju pratiti što Crkva naučava, što Papa propovijeda, što biskupi naučavaju i određuju i očekuje se da vjernici slušaju ono što biskupi govore”, rekao je nadbiskup Puljić, dodavši da “se oni koji prihvate krive nauke (što se tiče rodne ideologije, pojasnio je, op.a.), sami isključuju i odstupaju od onoga što Crkva naučava”.

ZADAR: 'JEZIVA I SLATKA SMRT' – IZLAGANJE DR. FRA ANTE VUČKOVIĆA na Sveučilištu u Zadru

'Jeziva i slatka smrt' prigodna je tema u korizmenom vremenu a ususret Velikom tjednu, o kojoj je pred studentima izlagao dr. fra Ante Vučković na Odjelu za filozofiju na Sveučilištu u Zadru u četvrtak 22. ožujka. Dr. Vučković je pojasnio okvir tumačenja smrti između dvije krajnosti – da je jeziva, da je se bojimo i da imamo pravo na smrt koja se naziva slatka. „Smrt je puno puta promijenila svoje lice u tumačenju. Iako se govorilo da smrt sve čini jednakim: bogate, siromašne, roba, slobodnoga, trgovca, kralja, da se smrt ne može podmititi ni produžiti, smrt je ipak različita i ima svoju povijest. Počeli smo sa strahom od smrti i mislimo da imamo pravo na slatku smrt. Smrt dobro oslikava shvaćanje nas samih i smisla života“ rekao je dr. Vučković, podsjetivši da se sve u životu što treba imati snagu, mjeri sa smrću: prijateljstvo (u antici), prava ljubav, ako mogu obećati ljubav do smrti (Ljubav je jaka kao

smrt – Pjesma nad pjesmama). Fenomenološki, smrt ništa ne kaže. Ona je nijema, šuti, ništa ne govorii. Ne dopušta da imamo vlast nad njom, ona je granica koju pokušavamo probiti.

„Živimo u svijetu u kojem se balansira postojanje straha od smrti i privlačnost smrti. Strahovi koje smrt izaziva su od nestanka, je li moguće da od mene ništa neće ostati, strah od ništavnosti, da smrt sve učini moralno nevrijednim – strah da iza mene ostane loša moralna slika o meni. Zato neki ljudi odu su smrt, jer im je teško izdržati moralnu bezvrijednost. Postoji i strah od krivnje, to se vidi u slučaju

samoubojstva. U smrt netko ide zbog suda i osude društva, osjećaja da bi mogao biti odbačen, da će ga povijest osuditi“ rekao je predavač. Motivi povezani uz drugi pol, privlačnost smrti, razmišljanja su poput: konačno ću naći mir, završiti sukob kojeg ne mogu nositi, smrt kao razrješenje svih nesporazuma osobe, bijeg od krivnje, smrt kao odlazak duboki san. Npr. Sokrat prepostavlja da bi san bez buđenja bio dobitak.

„Dok netko govori o smrti kao snu, još uvijek smo u ideji o životu. Možda ne možemo misliti smrt kao ništavilo. Kao da smrt izmiče i kad joj se hoćemo do kraja otvoriti. Tema smrti Sokrata u zatvoru i obrani, otklanja prijetnju u približavanju smrti“ rekao je dr. Vučković. „Danas je poželjna smrt naravna smrt, shvaćena na predlošku evolucije. Rođen, živi zdravo i ugasi se. Mirno gašenje nakon ispunjenog života. Ali, što je to ispunjen život i mirno gašenje“ upitao je predavač, istaknuvši da bi poželjna smrt bila u krugu obitelji, ljudi koji te vole i poštuju. „Realno, to je iluzija. Realno, živimo u svijetu gdje se ne umire u kućama, nego u bolnicama, staračkim domovima i hospicijima. Nekad je to što tamo dožive, horor za te ljudi“ rekao je dr. Vučković.

„Dogadaju se pomaci u naglasku kad je riječ o smrti. Prije stotinjak godina jedna od najvećih ugroza bila je od nagle i nepripravne smrti, da se osoba nije pripremila, pokajala, ispovjedila. Taj strah je nestao. Ljudi se više pitaju, ima li išta iza smrti. Pitanja o smislu života koja su bila povezivana s vjerom u zagrobni život sada se razdvajaju. Pitanje što je život i koliko vrijedi, najviše odgovora crpilo je iz religiozne sfere. Danas to više nije tako“ rekao je dr. Vučković, dodavši da sada dominiraju izvori holivudske vizije, moći i položaja. Istaknuo je i da je u Katoličkoj Crkvi promijenjena molitva. Prije je glasila, ‘Od nagle i nepripravne smrti, oslobođi nas, Gospodine’, a sada glasi ‘Od smrti vječne, oslobođi nas, Gospodine’.

„Nagla i nepripravna smrt tiče se ovozemaljskog života, a vječna smrt prebacuje naglasak na onu, drugu stranu. Nagla smrt je poželjna i bezbolna. Na Zapadu je ušlo u krv čovjeka da očekujemo bezbolnu smrt. Realnost postaje

strah od bolnog umiranja, patnje, ponižavajuće ovisnosti o pomoći drugoga. Ljudi kažu, 'Najteže bi mi bilo ako bih pao u druge ruke'. Ljudima je teško tražiti pomoć drugih. U individualističkom društvu čovjek hoće svoju neovisnost, sačuvati svoju volju. Čovjeku nije privlačna patnja, osamljenost, umiranje, ovisnost. Nikad nije bilo toliko pomoći za ublažiti bol, kao danas. Bol nije poželjna" rekao je dr. Vučković. Podsjetio je kako je u antičkim tekstovima opisivano kako se ophoditi s bolim, koliko vremena treba da se nauči podnijeti bol, kako se misaono pripremiti da će doći bol, hoće li biti velika ili mala. Danas se opet treba učiti toj tehniči, rekao je predavač.

Dr. Vučković je govorio i reakcijama na smrt, na način da osjetimo bol zbog gubitka voljene osobe. Ljudi se boje iznenadnog gubitka, a nekad se i ne pojavi patnja, ne osjeti se bol prema nekom preminulom. Mislili su da će se pojavit, ali nije. Jezovita je smrt mladih ljudi, zbog gladi, žeđi, umiranje u mukama. Teško nam je podnijeti mučenje ljudi, a povijest je puna toga.

Naš svijet se susreće i s bezbolnom smrću. To se vezalo uz kvalitetu života. „Ako smo prije mislili da je najvažniji smisao života, danas je važna kvaliteta života. Smisao postaje kvaliteta života. No, ono što ima kvalitetu, može se izgubiti. Znači, kvalitetan život je onaj koji nema patnje. Hoćemo otkloniti, udaljiti patnju. To je jedan od argumenata za eutanaziju. Ako ne možemo otkloniti patnju, uklonimo patnika. U podlozi toga je želja da nema patnje, sentimentalnost, sućut za patnika" rekao je predavač. A što učiniti kad ne možemo ukloniti patnju, a ona traje dok traje život.

„Sentimentalnost mijenja shvaćanje mene samoga i drugoga. Onaj tko pati i treba pomoći drugoga, sebe doživljava teretom. Javlja se ideja, nije li moja dužnost da se maknem da drugome bude lakše, jer im stvaram veliku patnju. Počinjem to osjećati kao obvezu. Iznutra osjećam krivnju što sam još uvijek tu, da sam teret. Zašto sam tu, ako stvaram drugome patnju? Suvišan sam. Stav sentimentalnosti, sućuti prema drugome, eutanaziju pretvara u dužnost, ne mogućnost. To postaje obveza" rekao je dr. Vučković, nazivajući to ideologijom ne-

podnošenja patnje, život u kojem patnja nema smisla. „Nekada na Zapadu, patnja nikad nije bila prepreka smislu. Sada se pak pojavljuje da patnja nema smisla, da je treba izbjegići. Zato je važno otvoriti diskurs kako je važno umjesto o kvaliteti života, govoriti o dostojanstvu života. Ljudsko dostojanstvo je nedodirljivo, ali sentimentalnost je u stanju okupirati dostojanstvo. Tako dostojanstvo patnje postaje argument za slatku smrt" istaknuo je predavač. Predavač je spomenuo i iskustva tik do smrti, opisana u brojnoj literaturi. Što god osoba misli o nekom iskustvu, ono je realno kod tih ljudi, rekao je dr. Vučković. Govorio je i kako dolazi do spoja tehnike, života i informatike, što dovodi do utopije zemaljske besmrtnosti, čemu doprinosi i umjetna inteligencija.

Naglasio je i kako je smrt sveprisutna, a ipak realna smrt postaje sve manje prisutna. Paradoks je da u virtualnom svijetu ima puno smrću, u kompjuterskim igrama smrt se prikazuje na svakom koraku, a realnu smrt ne doživljavamo, bježimo od nje. „Smrt sve čini ozbilnjim. Realna smrt nas dotakne. Iskustvo smrći koje imamo je smrt drugoga. Onda je naš život također dodirnut, pogoden, kad doživimo smrt drugoga. Smrt sve čini ozbilnjim. Nemoguće je ismijavati se pred smrću, izrugati se drugome. To rijetko tko čini" rekao je dr. Vučković. Naglasivši da smo smrtni otkad smo rođeni, potaknuo je da prihvativimo svoju konačnost i smrtnost, kako bismo živjeli autentično. Što se realnije suočimo sa smrću, to je naš život autentičniji.

„Sokratova hrabrost da se susretne sa smrću daje vjerodostojnost njegovom cijelom životu. Kao i Kristova smrt. Smrt unazad daje vjerodostojnost njihovom cjelokupnom životu" rekao je dr. Vučković. Spomenuo je i kako osjećaj da se približava kraj života kod čovjeka stvara jezu. Boravak u grobu stvara jezu da nema ništa i događa se izručenost drugome, Bogu. „Današnji svijet živi u mentalitetu glatkog dodira svega, kao što prolazimo prstom po mobitelu. U suvremenoj tehnološkoj kulturi vlada glatki dodir ekrana, pa nam se nameće i glatki prijelaz u smrt. A utemeljitelski akt kršćanstva i spasenja svijeta odvijao se u patnji i podno-

šenju боли. Svijet promiče ideju da se čovjeka zaštiti i udalji od muke i patnje, a Krist je umro u najvećim mukama. Smrt mi oduzima svaku moju moć. Zapad hoće imati volju i u trenutku kada više ništa nemam. Smrt je podnošenje i gubitak moje moći. Nemoć se nalazi i na početku i na kraju našeg života“ poručio je dr. Vučković.

Dr. Vučkovića je uvodno pozdravila i u diskusiji nakon izlaganja sudjelovala prof. dr. Iris Tićac, šefica Katedre za praktičku i primijenjenu filozofiju na zadarskom sveučilištu.

ZCVJETNICA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na Cvjetnicu, Nedjelju Muke Gospodnje 25. ožujka, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru za vrijeme kojeg je pjevana Muka našeg Gospodina iz Evanđelja po Marku. Prije mise, mons. Puljić i puk su se okupili u crkvi Svetе Marije kod benediktinki gdje je nadbiskup blagoslovio maslinove grančice, odakle su svećenici i puk krenuli prema katedrali u procesiji. Za vrijeme ophoda pjevane su antifone i Himan Kristu Kralju koje je predvodio Katedralni zbor sv. Stošije pod vodstvom mo. Žana Morovića.

Nadbiskup Puljić je rekao da bi, u navještanju Muke spomenuti glavari svećenički i pismoznaci u Jeruzalemu, „današnjim rječnikom bili kreatori dnevne politike, javnoga mnjenja i svjetskoga poretku. U isto vrijeme u Betaniji, u neznatnom mjestu u provinciji, dok Isus sjedi u kući Šimuna Gubavca, dolazi ‘neka žena s posudom nardove skupocjene pomasti i polijeva je po Isusovoј glavi’.

Na početku drame imamo kremu društva u

metropoli koja sprema smrt za nevinoga, a u provinciji neznanu ženu koja pomazuje Isusa za njegov ukop. U ženi koja je opisana zamjenicom ‘neka’, počašćen je ženski rod, počašćene su sve vrijedne žene, majke, supruge, domaćice i odgajateljice koje su snagom ženskog instinkta osjetile nepravdu koja je nad Isusom učinjena, od Pilatove supruge do pobožnih žena koje su ga pratile i oplakivale“ istaknuo je zadarski nadbiskup.

„Najpotresnije su Isusove zadnje riječi ‘Bože moj, Bože moj zašto si me ostavio?’. Dira nas plač i jauk napuštenog Mesije koji s križa vapije i moli. Nebo šuti. Priroda se buni. Sunce pomrčava. Nastaje tama po svoj zemlji. Strašna drama u koju su upleteni ljudi i priroda. Zašto si, Bože, dopustio da se ljudi poigraju sudbinom tvoga Sina? Kako si mogao gledati nevinog Isusa pod križem i pred Sinedrijem? Zašto si odabrao patnjom spašavati ljude“ upitao je mons. Puljić, nazivajući to prežalosnim procesom u kojem u tami odbačenosti i prijezira svjetina razulareno urliče: ‘Raspni ga, raspni!‘.

„Dok suosjećamo s patnjama Gospodina, osjećamo kako u dubini našega bića tinja zora uskršnjuća. Stoga bismo se ponizna srca i raskajane duše rado pridružili u društvo dobrih žena koje su pratile Isusa na njegovom križnom putu i s njime supatile. Očima vjere želimo ponavljati svetih dana Velikoga Tjedna satnikove riječi: ‘Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji! Bože, pomozi našoj nevjeri“ potaknuo je nadbiskup Puljić.

Podsjetio je kako prorok Izajia prikazuje Mesiju kao Učitelja, Tješitelja, ali i kao dobroga učenika koji ‘svako jutro sluša što to Jahve određuje’. Krist je sebe ponizio te ga je Bog uzvisio i dao mu ime nad svakim imenom, rekao je nadbiskup. „Dok razmišljamo o Mesiji koji osuđen pati i umire, razmišljamo o ljudima koji su doživljavali isto jer su bili njegovi, njegovo ime nosili, njegov nauk pronosili i svjedočili. Divimo se i Bogu zahvaljujemo za silno mnoštvo neznatnih Isusovih svjedoka u školama, bolnicama, trgovinama i tvornicama kojima se i danas neki podruguju i mašu glavom jer vjeruju, mole se i dolaze na svete sakramente“ poručio je nadbiskup Puljić.

USKRSNA ČESTITKA ZADARSKOG NAD-BISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA

Nedjelja je vjernicima obiteljsko sidrište i duhovno središte

1. Prije par tjedana održan je u Zagrebu sedmi pastoralni kolokvij o temi „Svećenik i nedjelja“. Kad se ima u vidu da je nedjeljna euharistija svrha i počelo svećeničkoga poslanja, razumljivo je zašto je nedjelja tako važna. Ona je, naime, bila i još je uvijek poseban dan u tjednu koji prožima vjernike i stvara njihov duhovni identitet. Stoga se i govori kako je nedjelja naše „duhovno sidrište i duhovno središte“. Kada se kaže da je nedjelja duhovno središte, onda se misli kako je sve prema njoj usmjereni. A sidrište slikovito objašnjava kako je taj Dan Gospodnji poput sidra koje daje sigurnost brodu da ga vjetrovi i valovi ne bace na pučinu. Kad je lađa dobro usidrena, a Gospodin u središtu života obitelji i pojedinaca, nedjeljna euharistija tada postaje važnim svetim događajem koji se ne propušta.

Uz nedjelju je, naime, vezana i kultura pamćenja „istina naše svete vjere“ koja se događa upravo u kontekstu nedjeljnih okupljanja i liturgijskih slavlja. Tijekom toga dana ljudi posvećuju vrijeme ne samo druženju, već i molitvi, liturgiji, katehezi. Dan Gospodnji, dakle, postaje duhovnim izvoristem i uporištem u njihovu životu. Ne čudi onda što su vjernici Bitinije davno govorili svojim progoniteljima, koji su im zabranjivali okupljati se po kućama i slaviti euharistiju, kako „ne mogu živjeti bez nedjeljnoga sastanka“ (*sine domenico non possumus*).

2. Gdje su razlozi, korijeni i temelji toga nedjeljnoga okupljanja?! Nalazimo ih na stranicama Biblije, u evandeoskom izvješću koji se čita na Uskrs: „Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka dodoše žene i nađoše otokotrljan kamen s groba“. Događaj koji se zbio „prvog dana u tjednu“ po suboti, vjernicima je bio toliko važan da su se okupljali na taj dan blagovati euharistiju i slaviti događaj spasenja. O tom blagdanu Crkva već dva milenija propovijeda i radosno ispovijeda: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine!“ A u veličanstvenom hvalospjevu liturgije bdijenja poziva: „Neka uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; neka se raduje zemљa tolikim obasjana bljeskom“. Jer, „u prvi dan tjedna“ – u nedjelju, Krist nas je svojim uskrsnućem izveo iz ropstva na slobodu.

To je, dakle, Dan Gospodnji. Ali i blagdan kršćana koji objavljuje duboki smisao našega postojanja. S pravom se u psalmu kaže: „Ovo je dan što ga učini Gospodin. Kličimo i radujmo se u njemu“ (Ps 118, 24). Prvi su kršćani i uz prijetnju progonstva i smrti govorili kako bez nedjelje ne mogu živjeti. Nosila ih je vjera kako je On, Uskrsli Gospodin, nepomućeno svjetlo u povijesti ljudskog mraka i tame. Njihovo središte, raskrižje i sidrište, smisao i otkupljenje. Svjesni toga, svećenici su na svom ovogodišnjem kolokviju razmišljali što činiti i što ne propustiti da nam nedjelja ne izgubi na svom duhovnom i pastoralnom značenju.

3. U sekulariziranom svijetu, naime, u kojem je nedjelja postala samo „danom opuštanja, rasterećenja, zabave i odmora“, svećenici su pozvani čuvati duhovnost i otajstvenost nedjelje. I pomagati svim raspoloživim sredstvima našim vjernicima da im nedjelja bude i ostane njihovo duhovno središte i sidrište, izvorište i uporište, dan obiteljskoga zajedništva, radosti, molitve i sabranosti. Kada nam je duša ispunjena vjerom i otajstvenim značenjem uskrsnoga događaja, mi smo kadri s onom dvojicom učenika iz Emausa ponavljati da nam je „srce gorjelo dok nam se na misi tumačilo Pisma“ (usp. Lk 24, 32).

To nije neka „utješna filozofija“ za slabe i naivine. Objekt vjere nije samo povjesno izvje-

šće o događaju koji se zbio „prvoga dana u tjednu“, već njegovo „nadpovijesno značenje“ koje je Pavao opisao u svojoj prvoj poslanici Korinćanima: „Da Krist nije uskrsnuo, užaludno bi bilo naše propovijedanje“ (1 Kor 15, 14), neosnovano i bezizgledno naše ufanje. On je, naime, Put, Istina i Život, središte i smisao svega. I nema, uistinu, pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12). U to ime, svim vjernicima u domovini i inozemstvu želim sretne i blagoslovljene uskrsne blagdane te čvrstom vjerom i nadom ispunjene naše ovozemaljske dane!

ZADAR: MISA POSVETE ULJA NA VELIKI ČETVRTAK U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na Veliki četvrtak, 29. ožujka, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misu posvete ulja u katedrali sv. Stošije u Zadru, u zajedništvu s dijecezanskim i redovničkim svećenicima Zadarske nadbiskupije. Na misi su svećenici koji djeluju u Nadbiskupiji obnovili svoja svećenička obećanja dana na ređenju.

Svećenici su ovlašteni odgovorno dijeliti svete tajne, predsjedati euharistiji, izgovarati Isusove riječi ‘Ovo je tijelo moje’ i hraniti Božji duh Isusovim knjigama, rekao je mons. Puljić, potaknuvši svećenike da duboko uđu u otajstvo milosti koju imaju, nedostojnosti koju treba prihvatiti i veličine zadatka koju im je Bog povjerio – da se po svećenicima, po njihovom služenju i liturgiji, događa preobrazba svijeta. „Veliki četvrtak je noć bremenita otajstvom i tajne zla. To je bio veliki događaj borbe između ljubavi koja se bezrezervno predaje i tajne zla

koja će se očitovati u mržnji i neprijateljstvu. U taj dan iznova otkrivamo da je svećeničko zvanje dar i otajstvo, a svećenici poslužitelji tog otajstva. Svećenici s prorokom Izajom mogu ponoviti ‘Duh Gospodnji na meni je, on nas pomaza i posla’, rekao je mons. Puljić, dodavši da su svi krštenici krštenjem pomazani i poslani u svom zvanju i poslanju ispuniti Božji plan koji ima s nama, a mi smo ga prihvatali i odazvali se.

Nadbiskup je u propovijedi potaknuo svećenike na razmatranje njihovog zvanja u svjetlu dviju biblijskih prispođoba: susreta Isusa i Zakeja te načina kako mole farizej i carinik u hramu. Susret Isusa i Zakeja u Jerihonu, koji je došao iz radoznalosti i popeo se na smokvu da vidi Isusa kad je čuo da tuda prolazi, „podsjeća nas na naše djetinjstvo, na naše prve čežnje i planove, kad smo iz prikrajka oltara doživljavali Isusov prijateljski pogled, poziv i najavu njegovog dolaska u naš dom. Isus ulazi u Zakejevu, odnosno našu, moju, tvoju kuću“ rekao je nadbiskup.

Druga biblijska slika je ulazak u Božju kuću. „Farizej i carinik došli su pomoliti se u hram. Njihov pristup u molitvi je različit. Jedan moli i hvali se, drugi molitvom daje slavu Bogu. Jedan moli Boga da mu oprosti, a drugi neka Bog oprosti onima koji nisu kao on. Farizej misli kako je bezgrešan, bolji od drugih jer daje ono što se od njega traži. U središtu je on, a ne Bog. Njegov ja, subjekt je toliki i to ide tako daleko, da bi se i sam Bog trebao zahvaljivati što je tako savršen i što drugi nisu kao on. Nasuprot njemu, carinik je svjestan svojih grijeha, slabosti, ograničenja i nema vremena razmišljati o tome kakvi su drugi. On za sebe zna da nije

dobar pa kleći i moli 'Bože, smiluj se meni grešniku'. Možda bi se i on imao čime hvaliti. No nije zbog toga došao u hram. Kad dolazimo u hram, ne odlazimo se hvaliti, nego moliti. Moliti Boga da nam pomogne, oprosti i da nam da snage kako bismo bili kadri oprštati jedni drugima, biti bolji" poručio je mons. Puljić, istaknuvši da je ta prispoloba uvijek snažna i aktualna, osobito danas kad ljudi o sebi imaju visoko mišljenje.

Nadbiskup je potaknuo svećenike da od načina na koji carinik moli imaju što naučiti, uočiti i prihvati. „Potaknut pažnjom što je Isus došao u tvoj dom, iznesi mu sve što te muči, što te raduje. Njegova blizina tvoja je sigurnost. Biti uz Isusa u nevolji i radosti dijeliće raja u ovoj suznoj dolini“ rekao je mons. Puljić, naglasivši da svećenik nekad možda zaboravi kako se Isus predao u ruke svećenika i postao svojina svećenika.

„S Isusom mogu raspolagati i po njemu prinositi žrtvu Bogu Ocu. To je veliki i milostan trenutak njegove nazočnosti kad se javljaju i pitanja. Znatiželjan sam poput Zakeja, kako je Isus zadovoljan sa mnom. Mogu poput carinika ponavljati: Budi milostiv, Gospodine, meni grešniku. Umoriše me svjetovne stvari, politika i buka svijeta. Željan sam duševnog odmora. Donesi mir i spasenje kao što si učnio Zakeju. Uđijeli mi spokoj koji si donio Mariji Magdaleni. Dopusti i meni poput Ivana malo otpočinuti na tvome srcu. Pomozi svome nedostojnom sluzi prepoznavati te u dnevnom lomljenju kruha, kako bi na ovozemaljskom putu i moje srce gorjelo poput učenika iz Emausa dok si im tumačio Pisma. Pomozi i meni lomiti Ri-ječ Božju, da narod povjeren mom naučavanju može doživljavati takve trenutke, kad podje s euharistije da kaže: 'Gorjelo nam je srce dok nam je tumačio Pisma'“ potaknuo je zadarski nadbiskup.

Istaknuo je da Crkva živi od euharistije po kojoj se događa preobrazba svijeta. Misa je nekrveno obnavljanje Isusove kalvarijske žrtve, svaka misa je navještaj Kristovog ponovnog dolaska. „Teče i struji novi život koji nam je Krist za služio svojom mukom, smrti i uskrsonom. U tom otajstvu i mi sudjelujemo. Svećenici na kojima

se oko Božje zaustavilo, kojima je Isus rekao 'Podi za mnom. Danas ćeš sa mnom preobražavati svijet'. Kad su njegove usne izgovorile naše ime, mi smo pošli za Isusom zahvalno poput carinika, govoreći da smo slabici i siromašni, ali spremni Isusu prepustiti lađu i svoje kormilo, svjesno krenuti kako tko može" rekao je nadbiskup.

Isus i svećenik kreću skupa loviti srca kako bi se dogodila istinska preobrazba svijeta. „Ponekad nismo svjesni tog velikog otajstva koje je naš život. A ono je bit života, duša i srce kršćanstva i povijesti spasenja. Jer, kako god bili prekrasni, bez euharistije hramovi su hladni, bez života“ istaknuo je mons. Puljić, zamolivši: „Dođi, Isuse, blagoslovi svećenike i posveti nas otajstvom Velikog četvrtka“.

U misnom slavlju sudjelovali su ovogodišnji krizmanici iz župe Gospe od Ružarija u Ražanju, a na sudjelovanje su bili pozvani i katekumeni, vjeroučitelji i suradnici u župi. Na misi je nadbiskup Puljić blagoslovio ulje koje se koristi za bolesničko pomazanje i posvetio krizmu koja se koristi u sakramantu krštenja, potvrde i svetoga reda te posveti oltara i crkve.

ZADAR: MISA VEĆERE GOSPODNE NA VELIKI ČETVRTAK U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na Veliki četvrtak, 29. ožujka, zadarski nadbiskup Želimir Puljić u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je Misu Večere Gospodnje na spomen ustanovljenja svete euharistije i svećeništva. Nadbiskup je za vrijeme mise oprao noge dvanaestorici predstavnika gradskih župa.

„Na Veliki četvrtak duhom idemo u dvoranu Posljednje večere. Idemo srdačno zahvaliti za dar euharistije, za dar svetog svećeničkog reda, za zapovijed ljubavi koja je u temelju stvaranja civilizacije ljubavi. Posebno zahvaljujemo Isusu što je pod znakovima kruha i vina ostavio samog sebe. Taj spomen čin je najdraža i najdragocjenija uspomena koja najavljuje novo doba, novo vrijeme, novo nebo i novu zemlju. To zahvalno slavimo i s radošću spominjemo“ rekao je mons. Puljić u propovijedi, dodavši da na taj veliki dan kad je Isus ustanovio euharistiju, razmišljamo o toj svetoj tajni.

„Crkva se osjeća obvezatnom i pozvanom slaviti euharistiju od apostolskih vremena do danas. Apostoli su ‘svaki dan jednodušno i postojano hrlili u hram gdje su lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca, zajednički uzimali hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda’ (Dj 2, 46-47). Osjećamo koliko su bili vezani uz taj događaj“ rekao je nadbiskup.

Istaknuo je da je navješteni ulomak iz Ivana-vog evanđelja divan tekst, a napjev kojim se pjeva samo je u svečanoj liturgiji Velikog četvrtka. „I sami napjev daje do znanja, ovo je poseban tekst. Tekst kojeg treba češće čitati. Tekst koji ne izvješćuje samo što se dogodilo, nego Isus nekoliko puta pita apostole: ‘Razumijete li ovo? Jeste li shvatili ovo?’“. Tekst koji govori o nečemu novome. Isus donosi nešto novo i ostavio nam je to i gestom pranja nogu apostolima. „Želimo to oživjeti i posvijestiti“ rekao je mons. Puljić.

Potaknuo je da bi bilo dobro nakon liturgijskog slavlja Velikog četvrtka ponijeti sa sobom to

pitanje pa se pitati: ‘Biskupe, razumiješ li ovo? Oče, majko, razumiješ li ovo?’ Razumijemo li što nam je Krist htio poručiti tim prekrasnim ulomkom“ naglasio je nadbiskup. Poručio je da naš život nije samo egzistencija, ni koegzistencija.

„Naš život je pro-egzistencija – život za drugoga, služenje. Biti u službi drugoga. Takav život ima smisao. Tako se gradi civilizacija ljubavi. Želimo probuditi osjećaj zahvalnosti što je Otac poslao svoga Sina da se do kraja preda, žrtvuje za svakoga od nas, za svijet, za naše otkuljenje i spasenje. A onda daruje sebe, kaže ‘Uzmite i jedite. Uzmite i pijte’. Svaki put kad slavimo misu, mi se sjećamo divnog događaja kad nam je Isus ostavio sebe za hranu i ustavio sveti svećenički red, svoje apostole koji će u njegovo ime vršiti službu posvećivanja“ rekao je mons. Puljić.

Obredi Velikog četvrtka podsjećaju na tri značajna čina koja su se zbila u dvorani Posljednje večere: ustanove svećeničkog reda, presveti euharistije i civilizacije ljubavi. To opisuje liturgija čitanja: u prvom čitanju je opis slavljenja Pashe kod Židova, u drugom Pavlovo tumačenje Isusove posljednje večere kao sklapanje ‘novog Saveza’ i dirljivi opis pranja nogu apostolima a evanđelje donosi Isusovu zapovijed ‘Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio i vi činite ovako’. „Ako civilizacija ljubavi nije još dovoljno zaživjela, ne možemo prati ruke da mi tome nismo krivi. Isus nas poziva da se aktivno uključimo u stvaranje te civilizacije“ potaknuo je nadbiskup.

Potom je protumačio kako je Mojsije odredio da će se slaviti pasha – kao dan uspomene na veliki Božji zahvat kad je Izraelce oslobođio ropstva. To neka im bude dan sjećanja. „Svoju zadnju večeru Isus je imao u sklopu židovske Pashe koja je označavala prijelaz iz egipatskog ropstva u slobodu, a bila je ujedno i svečanost proljeća. Slavlje je trajalo sedam dana, a obred je imao dva dijela: žrtvovanje janjeta, to je pastirski vid života i blagovanje beskvasnog kruha i gorkih trava, poljodjelski vidik života.

Pasha se slavila u zajedništvu obitelji i svi su bili na okupu. Započinjalo je prvom čašom bla-

goslova kojom se zahvaljivalo Bogu za čudesna djela koja je izveo u povijesti Izabranog naroda. Tada bi netko, obično najmlađi član obitelji, zapitao što to sve znači. Onda je slijedilo čitanje ulomaka biblijskih tekstova i njihovo tumačenje: 'Taj dan neka vam bude spomendan. Slavite ga kao blagdan u čast Jahvi. Svetkujte ga po trajnoj uredbi od koljena do koljena.'

Toga sam dana izveo vaše čete iz zemlje egipatske. Kad vas vaša djeca zapitaju: 'Što vam taj obred označuje?', odgovorite im: 'Ovo je paschalna žrtva u čast Jahvi koji je prolazio mimo kuća Izraelaca kad je usmrćivao Egipćane, a naše kuće pošteđivao'. Nakon blagovanja janjeta, gorke trave i beskvasnog kruha, pjeva se Hallel: Silna nam djela učini Gospodin, opet smo radosni. Velika je prema nama ljubav njegova" opisao je židovsko slavlje Pashe nadbiskup.

Prema opisu evangelista, Isus se ponaša kao kućedomačin koji predvodi ceremonijal paschalne večere koju je „vruće želio blagovati“ sa svojim učenicima. Nakon što je učenicima dao kruh i vino, uz riječi da su to njegovo tijelo i krv koja se prolijeva za nas na oproštenje grijeha, Isus je izrekao svoju oporučnu želju: 'Ovo činite meni na spomen', rekao je mons. Puljić.

Nadbiskup je podsjetio da su prije nekoliko tjedana hrvatski svećenici na svom godišnjem pastoralnom kolokviju u Zagrebu razmišljali o Danu Gospodnjem i svećeništvu, nedjelji i vjernicima.

„Kao što je pasha bila uspomena na ono što su Izraelci doživjeli kad ih je Jahve osloboudio, tako nas i nedjelja vraća na događaj posljednje večere, ali posebice na događaj uskrsnuća. Onda će trijumfirati Božja snaga. Isus će uskrsnuti prvi dan u tjednu. To je nedjelja, nedjelja nas na to sjeća“ poručio je mons. Puljić.

Nakon mise, nadbiskup je u pratnji svećenika prenio Svetu otajstvo u 'Božji grob' u pokrajnu lađu katedrale, gdje je puk ostao u molitvi i klanjanju, uz pjevanje Gospinog plača koje je predvodio Katedralni zbor sv. Stošije pod vodstvom mo. Žana Morovića.

ZADAR: SLUŽBA MUKE GOSPODNE NA VELIKI PETAK U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je Službu Muke Gospodnje na Veliki petak 30. ožujka u katedrali sv. Stošije u Zadru, koji je počeo prostracijom nadbiskupa Puljića ispred glavnog oltara u prezbiteriju katedrale, u tišini. O svetosti tišine nadbiskup je govorio u propovijedi, istaknuvši da obred Velikog petka u određenom trenutku traži da se zaustavimo, ne govorimo, ne pjevamo.

„Sami početak obreda je također poziv na tišinu. Kad se glavni celebrant prostre na zemlju, kao da želi reći, 'Pred ovim otajstvom Božje smrti, padam. Ne shvaćam. Ali po jakoj vjeri znamo što tu biva'. Kad su pjevači za vrijeme navještaja Muke našeg Gospodina najavili da je Isus izdahnuo na križu, opet smo pali na koljena i u šutnji se zaustavili da razmišljamo o tom velikom, nama neshvatljivom ali stvarnom trenutku Božjeg umiranja“ rekao je mons. Puljić.

„Osobito nam je potrebna tišina dok razmatramo muku Isusovu. Njenom snagom kadri smo uočiti kako su i naši grijesi i krivnje utkani u Isusov proces: u Judinoj izdaji, u Pilatovoј osudi, u Petrovoj zataji, u bijesu svjetine, u okrutnosti vojnika“ rekao je nadbiskup, potaknuvši

da u vjeri odlučno učinimo i molimo da se nikad ne nađemo u ulozi Jude koji je Isusa prodao za mizerne škude, među lažnim svjedocima koji bi teretili Isusa svojim krivim iskazima, među svjetinom koja je vikala da Isusa razapnu jer je razbojnik, da ne ponavljamo Petrovo iskustvo koji se kleo da Isusa ne pozna.

„Radije bismo se umiješali među Isusove brojne sljedbenike koji su bili osuđivani kao i on, samo radi toga jer su bili uz Isusa. Jer su njegovo ime nosili i njegov nauk prinosili, od rimskih do naših dana. To je ono silno mnoštvo opečaćeno krvlju Jaganjčevom, o kojem Ivan govori u svom Otkrivenju. Ti su velikani i heroji cijenili slobodu duha i nisu se strašili okova, kako ne bi bilo okovano evanđelje. To su silni misionari koji su poginuli za Isusovo ime. Poginuli su samo radi toga jer su Isusovo ime širili. Divimo im se i za njih Bogu zahvaljujemo“ istaknuo je nadbiskup.

Potaknuo je da u dubini duha, tišini i sabranosti otkrijemo kako križ i trpljenje nisu bili glavna namjera Isusovog dolaska na svijet. „Isus nije došao samo radi toga, da bude raspet. Njegova namjera bila je spasenje, uskrsnuće i život vječni. Ali nema drugog puta koji bi tamo vodio, osim onoga preko Maslinske gore, preko Golgote i kalvarije. Stoga je križ naš lijek, snaga i utjeha. S križem dolazi blagoslov, a sudjelovanje u dirljivim obredima Velikog petka izraz je naše vjere, molitve i počasti svetom drvu križa na kojem je Isus umro. Molimo ‘Ne daj, Isuse, da neizmjerna vrijednost križa i tvoje svete krvi bude za mene izgubljena’“ potaknuo je mons. Puljić.

Liturgija Velikog petka sastoji se od tri dijela: liturgije Riječi koja završava sveopćom molitvom kad molimo Boga da spasi sve ljude, drugi je klanjanje svetom drvu križa na kojem visi Isus, naš spasitelj i otkupitelj, s kojega je došao spas svijetu te pričest njegovim tijelom koje je ostavio na Posljednjoj večeri.

„Drama koju Ivan započinje u vrtu gdje se Isus našao s učenicima želi nas podsjetiti na Edenski vrt, na Božji vrt gdje su bili postavljeni prvi ljudi. Na raj koji smo izgubili jer su Adam i Eva pogriješili pa su morali doći novi Adam i nova

Eva. U vrtu Isus započinje svoju muku kako bi nas otkupio i spasio. Novi Adam će novu Evu na samom odlasku s ovoga svijeta predati Ivanu: ‘Ivane, evo ti majke. Majko, evo ti sina’. Kakkav dar i kakva milost“ rekao je nadbiskup.

Unatoč svim teškoćama kroz povijest i kazni koju smo proživjeli, ne gledamo na ono što je loše, nego na ono što nam je Bog darovao po svome Sinu kojega je poslao da nas spasi i otkupi, naglasio je mons. Puljić. Istaknuvši povijesnu dimenziju tog događaja koji se davno zbio, nadbiskup je rekao kako je potresno da je prorok Izaija sedam stoljeća prije nego se to dogodilo, najavio kakvo će biti lice Sina Božjega: iznakaženo, popljuvano, leđa izbrazdانا. „Sve je to prorok video i sve se to ostvarilo. I danas čujemo jeku tog događaja. Suosjećamo jer smo svojim življenjem i mi obuhvaćeni u toj priči. I mi smo dionici tog procesa, i mi smo sudjelovali u osudi Isusa svojim grijesima, nevaljanim činima i lošim postupcima. Osjećamo potrebu reći ‘Gospodine, oprosti nam’.

U toj drami i priroda se buni i hramska zavjesa puca, a Isusovo srce se razdire od bola jer ga njegov narod muči i razapinje. Štoviše, uvjerava Pilata da je zločinac, inače mu ga ne bi predali“ istaknuo je mons. Puljić. Potaknuo je puk da razmotri što smo učinili Gospodinu. Naš odgovor neka bude u tišini naše sabrnosti i molitve „koje je, nažalost, u ovom svijetu sve manje, zbog velike buke i galame“. Pritom je nadbiskup podsjetio na knjigu kardinala Roberta Sarah ‘Snaga tištine’ koja poziva na sabranost i molitvu.

„Sveta tišina je gradivo od kojeg je satkano naše bogoslužje. Ništa ne bi smjelo narušavati njeno ozračje. Ona je naravna klima koja nas uči i uvodi u mističnu stvarnost koja je bremena ljubavlju i intimnošću. Ništa nas ne poziva na svetu tišinu kao otajstvo Kristovog umiranja i njegove muke. Sveta tišina je temeljni zakon i pravilo liturgije. Tišinom se vraćamo svom nebeskom izvoru u kojem vlada utiha, mir, spokoj, razmatranje i tiho klanjanje pre-sjajnom licu Božjem. Tišina je unutarnji sklad i smirenost“ podsjetio je na misli kardinala Sarah mons. Puljić, potaknuvši: „O kad bismo postali svjesni toga, pa i u obiteljima pokušali

tražiti trenutke tišine. Zbog buke i televizije nismo kadri pogledati ni jedno drugome u oči, sjesti i popričati. Buka nam treba kao neki se-dativ. A onda nas još više uz nemiruje. Tišina i smirenost kucaju istim srcem“.

Procesija s križem središtem grada od katedrale do crkve sv. Šime nije održana zbog kiše, pa je nadbiskup Puljić učinio ophod kroz katedralu s križem s kojim je na kraju bogoslužja bla-goslovio puk.

Za to vrijeme Katedralni zbor sv. Stošije pod ravnjanjem mo. Žana Morovića pjevalo je prije-kore ‘Puče moj, što učinih tebi’. Nakon liturgije Velikog petka, puk je u molitvi pohodio Isusov grob u lađi katedrale.

ZADAR: VAZMENO BDJENJE NA VELIKU SUBOTU U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na Veliku subotu, 31. ožujka, zadarski nadbi-skup Želimir Puljić predvodio je svečano Vaz-meno bdjenje u katedrali sv. Stošije u Zadru. Liturgija je počela s blagoslovom novog ognja na trgu ispred katedrale, odakle je puk sa svije-ćama predvođen koncelebrantima s uskrsnom svjećom ušao u mračnu katedralu. Hvalospjev uskrsnoj svijeći otpjevalo je katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić.

„Liturgija bdjenja započela je pod vedrim nebom. Kao da se time želi reći: to nije samo spo-men i obični događaj. To je svemirski događaj, nebeski, nadpovijesna milosna stvarnost koju nam Krist objavljuje svojim križem, mukom, smrću i uskrsnućem. Krist side iz krila Očeva u zagrljaj smrti, kako bi nas izveo iz tame u svjetlost, iz smrti u život, iz grijeha u stanje milosti i svetosti.

Isus nas svojom mukom i smrću oslobađa na-ših zala, loših navika i grijeha i čini da idemo naprijed na putu svetosti. Zato je u povijesti ljudskog roda jedinstvena ta noć u kojoj je ras-peti i pokopani Krist uskrsnuo. Njegovo uskr-snucje je zbiljski povijesni događaj kojega su pojedinosti zabilježene u Svetom Pismu. O nje-mu su svjedočili prvi vjesnici i svjedoci. Uskr-snucje biva kamenom temeljcem apostolskog naviještanja. Uskrsli Krist je svjetlo u povijesti mraka i tame, naše središte i raskrižje, smisao

i otkupljenje“ rekao je nadbiskup Puljić, ista-knuvši poruku apostola Pavla: „Da Krist nije uskrsnuo, uzaludno je naše propovijedanje“.

Bog je obnovio naše dostojanstvo zahvaljujući novom Adamu, Isusu, koji je to učinio svojim znojem, mukom, razapinjanjem, smrću i uskrsnućem, rekao je mons. Puljić, dodavši kako evanđelist Ivan, spominjući početak Isusove muke u vrtu, podsjeća na edenski vrt izgublje-nog raja gdje je prvi Adam sve proigrao. Isuso-va muka koja počinje u vrtu podsjeća kako novi Adam sve popravlja.

“Tijekom bdjenja, uz pomoć Božje riječi mogli smo otkriti smisao i poruku Isusovog trplje-nja, ali i smisao našeg života i postojanja“ ista-knuo je nadbiskup. Ta svečano raspjevana i noć svjetla dolazi nakon drame Velikog Petka koja je „skupini Isusovih učenika prouzročila teške i tužne trenutke straha i razočaranja. Noć s pet-ka na subotu bila je turobna i bez perspektive, što dočarava i završetak obreda, kad se vjernici razilaze iz crkve u šutnji.

Suočeni s činjenicom da Isusa nema, sasvim je razumljivo kako su pobožne žene i učenici bili puni straha, trepeta i razočaranja. Učenici su u strahu od Židova bili zaključani u dvorani Posljednje večere, kukaju, dvoume, ne shvaćaju i zdvajaju“ rekao je nadbiskup. Slika tog ljudski shvatljivog stanja sažeta je u ispovijedi dvojice učenika na putu u Emaus u divnom razgovoru s Učiteljem koji im tumači Pisma, a oni ga još ne prepoznaju te su rekli „A mi se nadasmo“. „Nisu prepoznali uskrslog Isusa. Prepoznat će ga tek kad će prelomiti kruh i podsjetiti ih na ono što je bilo neku večer, na Posljednjoj veče-ri. I kad su ga prepoznali, Isus iščeznu. A oni će

reći, ‘Zar nije naše srce gorjelo, dok nam je tumačio Pismo’“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši Pavlov usklik: Uskrišen Krist više ne umire.

Nadbiskup je na misi blagoslovio vodu u zdenku, a nakon obnove krsnih obećanja, puk je poškropio blagoslovljenom vodom.

Blagoslovljen dan Gospodinova Uskrstnoca, Aleluja!

Poštovani slušatelji i gledatelji, braće i sestre u Kristu!

1. Prije par tjedana održan je u Zagrebu pastoralni kolokvij na kojem se govorilo o nedjelji koja bila i još uvijek je poseban dan u tjednu. Stoga se i veli da je nedjelja naše „duhovno središte i sidrište“. Kada se veli da je nedjelja duhovno središte, onda se misli kako je sve prema njoj usmjereno. A sidrište slikovito objašnjava da je Dan Gospodnji poput sidra koje daje sigurnost brodu da ga vjetrovi i valovi ne bace na pučinu. Kad je lađa dobro usidrena, a Gospodin u središtu života obitelji i pojedinaca, nedjeljna mia tada postaje važnim svetim događajem koji se ne propušta. Ne čudi onda što su vjernici Bitiniye davno govorili svojim progoniteljima, koji su im zabranjivali okupljati se po kućama i slaviti euharistiju, kako „ne mogu živjeti bez nedjeljnoga sastanka i slavlja“ (sine domenico non possumus).

Gdje su razlozi i temelji toga nedjeljnoga okupljanja?! Nalazimo ih u evanđeoskom izvješću koji se čita na Uskrs: „Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka dođoše žene i nađoše otkotrljan kamen s groba“. Zato su se vjernici okupljali na taj dan blagovati Euharistiju i slaviti događaj spasenja. Već dva milenija Crkva propovijeda i radosno ispovijeda: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine!“ A u veličanstvenom hvalospjevu liturgije bdijenja poziva: „Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; neka se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom“. Jer, „u prvi dan tjedna“ – u nedjelju, Krist nas je svojim uskrsnućem izveo iz ropstva na slobodu. S pravom onda sa psalmistom ponavljamo: „Ovo je dan što ga učini Gospodin. Kličimo i radujmo se u njemu“ (Ps 118, 24). Jer, Uskrsnuli je njihovo središte i sidrište, smisao i otkupljenje.

2. U božićnoj noći svake godine obraduje nas spomen na rođenje djeteta koje je donijelo mir, radost i toplinu. Noćas su za vrijeme bdijenja opet zazvonila crkvena zvona, a orgulje i pjesma „Slava Bogu na visini“ usprkos tuge i žalosti zbog Isusove smrti, pokazali kako Bog ne može bitku izgubiti. On nikada ne gubi. Uskrsno jutro pokazuje kako on uvijek ima zadnju riječ. Uskrs je, dakle, pobjeda svjetla nad tamom, ljubavi nad zločom, istine nad lažima i duha nad materijom. Stoga nas uskrsno jutro ispunja nadom i utjehom. Jer, Uskrsnuli Krist je svjetlo, središte i raskrižje povijesti, njezin smisao i njezino otkupljenje..

U toj vjeri želim blagoslovljene uskrsne blagdane i obilje milosti i Božjeg blagoslova svećenicima, redovnicama i redovnicima, kao i svim vjernicima diljem naše Zadarske nadbiskupije. Neka budu svjedoci toga događaja i širitelji radosti i pouzdanja. A svakomu tko ih zapita neka pruže razloge uskrsne nade koja je u njima. Sretan Uskrs predstavnicima građanske vlasti koji su pozvani snagom službe ugrađivati u temelje države vrednote mira, tolerancije, pravde, poštivanja i solidarnosti, te odstranjivati sve što rađa malodušjem i pesimizmom. Sretan Uskrs učiteljima i odgojiteljima mlađih naraštaja, lijećnicima i bolničkom osoblju, obrtnicima, ratarima i pomorcima i svima koji u znoju lica svoga zarađujete kruh svoj svagdanji. – Onima pak koji se ovih dana nalaze u našem gradu, a isповijedaju istu vjeru u Gospodnje uskrsnuće na svojim jezicima, izražavam srdačne čestitke:

Talijanski – La Pasqua che oggi festegiamo è la “Festa delle feste”, la “Solennità delle solennità”. Buona Pasqua!

Njemački – Unser Erlöser ist aus dem Grab erstanden; singt unserem Herrn und Gott den Lobgesang. Ein frohes und gesegnetes Osterfest!

Francuski : Voici le jour que fit le Seigneur, jour de fete et de joie. Buon Paques!

Engleski – It's a special joy at Easter time to wish You: A happy Easter to You!

I na crkvenom jeziku kojim se stoljećima ne

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

samo misa slavila, već se na njemu posveučilištim poučavalo, a u parlamentima zakone donosilo, na latinskom: Resurrexit Dominus sicut dixit! Hymnum dicimus Domino Deo nostro, Alleluia!

3. U prvi dan tjedna, u nedjelju, Gospodin je uskrsnuo. Zato nam je nedjelja tako draga i važna. Istina, u suvremenom svijetu ona je postala običan „dan opuštanja, rasterećenja, zabave i odmora“. Stoga su vjernici pozvani čuvati duhovnost i otajstvenog ovoga dana kako bi ona bila i ostala dan obiteljskoga zajedništva, radosti, molitve i sabranosti. A vjernici ispunjeni otajstvenim značenjem uskrsnoga događaja bili kadri poput one dvojice učenika iz Emausa ponavljati da im je „srce gorjelo dok se na Misi tumačilo Pisma“ (usp. Lk 24, 32). To nije neka „utješna filozofija“ za slabe i naivne. Objekt vjere nije samo povjesno izvješće o događaju koji se zbio „prvoga dana u tjednu“, već njegovo „nadpovjesno značenje“ koje je Pavao opisao u poslanici Korinćanima: „Da Krist nije uskrsnuo, uzaludno bi bilo naše propovijedanje“ (1 Kor 15, 14) Uskrsnuli je, naime, Put, Istina i Život, središte i smisao svega. I nema, uistinu, pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12).

Otvorimo, dakle, svoja srca i pameti njemu koji razumije naše misli i naše nakane. A uz njegovu pomoć i blagoslov otvorimo srca i svojoj subraći i učinimo da uskrsni mir uskrsne u našoj duši i obitelji, u našem susjedstvu i u našem narodu. Svim vjernicima u Nadbiskupiji, diljem Domovine i inozemstva želim blagoslovljene uskrsne blagdane, te čvrstom uskrsnom vjerom i nadom ispunjene naše ovozemaljske dane! Sretan Uskrs i neka vas sve Gospodin blagoslovi i čuva!

ZADAR: MISNO SLAVLJE NA SVETKOVINU USKRSA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na svetkovinu Uskrsa u nedjelju 1. travnja, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je koncelebrirano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru. Suslavili su katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić i fra Andrija Bilokapić, provincijal Franjevačke provincije sv. Jero-

nima.

„Noćas su za vrijeme bdjenja opet zazvonila crkvena zvona, a orgulje i pjesma ‘Slava Bogu na visini’ čulo se diljem svijeta, usprkos tuge i žalosti zbog Isusove smrti. Ta pjesma i taj događaj pokazuje: Iako je izgledalo da Bog gubi, umire na križu, ne! Bog ne može izgubiti bitku! On nikada ne gubi. Uskrsno jutro pokazuje kako Bog uvijek ima zadnju riječ. Uskrs je pobjeda svjetla nad tamom, pobjeda ljubavi nad zločom, istine nad lažima i duha nad materijom. Stoga nas uskrsno jutro ispunja nadom i utjehom. Uskrsnuli Krist je svjetlo i raskrižje povijesti, njen smisao i njeno otkupljenje“ nglasio je mons. Puljić.

Krist nas je svojim uskrsnućem izveo iz ropstva na slobodu. Uskrsnuli je naše središte i središte, rekao je nadbiskup, naglasivši da je sve usmjereno prema nedjelji baš zbog događaja Uskrsa u taj dan.

„U prvi dan tjedna, u nedjelju, Gospodin je uskrsnuo. Zato nam je nedjelja tako draga i važna. Stoga su vjernici pozvani čuvati duhovnost i otajstvenog toga dana kako bi ona bila i ostala dan obiteljskog zajedništva, radosti, molitve i sabranosti“ poručio je mons. Puljić, potaknuvši puk da otvori svoja srca i pameti Isusu koji razumije naše misli i naše nakane: „Uz njegovu pomoć i blagoslov otvorimo srca i svojoj subraći i učinimo da uskrsni mir uskrsne u našoj duši i obitelji, u našem susjedstvu i u našem narodu“.

Nadbiskup je poželio da Gospodin bude u središtu života obitelji i pojedinaca. Tada nedjeljna misa postaje važnim svetim događajem koji

se ne propušta. Ilustrirao je to primjerom kako je na početku Svetog trodnevlja pitao jednog ministranta kad će se opet vidjeti. „Odgovorio mi je: ‘Tata i ja dolazimo na liturgiju bdjenja, a mama i seka će doći u nedjelju’. Dakle, maleni već zna raspored. Jer tata i mama pričaju, govore o tome, ‘Poći ćemo na liturgiju’. Tako se vrši kateheza. Tako se odgaja djecu, tako se vrši ono što je najvažnije. Neće koristiti kateheza ni svećenici, ako se takva vjera ne usadi u obitelji. Zato je nedjelja dan obitelji. Uskrs je važan za obitelji i svakog vjernika“ rekao je mons. Puljić.

Poželio je blagoslovljene uskrsne blagdane, obilje milosti i Božjeg blagoslova svećenicima, redovnicama, redovnicima i svim vjernicima. „Neka budu svjedoci uskrsnog događaja i širitelji radosti i pouzdanja. Svakomu tko ih zapita neka pruže razloge uskrsne nade koja je u njima. Sretan Uskrs predstavnicima građanske vlasti koji su pozvani snagom službe ugrađivati u temelje države vrednote mira, tolerancije, pravde, poštivanja i solidarnosti te odstranijati sve što rađa malodušjem i pesimizmom.“

Sretan Uskrs učiteljima i odgojiteljima mlađih naraštaja, lijećnicima i bolničkom osoblju, obrtnicima, ratarima, pomorcima i svima koji u znoju lica svoga zarađuju kruh svoj svagdani“ poželio je nadbiskup Puljić. Gostima koji uskrsne blagdane provode u Zadru čestitao je Uskrs na talijanskom, njemačkom, francuskom, engleskom i latinskom jeziku.

Na početku mise mons. Puljić prošao je središtem katedrale poškropivši puk blagoslovljennom vodom iz krsnog zdenca. Na kraju mise narod je izmolio Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu za papu Franju i svetu Majku Crkvu te je nadbiskup po zagovoru svetih apostola Petra i Pavla vjernicima koji su se isповijedili i pričestili podijelio papinski blagoslov s potpunim oprostom.

SVEUČILIŠTE U ZADRU: MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ ‘RADOST NAVIJEŠTANJA KRISTA – EVANGELIZACIJA U POSTKRŠĆANSKOJ ERI’

„Radost naviještanja Krista – evangelizacija u postkršćanskoj eri“ tema je dvodnevног me-

đunarodnog znanstvenog simpozija koji je počeo u četvrtak 19. travnja u svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru. Teološko-katehetski odjel Sveučilišta u Zadru i Zadarska nadbiskupija organizatori su tog simpozija koji je okupio trinaest teoloških znanstvenika, odnosno jedanaest izlagачa iz Italije, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Taj simpozij odabirom deset tema/predavanja obrađuje najaktualnija pitanja u vremenu postmoderne, odnosno postkršćanskoj eri kad kršćanstvo više nije dominantno u tumačenju svijeta. Simpozij je drugi dio trogodišnjeg ciklusa koji s raznih aspekata interdisciplinarno obrađuje temu evangelizacije u suvremenom svijetu, prema planu uprave Teološko-katehetskog odjela na zadarskom sveučilištu na čelu s pročelnikom prof. dr. Elvism Ražovom.

U prigodnom obraćanju prisutnima, zadarski nadbiskup Želimir Puljić istaknuo je potrebu stvaralačkog dijaloga i misionarske zauzetosti te je podsjetio na međunarodni simpozij „Misijsko i evangelizacijsko poslanje Crkve u suvremenom multikulturalnom i multikonfesionalnom društvu“ (25. i 26. svibnja 2017. g.), koji je na Sveučilištu u Zadru bio organiziran u suradnji s Papinskim sveučilištem Urbaniana u Rimu povodom 25-godišnjeg jubileja teološko-katehetskog studija u Zadru u demokratskoj Hrvatskoj. Prisutne je pozdravila i Nedjeljka Balić Nižić, prodekanica Sveučilišta u Zadru, istaknuvši da je u suočavanju s izazovima u globaliziranom svijetu poticanje duhovnosti i humanističkog načina života neophodno za razvoj civiliziranog društva; doprinos u rješavanju teškoća suvremenog društva nudi i taj simpozij.

Prvoga dana održana su četiri izlaganja. O temi ‘Postkršćanska era – značenje i sadržaj’ govorio je prof. dr. Carmelo Dotolo iz Rima, predavanje ‘Diktatura relativizma i evangelizacija’ priređeno u suradnji s mag. theol. Josipom Vrsaljkom izložio je doc. dr. Elvis Ražov, ‘Novi izazovi evangelizacije: dijalog, milosrđe, poslanje’ doc. dr. Tadej Stegu iz Ljubljane te ‘Svijet kao sakrament – posvećenost kršćana za očuvanje stvorenoga doc. dr. Andrej Šegula iz Ljubljane.

Zašto se kršćanstvo čini udaljenim od života i kulture, upitao je dr. Dotolo, upozorivši kako se kršćanstvo često smatra samo važnim spomenikom kulture, a da njegovi odgovori nemijenjaju način života. „Raste potreba za vjerovanjem, ali se smanjuje potreba za crkvenom pripadnošću. Raste interes za istočnjačku duhovnost i religije. S druge strane, naša liturgija živi se na pasivan način“ rekao je dr. Dotolo, istaknuvši da kršćanstvo može pomoći formaciji subjekata prema većoj odnosnosti, osjećaju jedno za drugoga. „Kršćanstvo može biti relevantna ponuda u razvoju općeg dobra. Ima dobre šanse jer može pokazati sliku zrelog čovjeka koji ne živi u strahu. Kršćanstvo ne želi negirati suvremenost nego na kritičan način doprinijeti razvoju suvremenosti“ poručio je dr. Dotolo.

Temeljem poruka iz nagovora, predavanja koje je Joseph Ratzinger izložio od 2005. g. do kraja svog pontifikata, dr. Ražov je razlagao značenje Ratzingerovog pojma ‘diktatura relativizma’ i u kakvoj je vezi s evangelizacijom. Predavač je istaknuo kako se imati jasnu vjeru utemeljenu na vjerovanju Crkve često etiketira kao fundamentalizam. Relativizam kao prepustaњe raznim vjetrovima nauka čini se kao jedini pristup sukladan modernim vremenima. Istaknuvši da je mjera odrasle vjere duboko ukorijenjena u prijateljstvo s Kristom koje otvara za dobro i postaje mjerilo razlikovanja pravoga od krivoga, prijevare od istine, dr. Ražov je rekao da je prijateljstvo s Kristom dano da bi se dijelilo drugima, a primljena vjera da se posvđeći drugima služeći spasenju duša. Upozorio je na redukciju religijskog vjerovanja koja vodi do odvajanja vjere od života, življenja kao da Boga nema, do individualističkog pristupa vjeri suprotnog katoličkom osjećati s Crkvom, koje samo zadržava izvanske crkvene veze bez cjelovitog unutarnjeg obraćenja Kristovom zakonu. Predavač je podsjetio na Ratzingerovo upozorenje kako kršćani dolaze u napast prilagođavanja duhu vremena. Umirovljeni papa Benedikt XVI. kaže da izazovu sekularizma Crkva treba odgovoriti aktivnijim misijskim djelovanjem u svijetu i za svijet. „Benedikt XVI. smatra da pogotovo vjernici laici imaju osobitu odgovornost u tom smislu. Potreban je snažniji

osjećaj unutarnje povezanosti između evanđelja i naravnog zakona te traganja za autentičnim ljudskim dobrom, otjelovljenim u dobrim civilnim zakonima i osobnim moralnim odlukama. U društvu koje s pravom vrednuje osobnu slobodu, Crkva treba promovirati obranu istina kršćanske objave, sklad vjere i razuma, zdravo razumijevanje slobode kao oslobođenje grijeha i slobode za autentični i ispunjen život. Evanđelje treba propovijedati i naučavati kao cjeloviti način života, nudeći privlačne ali istinite odgovore na ljudske potrebe, intelektualno i praktično. Biti spremjan raspravljaljati i baviti se idejama zastranjenja, znati na njih odgovoriti“ istaknuo je dr. Ražov. Naglasio je da diktatura relativizma ne priznaje ništa kao konično. „Mišta nije određeno, a kao posljednje mjerilo ima samo vlastiti ja i svoje želje. Svako ponašanje koje se temelji na vjeri Crkve etiketira se kao fundamentalizam, što u konačnici dovodi do sakraćenja uma a onda i uspona diktature. Prohtjevi i mišljenja koja nisu utemeljena na zdravom razumu nameću se drugima u ime tolerancije i slobode te postaju najgora diktatura“ rekao je dr. Ražov, istaknuvši da je za papu Benedikta XVI. diktatura relativizma prijetnja miru. „Stoga poziva na spoznavanje cijele istine koja se otkriva kroz umovanje prosvjetljeno vjerom, koje onda afirmira naravni zakon kao odraz Božjeg vječnog zakona, po kojem se tek može živjeti u pravoj slobodi“ poručio je dr. Ražov.

U svom izlaganju dr. Stegu istaknuo je da je i poziv na svetost u suvremenom svijetu o čemu papa Franjo promišlja u svojoj zadnjoj pobudničkoj temi evangelizacijskog poslanja Crkve. Pred velikim izazovima evangelizacije mora se navještati Radosnu vijest. Sve apostolske pobudnice pape Franje već u naslovu govore o radosti kršćanskog života i poziva, istaknuo je predavač: ‘Evangelii Gaudium – Radost evanđelja’ (2013.), ‘Amoris laetitia – Radost ljubavi’ (2016.) i ‘Gaudete et exsultate – Radujte se i kličite’ (2018.) koje se može shvatiti kao ključ za sve što papa govori u svoje prve dvije pobudnice. „Evangelii Gaudium bavi se životom Crkve koja vapi za obnovom i osvježenjem s ciljem da bi njen temeljno evangelizacijsko poslanje postalo učinkovitije i plodnije, kako bi

se opet otkrila ljepota i radost evanđelja. Zato treba podsjetiti što Crkva jest, što je svrha i poslanje Crkve“ rekao je dr. Stegu, istaknuvši misao pape Franje da Crkva mora biti mjesto besplatnog milosrđa gdje se svi mogu osjećati prihvaćenim i voljenim, da im je oprošteno i da su potaknuti živjeti prema evanđelju. „Crkva nije sama sebi svrhom. Od svih kršćana traži se da prihvate poziv izaći iz vlastite udobnosti i imaju hrabrosti poći na periferije koje trebaju svjetlo evanđelja. Crkva koja izlazi zajednica je misionara koji preuzimaju inicijativu, koji se uključuju, daju ploda i raduju se. Takva zajednica osjeća neiscrpnu želju da pruži milosrđe. To je plod vlastitog iskustva beskrajnog Očeva milosrđa“ podsjetio je na papine poticaje dr. Stegu, dodavši da Crkva treba biti tamo gdje najviše nedostaje svjetla i života Uskrsloga. „Da bi kršćani mogli evangelizirati, najprije moraju sami biti evangelizirani. Znači da moraju sami doživjeti duboku radost evanđelja. Radost evanđelja ispunja svakoga koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti. S Kristom radost se uvijek rađa“ naveo je misli pape Franje dr. Stegu, istaknuvši da su radost, evanđelje i evangelizacija usko povezani pojmovi. Evangelizirati uključuje dijalog s državom, društvom, s drugim vjerama i ljudima koji ne pripadaju nijednoj vjeri. Također, evangelizacija prati znanstveni napredak kako bi se poštovala najveća vrijednost čovjeka na svim etapama njegovog života. Dr. Stegu je istaknuo i da je evangelizacija povezana s otajstvom Božjeg milosrđa. Papa kaže, gdje je prisutna Crkva, treba biti vidljivo Božje milosrđe, Crkva treba pokazati suočajnu ljubav. Evangelicijsko poslanje za papu Franju je proslijedivanje iskustva, osobnog susreta uskrslog Gospodina. Tako se prevladava teoretska paradigma i ostvaruje se prostor susreta, dijalog, podjela osobnog iskustva Božje ljubavi koja mora imati zajedničarsku dimenziju. To je prijelaz od informativnog k odnosnom modelu. „Bog se otkriva čovjeku u odnosu s ljudima. Čovjek odgovara Bogu time što mu se predaje. Krist traži navjestitelje evanđelja koji ne navješćuju samo riječima nego vlastitim životom koji je nazročnost Božje promjene. Nije da imam poslanje,

nego ja jesam poslanje u ovom svijetu. Obilježeni smo za to poslanje da donosimo svjetlo, blagoslivljamo, dižemo, liječimo, oslobođamo“ istaknuo je poticaje pape Franje dr. Stegu.

Dr. Šegula je predstavio napore Crkve uložene u podizanje svijesti o ekologiji, o čemu govori i enciklika ‘Laudato si’ pape Franje koji poziva na ekološko obraćenje. „Crkva je dio ovog svijeta i ispunjava svoje poslanje u njemu. Crkvi nije svejedno u kakvom okolišu i svijetu žive vjernici“ rekao je dr. Šegula. Podsjetio je na encikliku pape Ivana XXIII. ‘Mir na zemlji’ upućenu svim ljudima dobre volje. I papa Pavao VI. ukazao je na dramatičnost nekontroliranog čovjekovog djelovanja. Nepromišljenim iskorištavanjem prirodnih dobara riskira da ih uništi i da sam postane žrtvom tog razaranja. Također je u organizaciji FAO za prehranu i poljoprivredu UN-a taj papa govorio o mogućoj istinskoj ekološkoj katastrofi pod utjecajem industrijske civilizacije. Sv. Ivan Pavao II. u svojoj prvoj eniklici ‘Otkupitelj čovjeka’ ukazuje na čovjeka koji u prirodi i okolišu ne vidi ništa doli priliku za iskorištavanje, upotrebu i potrošnju. Više puta je pozivao na ekološko obraćenje. Dr. Šegula je istaknuo kako je uništenje okoliša ozbiljno jer je Bog zemlju povjerio čovjeku i treba je zaštititi od uništenja. „Benedikt XVI. je rekao kako je prirodni okoliš ranjen našim neodgovornim ponašanjem. Ranjeno je i društveno okruženje. Stvoreni svijet je izložen pogibelji, samo trošimo. Uništenje stvorenoga započinje tamo gdje više ne priznajemo nijedan autoritet iznad nas, nego gledamo samo sebe“ podsjetio je dr. Šegula na upozorenja Benedikta XVI. Istaknuo je kako, unatoč svemu, papa Franjo nije pesimist. Ljudi se mogu uzdići, izabrati

dobro i krenuti iznova. Potreban je odgoj za novi početak. „U procesu osvješćivanja, kao kršćani pozvani smo moliti za milost obraćenja, da živimo odgovornije, da odvojimo vrijeme za biti u prirodi, u stvorenome, meditirati o ljetopoti prirode i sjaju Božjeg stvaranja, čime dolazimo do ponovnog otkrivanja slike Stvoritelja“ potaknuo je dr. Šegula, istakнуvši da treba navještati ljubav za sve stvoreno jer je Bog s ljubavlju stvorio čovjeka i svijet. „Sv. Franjo Asiški nas u svom Hvalospjevu stvorova podsjeća da je naš zajednički dom poput sestre s kojom dijelimo zajednički dom i poput dobre majke koja nas prima u svoje naruče. Neka naš odnos prema stvorenome bude uvijek više Božji, više bratski, više sestrinski“ poručio je dr. Šegula.

ZADAR: ZADARSKI NADBISKUP ŽELIMIR PULJIĆ NA SVEČANOJ SJEDNICI DANA ZADARSKE ŽUPANIJE

Na proslavi obilježavanja Dana Zadarske županije u petak 20. travnja sudjelovao je i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Na svečanoj sjednici Županijske skupštine održanoj u dvorani za predavanje Poliklinike Opće bolnice Zadar, nadbiskup Puljić je poželio da trajne duhovne i moralne vrijednosti oblikuju naš društveni život. „Crkva kao Majka i Učiteljica diljem Europe, od Hrvatske do Francuske i svijeta, ima zadaću i obvezu čuvati duhovne darove i otajstva koja je primila od Gospodina. A svojim navještajem, svjedočanstvom i evangelizacijom, pomagati ljudima u formiranju ispravne savjesti i u oplemenjivanju vlastitog srca. To onda pomaže i vodi k oblikovanju pravedni-

jih i moralnijih struktura. Zbog toga Crkva ne može ostati po strani kad je u pitanju čovjek, njegova sloboda, njegovo dostojanstvo i njegovo vječno spasenje“ istaknuo je mons. Puljić u prigodnom obraćanju sudionicima, poželjevši da se „sadašnjost i budućnost Zadarske županije izgrađuje i oplemenjuje vrijednostima koje smo baštinili od naših otaca, da trajne i neprolazne duhovne i moralne vrjednote prožimaju i oblikuju sve strukture našeg društvenog života“.

Nadbiskup je podsjetio na susret francuskog predsjednika Emmanuela Macrona s francuskim biskupima u kulturnom centru sv. Bernarda u Parizu prije desetak dana. „Posebice je bio uočljiv predsjednikov 40-minutni govor u kojem je pozvao katolike i Crkvu u Francuskoj neka pružaju svoj doprinos u društvu putem „svoga dara stoljetne mudrosti, osobite zauzetosti za one koji su u potrebi, kao i dara borbe za slobodu i dostojanstvo čovjeka“. Neobično je bilo također da gospodin Macron, u izrazito sekulariziranoj državi, koja je zapravo bila glavni kočničar da u Ustav Europe ne uđu ni Bog ni kršćanstvo, poziva francuske kršćane neka se „uključe u političkim i drugim debatama“, jer „Francusku i Europu pogađa ne samo ekonomска kriza, nego i ona idejna, kriza relativizma i nihilizma, pa je nužno čuti glas katolika, glas vjera kao dio stoljetnoga predanja koji je potreban u sadašnjoj europskoj i francuskoj raspravi“. Uz to, bilo je znakovito čuti predsjednika zemlje koju se ističe kao predvodnicu sekularizma u Europi, govoriti da „svrha sekularizma nije iskorijeniti duhovnost iz društva“, već „ne

biti slijep pred važnošću duhovne dimenzije koju katolici ulažu u moralni, intelektualni, obiteljski, profesionalni i društveni život“ istaknuo je mons. Puljić u svom obraćanju sudionicima svečane Županijske skupštine.

Mons. Puljić u toj je prigodi istaknuo i potrebu zaštite obitelji te da vrijednosti obitelji krase i županijsku zajednicu. Naime, ovih pouiskrsnih dana u liturgiji čitanja su tekstovi iz Djela Apostolskih u kojima se otkriva što je bilo glavno obilježe prve kršćanske zajednice. „Luka je to prikazao kao „postojanost u zajedništvu“. Takođe je obliku najbliži onaj koji nalazimo u obitelji, jer je ona obilježena zajedništvom stola te stjecanjem i rasподjelom materijalnih dobara. Obiteljski stol je mjesto gdje sustolnici jedni s drugima razgovaraju. Komunikacija se odvija riječima i neverbalno, a njezini članovi vode brigu jedni o drugima, pa se Luka služi rječnikom obitelji. Obitelji imaju biti glavnom brigom Crkve i društva. Isus se rodio u obitelji pa je tako posvetio sve obitelji. Nije htio Crkvu kao masu, organizaciju, kao neku nadgradnju društva. Svojim rođenjem u obitelji želio je neka njegovi budu „zajednica braće i sestara“ (Mt 23, 8), zajednica stola i dobara, zajednica međusobne ljubavi. U tom vidu, Djela Apostolska izvješćuju kako je „u mnoštvu onih koji su prigrili vjeru, bilo jedno srce i jedna duša“ te kako „nитко од њих nije zvao svojim ništa od onoga što je imao, nego им све бијаше zajедничко“ (Dj 4, 32). U tom opisu osjećamo obiteljsko ozračje i obilježja vrijednosti koje bi trebale resiti svaku obitelj, svaku gradsku, županijsku i narodnu zajednicu“ rekao je mons. Puljić te je svim žiteljima, zadarskom županu Božidaru Longinu i suradnicima diljem županije čestitao Dan Županije.

ZADAR: ZAVRŠETAK MEĐUNARODNOG SIMPOZIJA ‘RADOST NAVIJEŠTANJA KRISTA – EVANGELIZACIJA U POSTKRŠĆANSKOJ ERI’

Dvodnevni međunarodni znanstveni simpozij „Radost naviještanja Krista – evangelizacija u postkršćanskoj eri“ završio je u petak 20. travnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru, a organizirali su ga Teološko-katehetski odjel Sveučilišta u Zadru i Zadarska

nadbiskupija. Nakon četiri izlaganja prvog dana, tog drugog dana održano je šest predavanja. Plenarno izlaganje ‘Dijalog i prihvatanje: narodi, religije i Crkva u susretu. Izazov univerzalnog bratstva’ održao je prof. dr. Edoardo Scognamiglio iz Napulja. Dr. Josip Jozić iz Sarajeva govorio je o temi ‘S onu stranu optimizma: o nadi u post-optimističkom vremenu prema Evangelii Gaudium’. O temi ‘Evangelizatori u Duhu’ Evangelii Gaudium’ izlagao je doc. dr. Richard Ravlić, ‘Kršćanska obitelj u službi evangelizacije’, doc. dr. Klara Ćavar i lic. teol. Vikica Vujica, ‘Rani odgoj i evangelizacija’, doc. dr. Diana Nenadić Bilan i lic. catech. Marijana Mohorić. Dr. Hrvoje Kalem održao je predavanje ‘Vjera kao povjerenje: doprinos evangelizacije humanizaciji naših odnosa’. Na kraju je održana i rasprava koja je dodatno razmotrlila pojedine teme simpozija.

Dr. Scognamiglio je istaknuo da je zauzetost za dijalog dio poslanja Crkve i njen doprinos na putu bratstva među narodima. Upozorivši da je snaga terorizma u njegovoj nepredvidljivosti da nas straši, naglasio je da „onaj tko sebi uzima život ubijajući druge nije musliman niti pripadnik ijedne druge vjere. Teroristi su robovi njihove koncepcije svijeta. Njihova vjera nije vjera u Boga, nego u njih same. Religijski terorizam nema nikakve veze s vjerom“. Kršćanski odgovor na zlo je poticaj ‘Ljubite vaše neprijatelje’ (Mt 5,44) i ‘Na zlo odgovorite dobrim’ (Rim 12,21). „Teroristički čin ne treba nas udaljavati od dijaloga i prihvatanja. Kršćanin ne može ne dijalogizirati jer Krist je utjelovljena riječ. Naš odgovor na zlo i terorizam je razapeti Krist“ istaknuo je dr. Scognamiglio.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Govoreći o odnosu religije i nasilja, upozorio je na moguće manipulacije religije slikom o Bogu.

„Kad religija postaje nasilje znači da je pala u idolatriju i da je stvorila neku vlastitu sliku o Bogu. Tada ona više nije religija. Zadaća župa i biskupija nije samo da katehiziraju i daju nauk, nego da stvaraju radionice mira“ rekao je predavač, istaknuvši potrebu otvorenosti očiju, uma i srca. Odgovor na mogući strah od drugoga je u 18. poglavljtu Knjige Postanka, gdje se opisuje kako Abraham prihvata tri čovjeka stranca koji mu dolaze ususret. Ta tri stranca znak su Božjeg blagoslova. To je gostoprимstvo. Pobjediti nasilje možemo samo stvarajući mir, rekao je dr. Scognamiglio, istaknuvši susret svetog Franje s egipatskim sultanom. Sv. Franjo nije donio nauk, dogme, nego je donio nešto puno važnije – dar mira.

Dr. Jozić je rekao da „kršćanska nada nije očekivanje ispunjenja, možda i zato što očekivanja prođu“. Prema Evangelii Gaudium, problem današnjeg vremena je naglašeni individualizam, kriza identiteta i opadanje žara ili gorljivosti. „Ti pojmovi uključuju bezizlaznost, neotvorenost i temelje se na čistom ljudskom čekanju, a ne na nadi“ rekao je dr. Jozić, ukazavši i na absurd u radu: „Puno je aktivizma i zauzimanja, ali to zauzimanje nije nošeno gorljivošću, nego taština u sebe-pokazivanju. Zato se iščekuje da se ostvari samo ono što je individualna volja, ali bez radosti evanđelja. To je onda radost taštine, a ona ide samo za projektima u kojima se vide uspjesi i rezultati. Taština ne prihvata težinu realnosti svijeta, težinu konflikta koji može biti blagoslovan, ne podnosi kritiku i očituje se i u fizičkoj nestrpljivosti čekanja“ upozorio je dr. Jozić. Govoreći o vjerskom fundamentalizmu kao obliku nadanja koji izvanski sliči na posvemašnje predanje Bogu, rekao je da fundamentalizam nije vjera nego bolest vjere, pokušaj stavljanja sebe na mjesto Boga i pokušaj utjecanja na tijek povijesti, kao da je povijest u ljudskim rukama. „Enciklika pokazuje eshatološki oblik nade, da ovim svijetom ne upravlja čovjek nego onaj čije kraljevstvo nije od ovoga svijeta. Enciklika stavљa naglasak na izvore kršćanske nade: angažman bez egoizma, komunikacija temeljena na susretu,

zajednice koje njeguju zajedništvo a ne konkurentnost, prihvatanje proročkih glasova bez diskvalifikacije drugoga, aktivnost koja uključuje težinu križa i umor poslije posla koji ne izaziva gorčinu, nego ga slatko i radosno doživljavamo zbog urađenog posla“ poručio je dr. Jozić.

Dr. Ravlić je opisao odrednice pape Franje: evangelizacija kao misijska preobrazba Crkve i poosobljeni pastoral. Od duhovnih prepostavki evangelizacije istaknuo je radost, Duha Svetog i Mariju. Iako koristi izraz nova evangelizacija, papa Franjo tom pojmu ne daje prednost, jer je za njega svaka autentična evangelizacija uvijek nova. Papa kaže: ‘Svaki put kad se trudimo vratiti izvoru i ponovno otkriti izvornu svježinu evanđelja, javljaju se novi putovi, kreativne metode s različitim oblicima izraza, riječi bremenite novim značenjem za današnji svijet’.

Papa Franjo evangelizaciju stavlja u kontekst redovitog pastoralnog je pastoral u preobrazbi. Zahtjeva pomak od ‘pastoralna očuvanja’, oblik personalnog misijskog djelovanja od osobe do osobe. Interpersonalne odnose papa Franjo smatra glavnim nositeljima evangelizacije. Prema Franjinom poimanju evangelizatora u Duhu, to nisu stručnjaci nego svaki krštenik, neovisno o položaju u Crkvi i stupnju vjerske izobrazbe. Evangelizacija nije moguća bez djelovanja Duha Svetoga čijem se djelovanju evangelizatori trebaju otvoriti bez straha, istaknuo je dr. Ravlić.

Dr. Ćavar je govorila o obitelji kao subjektu evangelizacije i sudjelovanju obitelji u trostrukoj Kristovoj službi: proročkoj, svećeničkoj i kraljevskoj. „Treba naglasiti da je subjekt evangelizacije obitelj, ne njeni pojedini članovi, nego obitelj kao zajednica osoba. Crkva je 2000. g. postala svjesna da je obitelj subjekt evangelizacije zato što živimo u krizi odnosa. Ljudski odnosi su postali hladni pa moramo aktualizirati ulogu obitelji. Ona je bitna jer se način evangelizacije u obitelji prakticira kroz emocije, primjerom i svjedočenjem. To je puno učinkovitije nego ikoji drugi oblik evangelizacije“ naglasila je dr. Ćavar. Na tragu Drugog vatikanskog sabora, za obitelj se primjenjuje

pojam kućne Crkve. „Papa Franjo ističe potrebu za izraženijim i prisutnjim obiteljskim duhom u svijetu jer su odnosi formalni, racionalni, anonimni, prepuštaju samoći i odbačenosti sve više ljudi. Zato je obiteljski duh vrlo bitan. Obitelj može ponuditi humaniju perspektivu jer predstavlja viziju ljudskog odnosa izgrađenu na savezu ljubavi, temelji se na vjernosti, suradnji i poštovanju. Papa ističe da je obiteljski duh ustav Crkve i treba biti prisutan u cijeloj Crkvi“ istaknula je dr. Ćavar. Govoreći o pastirskoj i kraljevskoj službi koja je služba služenja, predavačica je upitala gdje postoji bolji primjer služenja nego u obitelji, gdje se živi služenje iz ljubavi. „Obitelj pomaže da u svakoj osobi vidimo sliku Božju. Obitelj je aktivni subjekt u izgradnji društva, ima svoju suverenost i ne može biti tretirana kao objekt. Bori se za pravedne zakone koji promiču život, dostojanstvo i pravo svih njegovih članova“ istaknula je dr. Ćavar. Naglasivši da se prvi susret s vjerom i molitvom u obitelji ne zaboravlja, poručila je: „Ako ste iskusili vjeru u obitelji, nikakvi skandali i oluje ne mogu izbrisati iskustvo vjere i iskustvo Boga koje smo doživjeli i osjetili u krugu obitelji“.

Dr. Bilan i prof. Mohorić interdisciplinarnim pristupom razlagali su odgoj duhovnosti kod djeteta: psihološko pedagoški, antropološki i teološko katehetski pristup djetetu. Povezali su pojam evangelizacije i rane dobi. Prof. Mohorić je tumačila sintagmu ‘dječja teologija’ koja je razvijena na njemačkom govornom području. U suvremenoj teologiji počelo se govoriti o teologiji djetinjstva s procesom kanonizacije sv. Male Terezije. „Tu je crkveno učiteljstvo nanovo otkrilo duhovnost malenosti ili teologiju djetinjstva. O tome postoje spisi papa Benedikta XV. i Pija XI. I drugi papw i teolozi time su se bavili: Guardini, Balthasar, Rahner“ rekla je prof. Mohorić, istaknuvši kako „suvremena teologija potvrđuje da je rana dob potrebna evangelizacije u procesu integralnog razvoja osobnosti prema evanđeoskoj viziji i u suglasju s mogućnostima razvoja dječje duhovnosti“.

Istaknula je da smo u dosadašnjoj praksi ne bavi previše s djecom predškolske dobi jer se

smatra da će oni dovoljnu i ispravnu duhovnu formaciju moći steći tek s početkom školske dobi. „Zato povezujemo procese kršćanske inicijacije s razrednom nastavom. Katehetska znanost to ne potvrđuje i kaže da treba početi puno ranije s kršćanskom formacijom djece, da je to evangelizacija u pravom smislu te riječi i da se ne odnosi samo na vrtiće, nego i na poslanje Crkve. Treba postojati odgojni savez u kojem u centru treba biti dijete, njegovo dobro. Župa i predškolska ustanova trebali bi poslužiti obitelji da ostvari to svoje poslanje“ istaknula je prof. Mohorić, podsjetivši kako papa Franjo kaže da je taj savez razoren zbog pokopanog međusobnog povjerenja.

„Zadaća Crkve je obnoviti to povjerenje i poslužiti obitelji. Danas još donekle cirkulira suradnja između obitelji i predškolskih ustanova, ali puno je manja između Crkve i obitelji te crkvenih i predškolskih ustanova ukoliko nisu katoličke. Budući da su u krizi generacijski odnosi, trebalo bi pomoći da se oni obnove unutar obitelji, između obitelji jedne familije te na široj crkvenoj i društvenoj razini“ potaknula je prof. Mohorić, istaknuvši da crkvena tradicija ima jako lijepu i bogatu praksu odgoja u ranoj dobi koja je zaboravljena. Treba je obnoviti prema suvremenim načelima jer su tu krije duhovnost malog puta na koju smo svi pozvani.

Dr. Kalem je rekao da je objekt evangelizacije sve što je ljudsko, što služi čovjeku. Ona nastoji iznutra preobraziti i učiniti novim čovječanstvo. Cilj evangelizacije je predložiti vjeru preko obnove ljudske egzistencije, dati joj kvalitetu i dubinu, ponuditi modele odnosa s Bogom, s drugima i s ambijentom u kojem se živi. „Takva evangelizacija otkriva čovjeka kao relacionalno biće i čini ga sposobnim za bratstvo i solidarnost, ne samo unutar vlastite nacionalne, etničke, kulturne ili religiozne skupine, nego na univerzalnoj razini. Stoga je među prvim doprinosima kršćanstva humanizaciji ljudskih odnosa kultura suživota i međukulturalni dijalog“ rekao je dr. Kalem, istaknuvši da kršćanstvo može ponuditi i ono evanđeosko: bezuvjetnu ljubav koju Isus naviješta i pokazuje prema svima, oprost, postupanje prema svakom s jednakim dostojanstvom i poštovanjem,

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

pravednost koja nadilazi samu sebe, ljubav prema onima koji nas ne podnose, dijeljenje dobara sa siromašnima. „Kršćanski gledano, nije dovoljna samo kultura suživota i dijaloga, treba i nešto više. Nužni su solidarnost i susjećajnost vidljivi u Isusovom načinu života, osobito u primjeru milosrdnog Samarijanca. Isusov mesijanski pogled u susretu s drugima ne vidi prvo njihov grijeh i pad, nego njihovu patnju, bol i muku. Taj stil ruši društveno kulturne logike i površne običaje. To je agape logika koja je snaga kršćanstva“ istaknuo je dr. Kalem. Govorio je i o kulturi gostoljubivosti koja očituje dubinu naše ljudskosti i pokazuje se kao implicitna vjera. To je darivanje samog sebe drugome. Otvara čovjeka susretu s drugim i poziva na odgovornost za druge, što je i kriterij vjernosti Bogu. „Model i paradigma u procesu evangelizacije je Isus koji je otvoren prema svim ljudima, sposoban preobraziti život i usmjeriti ga prema dubini i oslobođajućem odnosu između Boga i čovjeka. Bog Isusa Krista ne prezire ono što je stvorio. U Isusu je poruka koja nadilazi otuđenje i egoizam čineći nas bližnjima drugim ljudima. Tako pokazuje put prema humanizaciji naših odnosa“ poručio je dr. Kalem.

ZADAR: ZLATNA HARFA ZADARSKE NADBISKUPIJE U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Zlatna harfa Zadarske nadbiskupije, smotra dječjih župnih zborova, održana je u subotu 21. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. Tema ovogodišnje Harfe je 'Dođite, kličimo Gospodinu!' iz 95. psalma 'Poziv na Božju hvalu'. Nastupilo je oko petsto djece iz dvanaest zborova, s jednom pjesmom koju su izvukli iz košarice i još jednom pripremljenom. To su župa Rođenje BDM iz Benkovca s voditeljicom s. M. Leopoldinom Đurić (pjesma: Kirie eleison), Sv. Roko iz Bibinja (voditeljica s. Anica Marija Cvitković, pjesma Agnus Dei), Sv. Stošija, Biograd (s. Anka Špralja, Kliči Bogu sva zemljo), Sv. Mihovil, Galovac (Marija Burčul, Dođite, kličimo Gospodinu I.), debitanti na Harfi, Sv. Luka, Kolan (Martina Šupraha, Ja sam s vama), Uznesenje BDM, Pag (Antony Buljanović i Sanja Dobrijević, Dođite, kličite Bogu svom), Sv. Petar, Ploče (Lucija Stipčević), Sv.

Josip, Plovanija (Nataša Pirc, Dođite, kličimo Gospodinu II.), Bezgrešno začeće BDM, Punatmika (s. Marija Beroš, Dođi, Gospodine!), Sv. Ante, Smiljevac, (Ivana Knežić i Iris Vicković, Sanctus), Presveto Srce Isusovo, Voštarnica (s. Beatrica Bakić, Dođite, kličimo Bogu svom) i Kraljica mira, Zemunik (s. Vladislava Terzić, Dođi k nama, Obećani).

Program tijekom Harfe prigodno je vodio mr. don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda Zadarske nadbiskupije. Sudionike Harfe nazvao je 'raspjevani Katekizam', raspjevanim navjestiteljima silnih Božjih djela i njegove vječne ljubavi prema ljudima, koji pjevanjem na misi očituju što kršćani vjeruju. „Glazba može i treba uzdizati narav k Bogu. Za Židove i kršćane pjevanje i glazba imaju karakter, značenje odgovora. Odlučujuće je temeljno iskustvo: Bog je dobar! Vjernici doživljavaju Božju milost i vjernost u njegovim velikim djelema: u stvaranju, sklapanju Saveza, u pozivu na obraćenje, ponuđenom oproštenju, pomirenju, u Božjem obećanju. Čitava povijest vodi do cilja, ispunjenje u slavi. Židovi i kršćani pjevaju jer su dirnuti u nutrini bezuvjetnom Božjom naklonosću. Ispravno shvaćenom pjevanju i muziciranju zato pripada određeno mjesto u spasenjskom dijalogu između Boga i čovjeka,

Stvoritelja i stvorenja, Spasitelja i spašenoga. Inicijativa počinje uvjek od Boga! Ona izaziva divljenje i ta zadivljenost povezuje zadivljene“ rekao je don Gašpar, istaknuvši da je pjevanje kao izričaj te zadivljenosti istovremeno verbalno i neverbalno očitovanje. „Verbalno jer se doživljena velika djela Božja daju pri povijedati, a neverbalno jer se zadivljenost ne može izraziti u riječima. Verbalne i muzikalne komponente zajedno optimalno djeluju. Pjevanje je zajednički izražajni oblik saveza – vjere. Oni koji pjevaju pokazuju kome vjeruju, što vjeruju i kako vjeruju. To vrijedi za Stari i Novi Savez, za cijelu povijest spasenja. Boga treba slaviti i njemu zahvaljivati, jer njegova milost traje vječno. Vječna je ljubav njegova“ poručio je don Gašpar.

Naglasivši da psalmi i pjesme u spisima oba Zavjeta svjedoče da su Židovi i kršćani pjevni narod, don Gašpar je rekao da vjerskom posvjedočenju treba izričaj autentičnosti, istinitosti. Zlatna harfa tome uvelike pridonosi, u bogoslužju njegujući i pjevajući liturgijske pjesme. „Blagdanske i slavljeničke pjesme za cijelu crkvenu godinu naviještaju što se ostvaruje u vjerovanju i slavi velikih Božjih djela“ rekao je

don Gašpar. Čestitao je i izrazio veliko priznanje i zahvalnost pjevačima i njihovim voditeljima, za njihovo postojano vježbanje i učenje liturgijskih pjesama, za redovito sudjelovanje pjesmom na nedjeljnim i blagdanskim misama u njihovim župama.

Prije nastupa zborova, svečano misno slavlje u zadarskoj katedrali predvodio je fra Stipica Grgat, pročelnik Povjerenstva za Zlatnu harfu. Dolazak fra Stipice u Zadar bio je veliki dar i podrška tom susretu. Fra Stipica je ohrabrio djecu govorom o daru vjere i prijateljstvu s Uskršnjim Gospodinom. Pohvalio je zadarsku Zlatnu harfu istaknuvši da na njoj djeca pjevaju liturgijske pjesme a ne bilo kakve šansone, za što se zalaže i fra Stipica kao povjerenik Zlatne harfe.

Don Gašpar je s velikom radošću pozdravio fra Stipicu zahvalivši mu na dolasku. Fra Stipica je član Provincije Presvetog Otkupitelja u Splitu, rodom iz Otoka u Cetinskoj krajini. Profesor je glazbe u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju i voditelj Zbora crkve Gospe od Zdravlja u Splitu. Glazbeni je pedagog, skladatelj crkvene glazbe, skupljač glazbenog narodnog blaga. Skladbe koje je kao nastavnik skladao za gimnazijski mješoviti zbor u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju objavljene su u zbirci „Pod križem ova mladost“ (2008.). Uglazbio je otpjevne psalme. ‘Jubilate Deo’ je njegova druga zbirka skladbi koju je 2009. g. objavio zbornik Kačić.

Pjevanjem za vrijeme mise dirigirala je Sanja Dobrijević, u orguljaškoj pratnji Antonija Buljanovića. Zaključna pjesma na kraju mise bila je ‘Zdravo, Zvijezdo mora’, a na kraju cijelog susreta djeca su u radosnom zajedništvu otpjevala ‘Ostani s nama’.

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	5
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	12
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
OBITELJ SUDJELUJE U DRUŠTVENOM ŽIVOTU I U POSLANJU CRKVE	24
CVJETNICA	25
DIES ACADEMICUS ZADARSKOG SVEUČILIŠTA	26
DRŽAVNO NATJECANJE - POZDRAVNI GOVOT	26
MISA POSVETE ULJA NA VELIKI ČETVRTAK	27
MISA VEĆERE GOSPODNE NA VELIKI ČETVRTAK	29
VELIKI PETAK U KATEDRALI SV. STOŠIJE	30
VAZMENO BDJENJE U KATEDRALI SV. STOŠIJE	30
MISIJE SU TRAJNA I AKTUALNA STVARNOST CRKVE	31
NEKA TRAJNE DUHOVNE I MORALNE VRIJEDNOSTI	
OBLIKUJU NAŠ DRUŠTVENI ŽIVOT	32
ODREDBE	34
KRONIKA	37
NAŠI POKOJNICI	38
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	39
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	40
SADRŽAJ	84